اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۵ مهر ۱۴۰۲
• ۲۱ ربیع‌الاول ۱۴۴۵
• ۷ اکتبر ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۳۵ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۴۱۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

سرمقاله

تقویت انگیزه‌های ماندگاری در روستاها و مناطق عشایری ۲

نیاز به تحول در سبد سوخت و انرژی ۴

یادداشت‌های امروز

ریش‌سفیدی همیشه کارساز نیست! ۶

کم‌آبی، کابوس آینده روستاها ۱۲

جایگاه محصولات کشاورزی ایران در منطقه ۱۴

گفت‌وگو

اجرای طرح‌های توسعه‌ای در زیست‌بوم عشایر ۱۴

روستاییان و عشایر، محور آبادانی

سراب آسایش ۲
تامین انرژی، مانعی برای مهاجرت ۴
معدنکاری با درد تعارض ۶
نگاهی به آمار صادرات صنایع دستی ۷
بازاری اصیل اما بی‌مشتری ۸
خطر در کمین خانه‌های روستایی ۹
فناوران، توسعه‌بخش اشتغال در روستاها ۱۳
ایلات، طوایف و توزیع جغرافیایی ۱۶

هلدینگ درویش، تعاونی برتر ملی کشور در حوزه بازرگانی و امور گمرکی

مجموعه هلدینگ بازرگانی بین‌المللی درویش در مراسم تقدیر از تعاونی‌های برتر کشور به‌عنوان تنها تعاونی برتر در حوزه بازرگانی و خدمات گمرکی انتخاب و از جانب رئیس‌جمهوری محترم حجت‌الاسلام سید ابراهیم رئیسی از این شرکت تقدیر شد، این همایش با هدف معرفی بهتر الگوهای موفق تعاونی‌ها و با حضور وزیر محترم اقتصاد، وزیر محترم تعاون کار و رفاه اجتماعی و جمعی از نمایندگان مجلس و تعاونگران سراسر کشور، اتاق‌های تعاون استانی، اتحادیه‌های تعاونی، اداره‌های کل استانی و اتاق تعاون ایران برگزار می‌شود.

در این خصوص حبیب قایدی، مدیرعامل مجموعه هلدینگ درویش به صمت شرح داد: به نام خدا، اینجانب حبیب قایدی، مدیر عامل و موسس هلدینگ بازرگانی بین‌المللی درویش با شماره ثبت ۱۵۵۷، شرکت را در سال ۸۷ تاسیس و در ابتدا فعالیت این مجموعه در زمینه مشاوره و کلیه خدمات امور گمرکی اعم از صادرات، واردات و ترخیص کالا و ثبت سفارش و مجوزها شروع نمودیم.

▣ این هلدینگ با تشکیل ۴ شرکت بازرگانی به نام‌های:

*** شرکت بازرگانی بین‌المللی توسعه تجارت درویش با شماره ثبت ۱۵۴۵۷**
با موضوع فعالیت بر صادرات، واردات تمامی کالای تجاری به ایران و بلعکس و ترانزیت تمامی کالای گمرکی

*** شرکت کشتیرانی بین‌المللی شهر دریایی آفتاب با شماره ثبت ۱۲۵۷**
فعال در زمینه حمل و نقل دریایی در جهت آسان‌سازی حمل کالای دریایی جهت واردات و صادرات کالا به کشور و بلعکس

*** شرکت بازرگانی بین‌المللی پیشگامان فراطب با شماره ثبت ۱۵۲۰۵** جهت فعالیت در زمینه صادرات و واردات کلیه تجهیزات پزشکی، درمانی و دارویی

*** بازرگانی‌های خصوصی قایدی**
این شرکت با دارا بودن ۶ برند با نام‌های تجاری مل گل فعال در زمینه تولید و بسته‌بندی مواد غذایی، برند فایرمکس فعال در زمینه لاستیک‌های خودرو (سنگین و سواری)، برند مل گل تویز فعال در زمینه اسباب بازی، صنایع خلاق، برند ک ک ک فعال در زمینه نوشابه‌های انرژی زا و انواع آبمیوه، برند دی‌ای وان فعال در زمینه لوازم ایمنی، ورزشی و لازم انواع دوچرخه فعالیت دارند.

در خصوص دفاتر این مجموعه افزود: هلدینگ درویش با توجه به داشتن دفاتر خارج از کشور خود در کشورهای چین، امارات، عراق و عمان همچنین با فعالیت دفاتر داخل کشور در شهرهای بوشهر، بندرعباس، خرمشهر، چابهار و مرز باشماق جهت رسیدگی به امور هلدینگ فعالیت دارند. قایدی در خصوص اشتغالزایی هلدینگ درویش افزود: این مجموعه با دارا بودن شناورهای خصوصی خود به صورت مستقیم بالغ بر ۱۶۰ نفر و ۷۰۰ نفر غیر مستقیم در این مجموعه فعال هستند. ایشان در خصوص صادرات و واردات هلدینگ در سال ۱۴۰۱ شرح داد: خوشبختانه در سال ۱۴۰۱ توانستیم ۱۸ میلیون و سیصدوهفتاد و چهارهزار و نهصد و سی و پنج دلار (۱۸/۳۷۴/۹۳۵) صادارت به کشورهای امارات، چین، عمان، سریلانکا، پاکستان، اقلیم کردستان، روسیه و عراق و همچین جز اولین مجموعه صادراتی بودیم که توانستیم به کشورهای افریقایی از قبیل گینه، کونگو و نیجریه صادرات داشته باشیم ضمن اینکه دفاتری هم جهت سهولت در امور بازرگانی در این کشورها دایر کردیم در خصوص واردات هم مبلغ بیست و یک میلیون سیصد و پنجاه و چهار هزار و هجده دلار (۲۱/۳۵۴/۰۱۸) به وزن تقریبی ۷۰۰۰ تن انجام گرفته شد. قایدی در خصوص کسب عنوان تعاونی برتر کشور و دریافت لوح از رئیس‌جمهوری محترم افزود: خوشبختانه نسبت به عملکرد خوب مجموعه توانستیم تنها تعاونی برتر کشور در حوزه خدمات بازرگانی و گمرکی شویم، هلدینگ درویش نسبت به اینکه علاوه بر صادرات و واردات کلیه خدمات گمرکی را پوشش می‌دهد توانست این عنوان را کسب کند، باید در نظر داشته باشید ۱۸ میلیون دلار صادرات در شرایط فعلی عدد کمی نیست که با تلاش همکاران توانستیم در زمینه صادرات به چرخه اقتصاد کشور کمک کنیم و اعلام می‌کنم تمامی مبالغ صادراتی را به سامانه‌های مورد نظر تا ریال آخر برگشت ارز آن را انجام دادیم و نسبت به تعهدات خود به قانون گذار و مجموعه‌های ذی‌ربط عمل کرده‌ایم، در امر مشتری‌مداری و در خصوص تعامل با مشتریان خود با حضور در نمایشگاه اکسپو ایران شرکت و نسبت به توانمندی‌های هلدینگ درویش در امور صادرات و واردات توانسته‌ایم ۸۰۰ مشتری فعال خارجی را جذب کنیم خوشبختانه این عملکرد نقطه قوتی برای ما و کشور عزیزمان است. ایشان در خصوص فعالیت پرسنل افزودند: یکی از اقدامات موثر نسبت به موفقیت های هلدینگ درویش پرسنل می‌باشند، با استفاده از جذب پرسنل کارآزموده و دانشور در حوزه بازرگانی در زمینه ثبت سفارش، مجوز، ترخیص کالا و... به صورت فوق العاده تخصصی نیرو جذب کرده‌ایم، خوشبختانه پرسنل تاثیر مثبتی در عملکرد مجموعه داشته‌اند و در نتیجه نقطه تمایز هلدینگ درویش به‌عنوان تعاونی برتر کشور دارا بودن ۶ نام تجاری در صنعت صادرات و واردات است که با لطف خداوند و تلاش همکاران در این امر موفق بوده‌ایم.

▣ چالش‌ها و موانع عمده تجارت خارجی در استان بوشهر:

۱ - لغو معافیت حقوق ورودی گمرکی جهت ورود ماشین آلات و تجهیزات خط تولید واحدهای صنعتی به استناد بند غ ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی واردات ماشین آلات خط تولید به تشخیص وزارت صنایع و معادن توسط واحدهای تولیدی از معافیت حقوق ورودی برخوردار می‌باشند. در حالی که در بند ص تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۰۱ به شرح زیر این معافیت لغو شده است وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است نسبت به وصول منابع حاصل از این بند و حقوق ورودی مطابق) بند (د) ماده (۱) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۲/۲۸ کلیه ماشین آلات و تجهیزات تولیدی صنعتی معدنی و کشاورزی اقدام کند.

۲- وضع عوارض صادراتی از جمله عوارض نیم درصدی آب مجازی برای صادرات محصولات کشاورزی و عوارض صادراتی برای فولاد و مواد معدنی

۳- موضوع استثنائات در تخفیف ۲۰ درصدی سود بازرگانی کالاهای ورودی به بندر بوشهر - پیشنهاد می گردد نسبت استثنائات حذف گردد.

۴- پرداخت ۳ درصد هزینه خدمات کارگزاری به شرکت‌های کشتیرانی (۳ درصد هزینه‌های محلی عملیات کانتینری)

۵- موضوع برگشت ارز حاصل از صادرات و مشکلات فراوانی که برای فعالان اقتصادی واقعی استان ایجاد کرده است.

مهم‌ترین مشکل واحدهای تولیدی و صادراتی، تامین منابع مالی است. بالا بودن نرخ بهره بانکی و محدود بودن سقف اعتبارات از جمله مواردی است که صادرکنندگان را در تامین منابع مالی با مشکل مواجه ساخته است.

▣ عدم پرداخت مشوق‌ها و جوایز نقدی و غیرنقدی به صادرکنندگان

موضوع برگشت ارز حاصل از صادرات و رفع تعهدات ارزی صادرکنندگان که از تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۲ اجباری شده و در این سنوات مشکلات متعددی برای صادرکنندگان ایجاد کرده و عدم‌پرداخت مشوق‌ها و جوایز نقدی و غیرنقدی به صادرات پیام‌های ناگواری از جمله پیدایش کارت‌های اجاره‌ای در بخش صادرات و کاهش صادرات غیرنفتی را در پی داشته است. ممنوعیت یکباره و غیرکارشناسی کالاهای صادراتی که این موضوع علاوه بر تحمیل ضرر و زیان به تولیدکنندگان و صادرکنندگان باعث از دست رفتن بازارهای صادراتی نیز می‌شود. پایین بودن کیفیت بسته‌بندی کالاهای صادراتی و بسته‌بندی براساس ذهنیات واحد تولیدی و لحاظ نکردن سلایق و تمایلات مشتریان کشور هدف صادراتی، نبود وجود مدیریت واحد برای تدوین استراتژی تعیین نقشه راه سیاستگذاری و تصمیم‌سازی در حوزه صادرات کشور که این موضوع منجر به اتخاذ تصمیمات وارد آمدن ضرر و زبان به صادرکننده و صادرات کشور شده است. فعال شدن کارتابل عدم ساخت داخل به بهانه حمایت از تولید داخل جهت انجام فرآیند ثبت سفارش بسیاری از اقلام باوجود مکفی نبودن تولیدات داخلی یا بی کیفیت بودن کالاهایی که با امنیت و سلامت جامعه ارتباط دارد. اخذ مابه‌التفاوت ارز به علت تغییر نرخ ارز از سوی بانک‌ها باوجود قید نشدن در قرارداد اولیه و مجبور کردن تجار و بازرگانان خلاف ماده ۱۹۰ قانون مدنی به عقد قرارداد متمم و همچنین عدم‌توجه به بند بخشنامه شماره ۰۰/۳۰۴۸۳۹ مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۸ بانک مرکزی مبنی بر موضوعیت نداشتن اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز چنانچه در قرارداد اولیه قید نشده باشد.

اعمال مستثنیات در ارتباط با تخفیفات ۲۰ درصدی سود بازرگانی بندر بوشهر که عملا این تخفیفات را ناکارآمد کرده که در نهایت منجر به ابتر ماندن نیت قانون گذار مبنی بر رشد و توسعه مناطق کمتر توسعه یافته شده است.

عدم پرداخت تسهیلات مضاربه به تجار و بازرگانان جهت خرید داخلی.

عدم شمول محصولات صیادی و ابزار آلات صید از مزیت‌های بیمه

اخذ ۵/۲ درصد از ارزش سیف کالا از صاحبان آن در هنگام ابطال اظهارنامه و اعاده کالای متروکه عدم تطابق قوانین موازی با مواد قانونی قانون مالیات‌های مستقیم که موجب می‌شود تشخیص مودی اصلی با صعوبت انجام پذیرد. عدم رعایت ماده ۵۴ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و ماده ۸۱ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از سوی شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات در زمینه تامین برق و آب واحدهای تولیدی عدم اجرای مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار استناد ممیزان و هیات‌های حل اختلاف به تراکنش‌های بانکی بدون در دست داشتن فرینه مالیاتی مبنی بر محل درآمد بودن تراکنش‌های بانکی مشکلات ناشی از تحریم‌های ظالمانه بین‌المللی، بالا بودن هزینه برگشت پول به کشور به دلیل عدم برقراری روابط بانکی با بانک‌های بزرگ و معتبر دنیا صادرکنندگان برای برگشت ارز حاصل از صادرات به کشور مجبور هستند از طریق صرافی‌ها و سایر واسطه‌های مالی غیرمعتبر اقدام کنند که این موضوع ریسک و هزینه برگشت ارز به کشور را بسیار بالا برده است.

سخن پایانی

توقع حمایت از شرکت‌هایی که همراه در کنار اقتصاد و صنعت کشور بوده به گونه‌ای که با توجه به تحریم‌های ظالمانه ایالات متحده امریکا و هم پیمانانش توانستیم کالاهای استراتژیک صنعتی مورد نیاز وزارت نفت و سازمان انرژی اتمی را تهیه و در اختیار آنها قرار دهیم همچنین باوجود مشکلات پیش‌رو در امر صادرات و واردات کالای‌های تحریمی، توانستیم به کشور خدمات شایسته‌ارائه دهیم. به‌طور مثال در دوران دشوار کرونا اولین شرکتی بودیم که توانستیم چندین کانتینر ماسک از کشور چین خریداری و به کشور وارد کنیم، در حوزه صنایع دریایی برای اولین بار در حال تلاش برای تولید متراکم محصولات دریایی هستیم مانند روغن کیتوزان و... بایستی عرض کنم ما در هلدینگ درویش شعاری داریم با عنوان «با درویش حس خوب تجارت را لمس کنید». همواره تلاش کرده‌ایم این امر را محقق کنیم و در پایان، ضمن آرزو و موفقیت برای دست‌اندرکاران نظام مقدس جمهوری اسلامی اعم از تمامی سازمان‌ها و نهادهایی که تلاش برای رونق اقتصادی کشور دارند، تشکر می‌کنم.

سرمقاله

تقویت انگیزه‌های ماندگاری درروستاها ومناطق عشایری

بهروز صادقی
روزنامه‌نگار

سالیان دراز است که روستاها و مناطق عشایری به‌عنوان زیستگاه و بستر اصلی فعالیت‌های زراعی و تبلور حیات اقتصادی-اجتماعی کشور با مهاجرت‌های بی‌رویه، روز به روز بیشتر از سکنه خالی می‌شوند و این‌گونه مهاجران به معضل حاشیه‌نشینی در کلانشهرهای کشور دامن می‌زنند.

حاشیه‌نشینی و زندگی در سکونتگاه‌های غیررسمی، به‌عنوان یکی از پدیده‌های همزاد شهرنشینی، ده‌ها سال است که چونان زخمی بر پیکر کلانشهرها، سنگینی می‌کند. این معضل که از آن با عنوان «بیماری خاموش کلانشهرها» یاد می‌شود، ناشی از هجوم روستاییانی است که به سودای زندگی بهتر و بهره‌وری از امکانات رفاهی افزون‌تر، در حاشیه شهر و کلانشهرها سکنی می‌گزینند و بستر شکل‌گیری و رشد بسیاری از آسیب‌های اجتماعی، بزهکاری‌ها و کژرفتاری‌ها مانند قاچاق، فروش مواد مخدر، خشونت و نزاع، همراه با رواج دستفروشی، دوره‌گردی و تکدی‌گری را به‌وجود می‌آورند. پیامد تضادهای فرهنگی ناشی از این امر با افزایش تدریجی شکاف‌های عمیق اقتصادی-رفاهی و تشدید حس دشمنی حاشیه‌نشینان و شهروندان، زمینه‌ساز برخی از رفتارهای ضداجتماعی می‌شود و این از معضلات بزرگی به‌شمار می‌رود که جامعه ما با آن مواجه است.

بد نیست بدانیم براساس مطالعات انجام‌شده، تا قبل از سال ۹۰، در ۱۱۰ شهر کشور، حدود ۶ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر مقیم سکونتگاه‌های غیررسمی بوده‌اند. به‌گفته وزیر کشور دولت روحانی این رقم تا سال ۱۳۹۵ به بیش از ۱۱ میلیون نفر رسید. از سال ۹۵ تاکنون نیز آمار رسمی از تعداد جمعیت حاشیه‌نشین کشور وجود ندارد، اما برخی تخمین می‌زنند این جمعیت در حال حاضر به ۱۹ میلیون نفر هم رسیده است؛ تا جایی که به‌گفته رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان تهران (سال ۱۴۰۰) ۳۱ درصد یعنی بیش از ۴ میلیون نفر از جمعیت ۱۴ میلیونی استان تهران حاشیه‌نشین بوده‌اند.

بی‌تردید سیاست‌های نادرست و نبود برنامه‌های مفید و کارگشا برای حمایت از روستاییان و عشایر برای ایجاد حس ماندگاری در آنان و پیشگیری از هجوم سرریز این جمعیت مهاجر به کلانشهرها و مراکز استان‌های کشور، علت غایی شکل‌گیری این‌گونه سکونتگاه‌های غیررسمی است؛ محیط‌ها و ساختارهایی که بر اثر نبود زیرساخت‌های مناسب، ساکنان آن به‌ویژه کودکان و نوجوانان به‌سبب آلودگی‌های زیست‌محیطی، فرهنگی و اجتماعی، در کنار نابسامانی‌های اقتصادی خانواده‌ها، در معرض انواع آسیب‌های اجتماعی قرار دارند. برهم خوردن نظم طبیعی رشد و ساختار جمعیت مهاجر و روند حرکت آن، بروز نابسامانی‌های ناشی از فشار بر منابع آب و انرژی و امکانات محدود جوامع شهری، بیکاری و کم‌کاری و کمبود فضاهای زیستی و آموزشی از دیگر عوارض این پدیده در شهرهای مقصد این‌گونه مهاجرت‌هاست.

این معضل در مناطق و روستاهای مبدأ آثار و پیامدهای نامطلوبی همچون قطع ارتباط جوانان مهاجر روستایی با خانواده خود در روستا و مسائل مرتبط با آن، بهم خوردن نسبت جنسیتی در روستاها، سالمندی و زنانه شدن نیروی کار کشاورزی و در نهایت تخلیه روستاها و مناطق عشایری از نیروی کار دارد.

در بررسی علل و انگیزه‌های مهاجرت روستاییان و عشایر باید اذعان کرد افزون بر شاخص‌های اقتصادی موثر بر این روند، متغیرهایی نظیر کمبودهای مکانی، نبود راه‌های ارتباطی مناسب و امکانات درمانی، تضعیف اقتصاد روستا، پیر شدن شاغلان بخش کشاورزی، کیفیت نامطلوب زندگی در مبدأ و جاذبه‌های رفاهی در شهرها به همراه طیف دیگری از شاخص‌های تبعی همچون مشکلات اقلیمی و عوامل طبیعی مانند شیب زمین، کمبود یا فراوانی بارندگی‌ها، ناحاصلخیزی اراضی زیر کشت، ناتوانی روستاییان در مقابله با خشکسالی، سیل، زلزله‌خیز بودن زیستگاه، فرسایش خاک، رانش زمین و... شمار کثیری از روستاییان را ناگزیر به خروج از سکونتگاه‌های خود می‌کند؛ از همین رو روستاها به مناطقی غیرمسکونی و خالی از جمعیت تبدیل می‌شوند و ضمن بلااستفاده شدن منابع طبیعی و انسانی در روستاهای مبدأ، مشکلات شهری فراوانی به بار می‌آید.

آنچه در این بررسی‌ها اهمیت دارد، شناخت انگیزه‌های ماندگاری روستاییان و عشایر و عوامل بازگشت مهاجران از شهرها به روستاهاست؛ کما اینکه هم‌اکنون روند مهاجرت بسیاری از شهرنشینان به روستاهای برخوردار را به‌ویژه در شمال کشور شاهدیم.

بررسی‌های شماری از پژوهشگران در این زمینه حاکی از آن است که گرچه فاکتورهای اقتصادی در این زمینه اثر مستقیم دارد، اما عواملی غیراقتصادی مانند تسهیلات محلی، رضایت از محل سکونت، تامین رفاه اجتماعی در سکونتگاه‌های روستایی و عشایری و تامین استانداردهای زندگی بهتر، انگیزه‌های معناداری برای سکونت روستاییان و عشایر در این مناطق به‌شمار می‌روند.

متاسفانه امکانات محدودی که در طول دهه‌های گذشته در اختیار برخی از روستاها قرار گرفته اصولی و توسعه‌محور نبوده و ضروری است امکاناتی که در اختیار روستاها قرار داده می‌شود همراه با ایجاد اشتغال باشد. در آن صورت، بی‌شک مهاجرت روستاییان به شهرها روند معکوس خواهد یافت.

براساس آنچه گفته شد اگر توقف یا کاستن از روند روزافزون مهاجرت‌های روستاییان به شهرها را یکی از اهداف اصلی توسعه ملی و منطقه‌ای بدانیم، دستیابی به توسعه پایدار، در گرو گسترش فعالیت‌های مولد و اشتغالزا در بخش‌های کشاورزی، دامپروری، پرورش طیور و آبزیان، گسترش صنایع تبدیلی مرتبط با این فعالیت‌ها، برنامه‌ریزی برای بهبود کیفیت زندگی از طریق توسعه کارآفرینی، تعدیل نابرابری‌ها، به حداقل رساندن ضعف‌های موجود، تامین امکانات رفاهی، آموزشی و درمانی، ایجاد راه‌های ارتباطی مناسب و اشاعه روحیه امیدواری، زمینه‌ساز حضور عزتمندانه روستاییان و عشایر در زیستگاه‌های آباءواجدادی‌شان خواهد بود.

روستاییان و عشایر، محور آبادانی

روستاییان و عشایر در بسیاری از کشورها به‌عنوان پیش‌قراولان مسیر توسعه عمل می‌کنند و فعالیت‌های‌شان به‌نوعی عموم شهروندان یک کشور را در مسیر رفاه قرار می‌دهد.

در ایران هم از آنجایی که ظرفیت‌های بی‌نظیری در روستاها و مناطق عشایری و جمعیت این مناطق وجود دارد رسیدن به مقصد تعالی اقتصادی و اجتماعی چندان سخت نمی‌نماید. برخی از روستاهای کشور در دل خود ظرفیت‌هایی از نوع معدنی را پنهان کرده‌اند و برخی نیز به‌لحاظ کشاورزی و دامپروری از ساختاری مستعد و بی‌نظیر برخوردارند.

در بخش دیگر خاستگاه صنایع دستی با امکان اشتغال فراوان جایی جز روستا نمی‌تواند باشد؛ گرچه جذابیت‌های این هنرصنعت شهرنشینان را نیز برای ورود به این عرصه تشویق کرده است. در کنار موارد یادشده می‌توانیم به ظرفیت‌های گردشگری روستا و عشایر هم اشاره کنیم.

باوجود موارد یادشده بی‌توجهی به ظرفیت‌ها و عدم همت متولیان برای تامین نیازمندی‌های روستاییان و عشایر، جامعه هدف این مناطق را در سودای آسایش و رفاه بیشتر به سمت شهرها و حاشیه آنها سوق داده که همین مسئله زمینه‌ساز معضلات اجتماعی و امنیتی خواهد بود.

صمت در این پرونده به‌مناسبت روز ملی روستا و عشایر با نگاهی به ظرفیت‌ها و مشکلات جمعیت روستایی و عشایری کشور به بررسی راهکارهای توسعه و پیشرفت این مناطق و به‌تبع آن ماندگاری جمعیت در آنها پرداخته است.

مهاجرت روستاییان به شهرها افزایش یافت

سراب آسایش

امروزه شهرها در معضلات بزرگی از کمبود شغل تا شلوغی خیابان‌ها دست‌وپا می‌زنند، با این حال این شهرهای بزرگ دوست‌نداشتنی برای بسیاری از جوانان روستایی جذاب هستند و آنها را در سودای درآمد و رفاه بیشتر به سمت خود می‌کشانند و به «مهاجرت» وامی‌دارند. مهاجرت واژه‌ای آشنا در جامعه است که براساس موقعیت‌های مختلف بروز می‌کند اما اصل همه آنها یک چیز است، رفتن! تغییرات اقلیمی و به‌تبع آن تنش‌های آبی، ضعف اشتغال و محرومیت از جمله دلایل مهاجرت افراد از روستا به شهر است. این روزها بسیاری از جوانان، زیبایی‌های روستا را رها کرده و با رؤیایی شیرین به شهری می‌آیند که مدت‌هاست کام شهروندان آن از گرانی خانه تا حقوق‌هایی که کفاف هیچ خرجی را نمی‌دهد، تلخ است. با نگاهی به گوشه و کنار شهر، افراد بسیاری را می‌بینیم که با هدف دستیابی به زندگی رؤیایی از روستا به شهر مهاجرت کردند. آمارها نیز به این موضوع گواهی می‌دهند و نشان از خالی شدن حدود ۳۰ هزار روستا از سکنه و تغییر ترکیب جمعیتی کشور در دهه‌های اخیر دارند. متاسفانه جمعیتی که روزی اقتصاد تولیدمحور داشت، در سایه محرومیت‌ها رخت مهاجرت بر تن می‌کند و راهی شهرها می‌شود، در حالی که همین مهاجرت تبعات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی زیادی دارد. صمت در این گزارش به بررسی دلایل مهاجرت از روستا به شهر و راه‌های تقویت مهاجرت معکوس پرداخت.

روستاها خالی از جمعیت شدند

حدود نیمی از ۶۲ هزار روستای کشور یعنی ۳۰ هزار روستا در ایران خالی از سکنه هستند، این در حالی است که اوضاع سکونت در روستاهای دارای سکنه هم چندان مساعد نیست. ۸۵ درصد اراضی کشاورزی در بخش روستایی قرار دارد و ۲۷ درصد تولید ناخالص ملی و ۱۸ درصد اشتغال ازسوی این جوامع محقق می‌شود، اما فقط ۲۶ درصد جمعیت کشور در مناطق روستایی زندگی می‌کنند. روزگاری نبض زندگی در روستاها باوجود کمبود شدید امکانات اولیه زندگی می‌زد. پیش از این مردم روستا با عزمی راسخ به‌دنبال تولید و رفع نیازهای اولیه خود بودند، اما به‌مرور زمان بنا به دلایل مختلف دل از روستا کنده و جذب زیبایی‌های فریبنده در شهرها روانه آن شدند تا زندگی جدیدی را تجربه کنند، اما این مسئله خالی از آسیب نبود.

دیگر با پیشرفت تکنولوژی، زندگی به شیوه سنتی برای کمتر کسی جذابیت دارد. این روزها باتوجه به خشکسالی و افزایش هزینه‌های زندگی، کسب درآمد از طریق دامداری و کشاورزی به شیوه قدیمی جوابگوی نیاز خانوارها نیست؛ بنابراین شاهد افزایش تعداد روستاییان جویای کار و مهاجرت آنها به شهرها هستیم. از سوی دیگر پس از گذشت مدتی با افزایش جمعیت شهری و گرانی مسکن بسیاری از روستاییان از شهرنشینی خسته شده و از سر اجبار به روستاها بازمی‌گردند. در همین زمینه چندی پیش محمد حسینی، معاون رئیس‌جمهوری از برنامه دولت برای جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها خبر داد، اما متاسفانه تا امروز خبر بسیار است و عمل کم!

دولت دست از دخالت بردارد

ناصر محمدیان، کارشناس اقتصاد شهری درباره مهاجرت روستاییان به شهرها به صمت گفت: در حال حاضر نسبت جمعیت روستانشین به شهرنشین در کشور ما ۳۰ به ۷۰ شده و اصلی‌ترین ملاک روستاییان برای مهاجرت به شهر اشتغال و کسب درآمد و رفاه بیشتر است. سن مهاجرت معمولا بین ۱۵ تا ۳۰ سال است و در صورت ادامه این روند، تعداد افراد کهنسال در روستاها افزایش می‌یابد.

وی با اشاره به عوامل مهاجرت و اثرات آن، اظهار کرد: یکی از عوامل مهاجرت، دستمزد پایین کار در روستاها و افزایش آن در شهرها است و تا زمانی که این روند ادامه دارد نمی‌توان از مهاجرت جلوگیری کرد، این در حالی است که پس از مهاجرت، روستاییان با وجه دیگری از زندگی شهری از جمله کمبود شغل و درآمد روبه‌رو می‌شوند.

این مهاجران در مبدأ و مقصد، مسائل و مشکلاتی از جمله نابسامانی‌های متعدد ناشی از فشار بر منابع و امکانات محدود جوامع شهری، بیکاری و کم‌کاری، کمبود فضای زیستی و آموزشی، آلودگی هوا و محیط زیست، سالخوردگی و زنانه شدن نیروی کار کشاورزی، تخلیه روستاها و... را به‌وجود می‌آورند.

▣ راهکار چیست؟

این کارشناس در بیان راهکارهایی برای جلوگیری از مهاجرت از روستا به شهر گفت: تامین نیازهای اساسی و خدمات زیربنایی در نواحی روستایی، تامین سرمایه‌های لازم از طریق ارائه وام‌های بلندمدت و کم‌بهره، ارائه کمک‌های بلاعوض و بیمه اراضی کشاورزی و عملیاتی کردن طرح اعزام مهندسان کشاورزی و دامپزشکان به روستاها برای رونق بخشیدن به اقتصاد مبتنی بر کشاورزی و دامداری روستایی برای توسعه علمی و صنعتی متوازن و پایدار از جمله این راهکارها است. بر این اساس تولید شغل و ایجاد اشتغال پایدار در روستا و ایجاد صنایع تبدیلی باتوجه به نیاز منطقه می‌تواند از روند روبه‌رشد مهاجرت جلوگیری کند.

▣ مهاجرت از شهر به روستا بد نیست

محمدیان ضمن تاکید بر نقش مهم روستاها در اقتصاد کشور اظهار کرد: در حال حاضر ۷۰ درصد جمعیت ایران در شهرها زندگی می‌کنند که این آمار، مناسب نیست، چون مسیر آبادانی شهرها از روستاها می‌گذرد و اگر روستاها آباد نشوند، شهرها نیز نمی‌توانند به‌خوبی مسیر توسعه و آبادانی را طی کنند. تولیدات کشاورزی، اساس و پایه پیشرفت کشور هستند که این تولیدات نیز نتیجه تلاش روستاییان به‌شمار می‌روند؛ بر همین اساس راه آبادانی شهرها این است که روستاها آباد شوند و نباید از روستاها غافل شد.

این کارشناس با بیان اینکه مهاجرت از روستا به شهر لزوما بد نیست، افزود: گاهی مهاجرت یک فرد از روستا به شهر موجب افزایش بهره‌وری نیروی کار و کارآیی می‌شود. آن چیزی که مشکل ایجاد می‌کند، مهاجرت‌هایی است که موجب اثرات خارجی منفی می‌شود.

وی درباره مهاجرت معکوس بیان کرد: افراد هنگامی اقدام به مهاجرت معکوس می‌کنند که شرایط کسب درآمد در روستا برای آنها فراهم شود. در این زمینه بازارسازی نیز دارای نقش بسیار مهمی است، زیرا اگر فرد نسبت به وجود بازار برای محصولات خود اطمینان داشته باشد، قطعا برای کسب‌وکار به روستا باز خواهد گشت.

▣ آزادی فعالیت اقتصادی

این کارشناس با اشاره به دخالت دولت در بازار کشاورزی گفت: معمولا روستاهایی که تحت دخالت یا قیمت‌گذاری‌های دولتی هستند با پدیده مهاجرت ساکنان روبه‌رو می‌شوند. آزادی فعالیت اقتصادی در جلوگیری از مهاجرت افراد به شهرها نقش مهمی دارد. اینکه روستایی بتواند محصولات خود را بدون واسطه به دست مصرف‌کنندگان برساند تا به‌واسطه آن درآمد بهتری داشته باشد، موجب اطمینان به کسب‌وکار روستایی خواهد شد: از همین رو دخالت نکردن دولت در بازار کشاورزی می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد.

نبود برنامه‌ای برای مهاجرت معکوس

علی‌پژهان، کارشناس جمعیت‌شناسی به صمت گفت: اقتصاد، تعیین‌کننده شکل و نوع مهاجرت است. اینکه نرخ مهاجرت در تهران منفی شده کمی تامل‌برانگیز است، زیرا باتوجه به اینکه روستاها خالی از سکنه شده‌اند، اشتغال و اشتغالزایی در عمل در برخی مناطق کشور به‌حالت تعطیل درآمده و کارخانه‌ها نیمه‌تعطیل و گاه تعطیل شده‌اند، همچنین جوانان این مناطق سرمایه‌ای ندارند که امیدوار باشند در آینده می‌توانند به روستای خود بازگشته و سرمایه‌گذاری کنند.

دولت نیز در عمل برنامه‌ای برای جوانان ندارد که منجر به مهاجرت معکوس مثبت شود. بسیاری از وعده‌هایی که برای ترغیب مردم به مهاجرت معکوس در دولت‌های قبل داده شده بود، عملیاتی نشدند و مردمی که به امید این وعده‌ها به مناطق خود بازگشته بودند، ناچار شدند دوباره به تهران بازگردند.

وی ادامه داد: شرایط اقتصادی در تهران سخت و سبد خانوار بسیار کوچک شده است. مردمی که قدرت خرید ندارند، از منطقه تحت سکونت خود به مناطق پایین‌تر عقب‌نشینی کرده‌اند تا جایی که مردم مناطق کم‌برخوردارتر شهر به حاشیه‌های این شهر مهاجرت کرده‌اند؛ بنابراین رفتار مهاجرتی در ایران بیشتر از آنکه اجتماعی باشد، پشتوانه اقتصادی دارد.

▣ تهران دیگر ظرفیت پذیرش مهاجر را ندارد

این کارشناس با بیان اینکه، منفی شدن روند مهاجرت به تهران از یک منظر می‌تواند درست باشد، توضیح داد: برای به‌دست آوردن نرخ خالص مهاجرت، نرخ ورودی‌ها و خروجی‌ها را بررسی می‌کنند. در حال حاضر در شهر تهران تعدادی از شهروندان برای کار و افزایش کیفیت زندگی به خارج از کشور مهاجرت کرده‌اند و ورودی‌های این شهر از خروجی‌های آن کمتر است، بنابراین این شهر دیگر مهاجرپذیر تلقی نمی‌شود.

وجود بحران اقتصادی و اجتماعی در کلانشهری مانند تهران باعث می‌شود که میزان مهاجرزدایی شهر بیش از مهاجرپذیری آن باشد که این یک اتفاق شوم است و از آن می‌توان به‌عنوان نوعی فلاکت اقتصادی هم یاد کرد. مقصد مهاجرت معکوس از تهران مناطقی مانند اسلامشهر، پرند و پردیس است. این در حالی است که این مناطق به‌لحاظ امکانات شهری و رفاهی در شرایط مناسبی قرار ندارند و به‌نوعی در محرومیت به‌سر می‌برند.

چنان‌که در ابتدای ساخت مسکن مهر، نبود زیرساخت‌های لازم رفاهی، اجتماعی و حتی فرهنگی برای جای دادن جمعیتی ناهمگون در آنها تاکید می‌شد و ساکنان این مناطق نیز از فقدان امکانات مناسب زندگی شکایت می‌کردند؛ شرایطی که بعید است امروز نیز تفاوت چندانی با گذشته کرده باشد.

▣ چرخه معیوب نابرابری

پژهان گفت: به‌لحاظ استانداردها، شهر جایی است که امکانات و زیرساخت‌های لازم بهداشتی، آموزشی، جاده‌ای، آب و فاضلاب، فضای سبز و امکانات تفریحی را داشته باشد؛ در حالی که این شهرها از استانداردهای لازم برخوردار نیستند و در عمل بیابان‌هایی دارای ساختمان هستند. از طرف دیگر دولت باید به این سوال پاسخ دهد که آیا در این مناطق، کار و اشتغال ایجاد کرده است؟ آیا کارخانه‌ای برای ایجاد اشتغال افتتاح شده است؟ پاسخ به این سوال منفی است؛ بنابراین این مهاجرت معکوس از تهران به‌سوی حاشیه‌نشینی بوده، بلکه جمعیت راه خودش را این‌گونه پیدا کرده است که به‌دلیل نداشتن توانایی مالی برای زندگی در تهران، به حاشیه‌های اطراف آن مهاجرت کنند. وی تاکید کرد: افرادی که از تهران به حاشیه مهاجرت کرده‌اند، عموما به دلایل مختلفی مانند ورشکستگی و... چند پله عقبگرد اقتصادی داشته‌اند و این افراد سازگاری کمتری با حاشیه دارند. افرادی که از شهرهای کوچک به پردیس و پرند می‌روند، سازگاری بهتری با این مناطق دارند تا زمانی که فرزندان آنها بزرگ‌تر شده و به مدرسه می‌روند، سپس فرزندان خود را با جوانان و نوجوانان خانواده‌های برخوردار مقایسه می‌کنند و از احساس نابرابری رنج می‌کشند. هر دو حالت نیز باعث ایجاد تعارض اجتماعی و ناامیدی می‌شود؛ زیرا نابرابری باعث فقر و فقر باعث نابرابری می‌شود و این چرخه معیوب ادامه می‌یابد.

سخن پایانی

ظاهرا زرق‌وبرق شهرهای بزرگ حسابی به چشم روستاییان آمده است؛ به‌طوری که آسودگی زندگی روستایی را رها کرده و به شهرهای شلوغ و کدر از آلودگی مهاجرت می‌کنند. این مهاجرت به حدی زیاد است که بسیاری از روستاهای ما خالی از جمعیت ساکن شدند. با این وجود مسئولان با خوش‌خیالی خبر از مهاجرت معکوس می‌دهند، در حالی که شواهد حاکی از آن است که تا زمانی که به افراد مهاجر فشار زیادی نیاید حاضر به برگشت به روستا نیستند. البته در این مسئله کمترین قصور متوجه جوانان روستایی است و شاید مقصر اصلی این داستان دولت‌ها باشند که هیچ‌گاه فکری برای اشتغال پایدار روستاییان نداشتند؛ در حقیقت آنقدر وعده دادند که از عمل جاماندند!

انرژی‌های تجدیدپذیر رفاه را به روستاها می‌آورند

دسترسی مناسب و آسان به انرژی، موتور رشد و توسعه و پیشرفت کشورهاست. تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی دولت‌ها در این زمینه اثرات مستقیم بر زندگی مردم و جامعه دارد. در حال حاضر محدودیت و گرانی سوخت‌های فسیلی، بحران‌های زیست‌محیطی و آلودگی ناشی از آنها، جست‌وجوی منابع انرژی تجدیدپذیر را به موضوعی پراهمیت تبدیل کرده است. یک از بخش‌هایی که در کشورمان باید در این زمینه به‌طور خاص مورد توجه باشد روستاها و مناطق دور افتاده است. به‌واسطه وسعت و پراکندگی جغرافیایی آبادی‌ها و مکان‌های مسکونی و طرح‌های رشد و توسعه اقتصادی این مناطق، نیاز روزافزون به انرژی در کشورمان یک موضوع جدی است که باید همواره موردتوجه دولت‌ها باشد. ارتقای کیفیت زندگی و رونق کار و اشتغال در روستاها به‌طور فزاینده‌ای تحت‌تاثیر تامین انرژی پایه و ارزان موردنیاز در مزارع، صنایع روستایی و تبدیلی است به‌طوری‌که توسعه مناطق روستایی می‌تواند عمیقا تحت‌تاثیر بحران‌های انرژی و قیمت آن قرار گیرد. در این گزارش نگاهی داریم به توسعه روستایی و تلاش برای استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در روستاها.

انرژی موردنیاز جمعیت روستایی عمدتا شامل انرژی حرارتی برای پخت‌وپز، تامین آبگرم، گرمایش و انرژی برای فعالیت‌های تولیدی معیشتی مانند خشک‌کردن محصولات، پمپاژ آب، صنایع‌دستی، ماشین‌های کشاورزی، روشنایی عمومی، صنایع تبدیلی و مانند آن است. با توجه به اینکه توسعه روستایی نیازمند سرمایه‌گذاری در بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات روستایی است تامین انرژی ارزان و پایدار بخش‌های یادشده نیازی ضروری است.

▣ نیاز روزافزون بشر به انرژی

انرژی‌های تجدیدپذیر بیشتر انرژی را در ۴ زمینه مهم تامین می‌کنند؛ تولید برق، گرمایش و سرمایش هوا و آب، ترابری و خدمات انرژی روستایی.

به گزارش روستا آنلاین، انرژی تجدیدپذیر انرژی سودمندی است که از منابع تجدیدپذیر به دست می‌آید و به‌طور طبیعی دوباره جایگزین می‌شود. از جمله این منابع می‌توان به نور خورشید، باد، باران، جزر و مد، امواج آب، زمین گرمایی اشاره کرد. این اصطلاح معمولا زیست‌توده را نیز در برمی‌گیرد. این‌گونه از منبع انرژی در برابر سوخت فسیلی قرار می‌گیرند که بسیار سریع‌تر از آن که تجدید شوند، مصرف می‌شوند.

براساس گزارش سال ۲۰۱۷ شبکه سیاست انرژی‌های تجدیدپذیر برای قرن ۲۱، انرژی‌های تجدید پذیر در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ به ترتیب ۱۹.۳ درصد در مصرف انرژی جهانی مردم و ۲۴.۵ درصد در تولید برق نقش داشته‌اند. سرمایه‌گذاری جهانی در فناوری‌های تجدیدپذیر در سال ۲۰۱۵ بیش از ۲۸۶ میلیارد دلار و در سال ۲۰۱۳ افزون بر ۲۷۹ میلیارد دلار بوده است.

در سال ۲۰۱۹ بیش از دوسوم ظرفیت نصب‌شده در جهان از گونه تجدیدپذیر بود. در سال ۲۰۲۰ در سراسر جهان حدود ۱۲ میلیون نفر در حوزه آن انرژی‌های تجدیدپذیر مشغول به کار بودند که ۴ میلیون نفر آن در بخش خورشیدی فعالیت دارند.

▣ مقایسه شرایط ایران با سایر کشورها

در کشورمان ایران، انرژی تجدیدپذیر بخشی از تامین‌کننده انرژی است و علاقه زیادی به منابع انرژی تجدیدپذیر نشان داده شده، زیرا ایران از توپوگرافی سودمندی برای انرژی‌های تجدیدپذیر برخوردار است.

ایران در تلاش است از نظر تجاری انرژی‌های تجدیدپذیر را قابل دوام کند و وزارت نیرو نیز موظف است انرژی‌های تجدیدپذیر را به قیمت بازار جهانی خریداری کند. ایران در حال حاضر ۲ درصد انرژی خود را از منابع تجدیدپذیر تامین می‌کند. طبق بررسی‌های انجام‌شده، امکان تامین ۱۴۰ هزار مگاوات برق از تجدیدپذیرها وجود دارد و در این بین، دولت سیزدهم برنامه احداث ۱۰ هزار مگاوات را در دستور کار دارد.

اما این آمار در سطح جهان چگونه است؟ پاسخ این است که دست‌کم ۳۰ کشور در جهان وجود دارد که در سطح ملی حداقل ۲۰ درصد از انرژی خود را از تجدیدپذیرها تامین می‌کنند و پیش‌بینی می‌شود بازارهای ملی انرژی تجدیدپذیر در دهه آینده به‌شدت رشد کند. اکنون ۳ کشور ایسلند، نروژ، پاراگوئه همه برق موردنیاز خود را از انرژی تجدیدپذیر تامین می‌کنند.

۴۷ کشور در سراسر جهان بیش از ۵۰ درصد از برق موردنیاز خود را از منابع تجدیدپذیر تامین می‌کنند. استقرار سریع انرژی‌های تجدیدپذیر و فناوری‌های بهره‌وری انرژی منجر به امنیت چشمگیر انرژی، کاهش تغییرات آب‌وهوایی و منافع اقتصادی شده است.

در نظرسنجی‌های بین‌المللی افکار عمومی، پشتیبانی شدیدی برای ارتقای منابع تجدیدپذیری مانند انرژی خورشیدی و بادی وجود دارد. ازآنجاکه بیشتر سامانه‌های انرژی تجدیدپذیر برای تولید برق استفاده می‌شوند بکارگیری انرژی‌های تجدیدپذیر معمولا با الکتریکی کردن بیشتر سامانه‌ها و تجهیزات همراه است، چون این کار چندین مزیت دارد: برق را به‌راحتی می‌توان به گرما تبدیل کرد و با بهره‌وری بالا به انرژی مکانیکی تبدیل کرد و در نقطه مصرف کاملا تمیز است.

تغییرات آب‌وهوا و نگرانی‌های مربوط به گرم شدن کره زمین، همراه با ادامه کاهش برخی از تجهیزات انرژی‌های تجدید پذیر مانند توربین‌های بادی و صفحات خورشیدی موجب افزایش بکارگیری انرژی‌های تجدیدپذیر می‌شود.

درباره انرژی‌های بادی باید گفت که در سطح جهان عقیده بر این است که پتانسیل فنی طولانی‌مدت انرژی باد با فرض برطرف شدن همه موانع عملی موردنیاز ۵ برابر کل تولید انرژی فعلی جهانی یا ۴۰ برابر تقاضای برق فعلی است. این امر مستلزم نصب توربین‌های بادی در مناطق مستعد دریایی است. تا سال ۲۰۱۹ ظرفیت برق بادی نصب‌شده در جهان برابر با ۶۲۳ مگاوات بوده است.

انرژی آبی: از گذشته برقابی با ساخت مخازن و سدهای بزرگ برقابی تامین می‌شد و هنوز هم در کشورهای در حال توسعه محبوب است.

تا پایان سال ۲۰۱۹ ظرفیت برقابی در سراسر جهان ۱۱۹۰ گیگاوات بود. ازآنجاکه چگالی آب حدود ۸۰۰ برابر هواست، حتی جریان کمی آب یا یک موج متوسط دریایی می‌تواند مقدار چشمگیری انرژی تولید کند. برقابی در ۱۵۰ کشور تولید می‌شود.

۵۰ کشور برتر عمده انرژی خود را از طریق برقابی تامین می‌کنند. چین بزرگ‌ترین تولیدکننده برقابی جهان است با ۷۲۱ تراوات ساعت تولید برق. در سال ۲۰۱۹ براساس گزارش‌های آژانس بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر، سهم کل تجدیدپذیرها در سبد انرژی از جمله برق باید ۶ برابر سریع‌تر رشد کند تا بتواند در قرن حاضر افزایش دمای متوسط جهانی را خیلی کمتر از ۲ درجه سانتیگراد حفظ کند.

پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۴۰ تولید برق از انرژی‌های تجدیدپذیر با تولید برق از زغال‌سنگ و گاز طبیعی برابر شود. چندین کشور از جمله دانمارک، آلمان، استرالیا و برخی ایالت‌های آمریکا به ادغام بالایی از تجدیدپذیرهای متغیر دست‌یافته‌اند.

ایران نیز در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر برای دستیابی به ظرفیت بالا با چالش‌هایی مانند منابع مالی، مقررات، تملک زمین، تجربه و دانش مواجه است که امیدواریم با رفع موانع یا به حداقل رساندن آنها، شاهد تحقق حداکثری استفاده از این انرژی‌ها در کشورمان به‌ویژه در مناطق محروم و روستایی باشیم.

▣ ابعاد گوناگون استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در روستاها

به نظر یکی از راهکارهایی که می‌تواند محرومیت را از مناطق روستایی زدوده و رفاه اجتماعی در این مناطق افزایش دهد، تامین انرژی است. در نتیجه با توجه به طرفیتی که در کشور در این بخش شناسایی شده و عمده تابش خورشید در بیشتر مناطق کشور، استان‌های محروم و خشکسال ایران مانند سیستان و بلوچستان، کرمان، هرمزگان و خراسان جنوبی می‌توان به راحتی از این نوع از انرژی برای رفع نیاز این مناطق بهره‌گرفت. بیشتر مناطق روستایی و محروم ما در کشور دارای اولویت برای توسعه انرژی خورشیدی به‌عنوان یک انرژی تجدیدپذیر و پاک در کشور هستند. همچنین مطالعات انجام‌شده نشان داده توسعه استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر خورشیدی در این مناطق، یک راه‌حل مناسب برای دسترسی مردمان آن مناطق به برق و کاهش شکاف طبقاتی بین مناطق روستایی و شهری است که تاثیرهای اجتماعی و اقتصادی و زیست‌محیطی بسیاری را به همراه دارد.

از جمله اثرهای توسعه انرژی خورشیدی در این مناطق در ابعاد اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی می‌توان به بهبود دسترسی به امکانات ارتباطی، کاهش فقر، بهبود سلامتی ساکنان مناطق، افزایش رفاه انسانی، افزایش اشتغال و امنیت انرژی، برابری‌های جنسیتی، دسترسی به آب آشامیدنی سالم، توسعه دسترسی به شبکه برق سراسری و کاهش مهاجرت اشاره کرد.

در بعد اقتصادی، کاهش هزینه‌های تولید برق، افزایش رشد اقتصادی و رونق بازار، کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری توسعه این منبع انرژی تجدیدپذیر و افزایش جذب سرمایه‌گذاران خارجی در بخش روستایی تحقق خواهد یافت.

در بخش زیست‌محیطی از جمله تاثیرات این طرح در روستاها، کاهش اثرات تغییر اقلیم، کاهش تغییر در کاربری زمین، کاهش تغییر در دمای منطقه، کاهش تخریب پوشش گیاهی منطقه، اثرهای زیبایی‌شناسی نقش توسعه نیروگاه‌های خورشیدی در مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته از بعد پیافند غیرعامل نیز بسیار حائز اهمیت است، زیرا از یک‌سو توان دفاعی مجموعه را در زمان بحران افزایش داده و از سوی دیگر، پیامدهای بحران را کاهش می‌دهد و امکان بازسازی مناطق آسیب‌دیده را با کمترین هزینه فراهم می‌کند.

سخن پایانی

با توجه به آنچه گفته شد، انرژی‌های تجدیدپذیر، نقش باثباتی در تسریع توسعه و پویایی اجتماعی و اقتصادی و بهبود وضعیت کالبدی مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته و روستایی خواهد داشت. در این میان، فراوانی انرژی خورشیدی در ایران مزیت نسبی در این مناطق بوده و محرکی برای توسعه این نواحی محسوب می‌شود. البته توسعه بکارگیری انرژی خورشیدی در این مناطق، نیازمند ابزارهای مالی، ابزارهای قانونی، توسعه تکنولوژی، بالابردن آگاهی، توانمندسازی، ظرفیت‌سازی و آموزش است.

همچنین توانمندسازی ساکنان، یک ابزار کارآمد در راستای دستیابی و پذیرش فناوری خورشیدی در این مناطق است. در نهایت اینکه با اجرای برنامه‌های درست و دقیق در این بخش می‌توان با تامین انرژی در روستاها رفاه روستاهای کشور را افزایش داد.

برگزاری نخستین رویداد ملی صنعت دانش‌بنیان با حضور شرکت فولاد خوزستان

نخستین رویداد ملی صنعت دانش‌بنیان با مشارکت شرکت فولاد خوزستان، مهرماه ۱۴۰۲ در سالن همایش‌های کتابخانه ملی تهران، تالار قلم برگزار شد. به گزارش خبرنگار روابط عمومی، این رویداد با حضور معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس جمهور، وزرای صمت، علوم، تحقیقات و فناوری، اقتصاد و دارایی، رئیس هیات عامل ایمیدرو، مدیرعامل شرکت فولاد خوزستان، مدیران عامل شرکت‌های بزرگ صنعتی و معدنی و بیش از ۱۵۰ شرکت دانش‌بنیان با حمایت وزارت صنعت، معدن و تجارت و به منظور هم‌افزایی بین نهادها و وزارتخانه‌ها و در نتیجه رفع موانع رشد شرکت‌های دانش‌بنیان، اتصال شرکت‌های دانش‌بنیان به مسائل راهبردی و شناخت این شرکت‌ها درباره نیازهای شرکت‌های بزرگ با تمرکز بر فناوری‌های موردنیاز صنایع خودرو و بخش معدن و صنایع معدنی برگزار شد.

معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور و وزرای علوم، تحقیقات و فناوری، صنعت، معدن و تجارت و اقتصاد و دارایی سخنرانان ویژه این همایش بودند. دو پنل جداگانه با عناوین معادن

و صنایع معدنی و همچنین پنل خودرو برقی با موضوعات مختلف و تخصصی مورد بررسی قرار گرفت.

در پنل نیازهای فناورانه حوزه معدن و صنایع معدنی که با حضور موثقی نیا معاون وزیر صمت و رئیس هیات عامل ایمیدرو و مدیران عامل شرکت‌های: فولادخوزستان، فولاد مبارکه، گل‌گهر، چادرملو و صنایع مس ایران برگزار گردید، امین ابراهیمی مدیرعامل فولاد خوزستان در سخنرانی خود، ضمن معرفی ظرفیت‌ها و بسترهای موجود در شرکت فولاد خوزستان از بومی‌سازی ۱۵۶۰ قطعه استراتژیک در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ در گروه فولاد خوزستان با همکاری شرکت‌های دانش‌بنیان، انعقاد قرارداد فروسیلیکومنگنز به ارزش ۷۲۰۰ میلیارد ریال، ساخت دستگاه اندازه‌گیری آهن کل و آهن فلزی در آهن اسفنجی برای نخستین بار در جهان و ساخت روغن ضدآتش اشاره کرد.

ابراهیمی همچنین در حاشیه صحبت‌های خود چالش‌های موجود در صنعت فولاد نظیر: کاهش سنگ آهن و مخاطرات آن بر روی زنجیره تامین و کمبود فناوری به کارگیری و تغلیظ سنگ‌های کم عیار و هماتیتی در تولید فولاد میانی را یادآور شد. مدیرعامل فولاد خوزستان در پایان به نیازهای فناورانه در صنعت فولاد کشور پرداخت و بهینه‌سازی نرخ مصرف انرژی، توسعه انقلاب صنعتی چهارم و توسعه دیجیتال در فرآیندهای تولید فولاد، بهبود شاخص‌های کیفیت محصول و بازیافت ضایعات تولید در صنعت فولاد را نیاز مبرم دانست.

گزارش خبرنگار ما حاکی است، در حاشیه این همایش، تفاهم‌نامه‌هایی میان دستگاه‌های حاضر در این همایش به امضا رسید و از بسته امتیازات ویژه شرکت‌های دانش‌بنیان رونمایی شد.

«مناقصه عمومی»

معدن کار باختر

شرکت معدن‌کار باختر در نظر دارد **خرید تجهیزات سنگ‌شکن، هیدروکن ماسه‌ساز و ژیراتوری سنگ‌شکن واحد صاحب سقز واقع در (استان کردستان- شهرستان سقز- روستای صاحب- معدن سنگ‌آهن صاحب سقز شرکت صبانور)** آقای مهندس غلامی ۰۹۱۷۸۰۳۵۸۱۴ را از طریق دو مناقصه عمومی به تامین‌کنندگان واجد شرایط واگذار نماید. از متقاضیان محترم دعوت به عمل می‌آید پس از بازدید از محل و دریافت اسناد مناقصه از سایت www.madankarbakhtar.ir نسبت به تحویل پاکت‌ها حداکثر تا ۷ روز کاری به واحد پشتیبانی ۰۹۱۸۳۱۸۹۸۲۳ آقای بابایی ۰۸۱۳۸۳۷۰۲۳۵ (همدان- خیابان مهدیه- جنب بانک صادرات- کوچه توحید- بن‌بست کیانیان- درب اول از سمت راست) یا دفتر تهران (سعادت‌آباد، نرسیده به خروجی نیایش شرق، خیابان ۲۶ (حق‌طلب غربی) پلاک ۴۹ ساختمان صبانور - طبقه همکف- شرکت معدن‌کار باختر- خانم نادر) اقدام فرمایند.

شرکت معدن‌کار باختر (سهامی خاص)

«آگهی تمدید مهلت استفاده از حق‌تقدم افزایش سرمایه سهام»

معدن کار باختر

شرکت معدن‌کار باختر (سهامی خاص) ثبت شده به شماره ۵۷۳ و شناسه ملی به شماره ۱۰۸۶۱۶۷۰۰۱۶

با عنایت به مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۸ و تفویض اختیار عملی نمودن افزایش سرمایه به هیات‌مدیره و پیرو آگهی استفاده از حق‌تقدم افزایش سرمایه منتشره در روزنامه صمت به شماره ۳۶۸۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۳۱ و مهلت تعیین شده تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۹ نظر به تامین حقوق کامل سهامداران ارجمند و به موجب مصوبه هیات‌مدیره مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۹، به اطلاع کلیه سهامداران محترم شرکت معدن‌کار باختر (سهامی خاص) می‌رساند مهلت استفاده از حق‌تقدم افزایش سرمایه تا پایان وقت اداری روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۱۴ تمدید گردید.

هیات‌مدیره شرکت معدن‌کار باختر (سهامی خاص)

آگهی مزایده

Rental & Supplier Cranes Company
شرکت تامین ماشین‌آلات ساختمانی و نصب (سهامی خاص)

شرکت تامکو در نظر دارد **یک دستگاه سواری کوئیک** به مشخصات ذیل را از طریق مزایده به فروش برساند.

زمان بازدید و ارائه پیشنهادیه قیمت: ۱۴ روز کاری از زمان درج آگهی.

هماهنگی جهت بازدید و دریافت اسناد مزایده: تماس با شماره ۰۹۱۳۴۰۸۸۱۹۷ واحد بازرگانی

آدرس شرکت و محل بازدید: مبارکه، شهرک صنعتی خیام، بلوار خیام، بعد از کشتارگاه صنعتی، شرکت تامکو

▣ مشخصات سواری کوئیک:

رنگ: سفید

مدل: ۱۴۰۰

شرکت تامین ماشین‌آلات و نصب؛ تامکو (سهامی خاص)

آگهی مزایده عمومی

HOSCO شرکت فولاد هرمزگان

موضوع مزایده: فروش اقلام مازاد

شرکت فولاد هرمزگان جنوب درنظر دارد اقلام مازاد خود را مطابق جداول ذیل از طریق مزایده عمومی به فروش برساند. اشخاص حقوقی می توانند از تاریخ ۱۴۰۲/۰۷/۱۲ الی ۱۴۰۲/۰۷/۲۲ (به استثنای ایام پنجشنبه و تعطیل رسمی) پس از واریز مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال به حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه گمرک بندرعباس - بنام شرکت فولاد هرمزگان جنوب و ارسال فیش واریزی به شماره فکس ۰۷۶-۳۳۵۳۰۰۵۵ و یا پست الکترونیک soleimani.m@hosco.ir نسبت به خرید اوراق، هماهنگی جهت بازدید از موضوع مزایده (حداقل ۴۸ ساعت قبل از حضور باید هماهنگی‌های لازم صورت پذیرد) و تحویل پاکت اقدام نمایند.

لازم بذکر است متقاضی بایستی در فیش واریزی شماره مزایده را جهت دریافت اسناد مربوطه قید نماید همچنین درج شماره تماس الزامی می‌باشد.

شماره مزایده	شرح کالا	واحد	مقدار	مبلغ ضمانت (ریال)
۰۲۰۴۰۶	سرباره کوره قوس	تن	۵۰۰،۰۰۰	حداقل ۱۰٪ کل مبلغ پیشنهادی
۰۲۰۴۰۱۱	نرمه گندله	تن	۴۰،۰۰۰	۱۵،۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰
۰۲۰۴۰۱۲	نرمه آهن اسفنجی سایت احیا	تن	۲۰،۰۰۰	۲۲،۱۳۴،۴۰۰،۰۰۰
۰۲۰۴۰۱۳	نرمه آهن اسفنجی انبار ۶ هکتاری	تن	۲۱،۰۰۰	۲۲،۹۸۶،۱۲۰،۰۰۰

▣ جدول زمانی انجام مزایده:

تاریخ شروع فروش اسناد	تاریخ پایان فروش اسناد	آخرین مهلت تحویل پاکت	تاریخ گشایش پاکت‌ها
۱۴۰۲/۰۷/۱۲	۱۴۰۲/۰۷/۲۲	۱۴۰۲/۰۷/۲۳ تا ساعت ۱۲:۰۰	۱۴۰۲/۰۷/۲۵

▣ محل تحویل پاکت‌ها و هماهنگی جهت بازدید: بندرعباس، کیلومتر ۱۳ جاده اسکله شهید رجایی، شرکت فولاد هرمزگان جنوب، ساختمان هرمز ۱ - اتاق ۱۰۹ - واحد فروش خدمات و اقلام مازاد.

همچنین متقاضیان محترم برای آگاهی بیشتر می‌توانند در ساعات اداری با شماره تلفن ۰۷۶-۴۴۸۴۸۵۶۷ و یا ۰۷۶-۳۳۵۳۰۰۰۳ داخلی ۸۵۶۷ تماس حاصل فرمایند و یا به سایت فولاد هرمزگان www.hosco.ir مراجعه نمایند.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

یادداشت

نیاز به تحول در سبد سوخت و انرژی

امیرحسن کاکایی- عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت

چند سالی است به‌تدریج کمبود انرژی در صنایع گوناگون بیشتر می‌شود و در تابستان و زمستان صنعتگران با مشکلات بسیار روبه‌رو می‌شوند تا مردم عادی کمتر مشکل داشته باشند. در این میان، رفتار دولت‌ها خیلی جالب است. راه‌حل دم‌دستی و توصیه اکید آنها، خرید ژنراتورهای دیزل و راه‌حل دم‌دستی نیروگاه‌ها هم در برخی موارد استفاده از مازوت است. قرن ۲۱ و استفاده از مازوت به‌عنوان سوخت، آن هم در کشور پیشرفته‌ای به‌نام ایران که دارای انواع فناوری است و از نظر علمی جزو سرآمدان دنیا به حساب می‌آید، یک فاجعه است. فاجعه‌ای که به‌طورقطع سیاست‌گذاران بی‌سواد ما آن را رقم زده‌اند. چرا اینقدر با قدرت اتهام بی‌سوادی می‌زنم؟ چون خوشبینانه‌ترین حالتی است که می‌توانم باور کنم که چنین سیاست‌گذاری‌هایی در این کشور پیشرفته انجام می‌شود. اگر می‌خواستم بدبین باشم، به‌طورحتم می‌گفتم عده‌ای خائن این بلاها را سر ما می‌آورند. باور دارم عمده سیاست‌گذاران ما انسان‌های خدومی هستند که دل‌شان برای اعتلای این مرز و بوم می‌سوزد و می‌خواهند واقعا برای مردم رفاه به‌ارمغان بیاورند.

اما چرا ادعا می‌کنم این سیاست‌گذاری‌ها نتیجه بی‌سوادی است؟ امروز همان‌طور که علم فیزیک، مکانیک، برق، پزشکی و داروسازی پیشرفت کرده، علوم انسانی و به‌ویژه علوم اقتصادی، سیاسی، حقوقی و سیاست‌گذاری هم پیشرفت‌های قابل‌ملاحظه‌ای در دنیا و ایران داشته است. امروزه بسیاری از دانشگاه‌های ما در این زمینه‌ها دکتر تربیت و مقالاتی در سطح بین‌المللی چاپ می‌کنند. امروز دنیا به‌شدت در برخی زمینه‌ها مشغول همکاری جدی است و تمام سعی خود را می‌کند که دانش به‌دست‌آمده در جاهای گوناگون را در تمام دنیا به‌اشتراک بگذارد تا همه از آن منتفع شوند. برخی پدیده‌ها خواه‌ناخواه جهانی است. یکی از آن ابرپدیده‌ها، محیط‌زیست است و یکی از مهم‌ترین پدیده‌های زیرمجموعه این ابرپدیده، آلودگی هواست. سالانه هزاران مقاله در این زمینه چاپ و صدها گردهمایی و سمینار برگزار می‌شود. پس اگر کسی سیاست‌گذار در زمینه انرژی باشد و بدون‌توجه به آثار زیست‌محیطی سیاست‌گذاری‌های ارتجاعی انجام دهد، واقعا بی‌سواد است. آیا همه سیاست‌گذاران بی‌سواد هستند؟ خیر. اما نتیجه این سیاست‌گذاری‌ها که سیاست‌های ابلاغی است، نشان می‌دهد اکثریت با بی‌سوادهاست.

یکی از مهم‌ترین مسائل انرژی، آلودگی محیط‌زیست و به‌ویژه هواست. برخی یادشان است که در ۳۰ سال پیش به این طرف، چه تلاشی شد تا نیروگاه‌های مازوت‌سوز تبدیل به گازسوز شوند و فقط در شرایط اضطراری از گازوئیل استفاده کنند. اما حالا که سیاست‌گذاران بخش مصرف انرژی و بخش حمل‌ونقل شکست خورده‌اند و مصرف گاز و بنزین و برق از حد توان تولید ما فراتر رفته است، سیاست‌گذاران بخش تولید و توزیع انرژی، جا پای آنها گذاشته‌اند و در حال رقم زدن فاجعه دردناکی در این بخش هستند. بد بودن سوزاندن مازوت به‌اندازه کافی برای همگان روشن است و اغلب مسئولان از خجالت، مصرف آن را کتمان می‌کنند. درباره استفاده از موتورهای دیزل و سوخت گازوئیل کمی موضوع مبهم است.

در این راهبرد موقتی، ۲ اشکال اساسی وجود دارد. نخستین اشکال این است که ما صنایعی را که به‌سمت استفاده درست از برق برده‌ایم، مجبور می‌کنیم دوباره وارد بحثی شوند که تخصصی در آن ندارند و در نتیجه، استفاده بهینه‌ای هم از نیروگاه محلی نخواهند داشت. نیروگاه‌داری خود یک مجموعه تخصص است که هر کسی ندارد و وقتی نیروگاه‌ها را به‌صورت پراکنده و همگانی توزیع کنیم، مطمئنا در مجموع بهره‌وری آن کمتر از تولید برق توسط متخصصان است. پس با اینکه می‌رویم آلودگی محیط‌زیست را افزایش دهیم، در ضمن تامین گازوئیل هم به یک معضل تبدیل می‌شود.

مشکل دوم این است که وقتی تولید برق را به این صورت به کارخانجات پاس می‌دهیم، موضوع سرمایه‌گذاری‌های اساسی در زمینه توسعه نیروگاه‌ها و شبکه‌های توزیع، با مشکلات اقتصادی روبه‌رو می‌شود. همچنین، با این پاسکاری، در عمل سرپوشی می‌گذاریم بر مسئله اصلی یعنی مصرف بالا و نامناسب. با این کار به تعمیق مشکلات کشور کمک می‌کنیم. به‌عبارتی داریم همان کاری را با نظام تولید و توزیع انرژی انجام می‌دهیم که درباره افزایش خودروسواری و تضعیف حمل‌ونقل عمومی انجام داده‌ایم.

برگردم به صنعت خودرو که در این روزها بیمارتر است و با قطعی‌های برق در تابستان حسابی ضربه خورده و باوجود بی‌پولی شدید، ناچار شده تا سرمایه‌گذاری نامناسبی روی توسعه مولدهای برقی در کارخانجات انجام دهد و مشکل تامین گازوئیل و تعمیر و نگهداری نیروگاه‌ها به مشکلات قبلی آن افزوده شده است. البته باتوجه به اینکه این نوع نیروگاه‌ها، هزینه‌های بالاتری نسبت به نیروگاه‌های متمرکز در دست متخصصان دارند، در عمل هزینه‌های صنعت نیز افزایش یافته است.

متاسفانه در سال‌های اخیر باوجود هشدارهای متخصصان دلسوز، به نوع و بهره‌وری مصرف در کارخانجات توجه جدی نشد. حالا هم که به‌ناچار سبد انرژی کارخانجات در حال تغییر است، به‌علت کمبود شدید سرمایه و همچنین سواد، متاسفانه کمتر کسی به فکر استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر است. این کار در کشورهای پیشرفته، توسط خود دولت‌ها برنامه‌ریزی و اتفاقا بهانه‌ای برای رشد صنایع مختلف و جهش فناورانه و در نهایت رشد اقتصادی می‌شود.

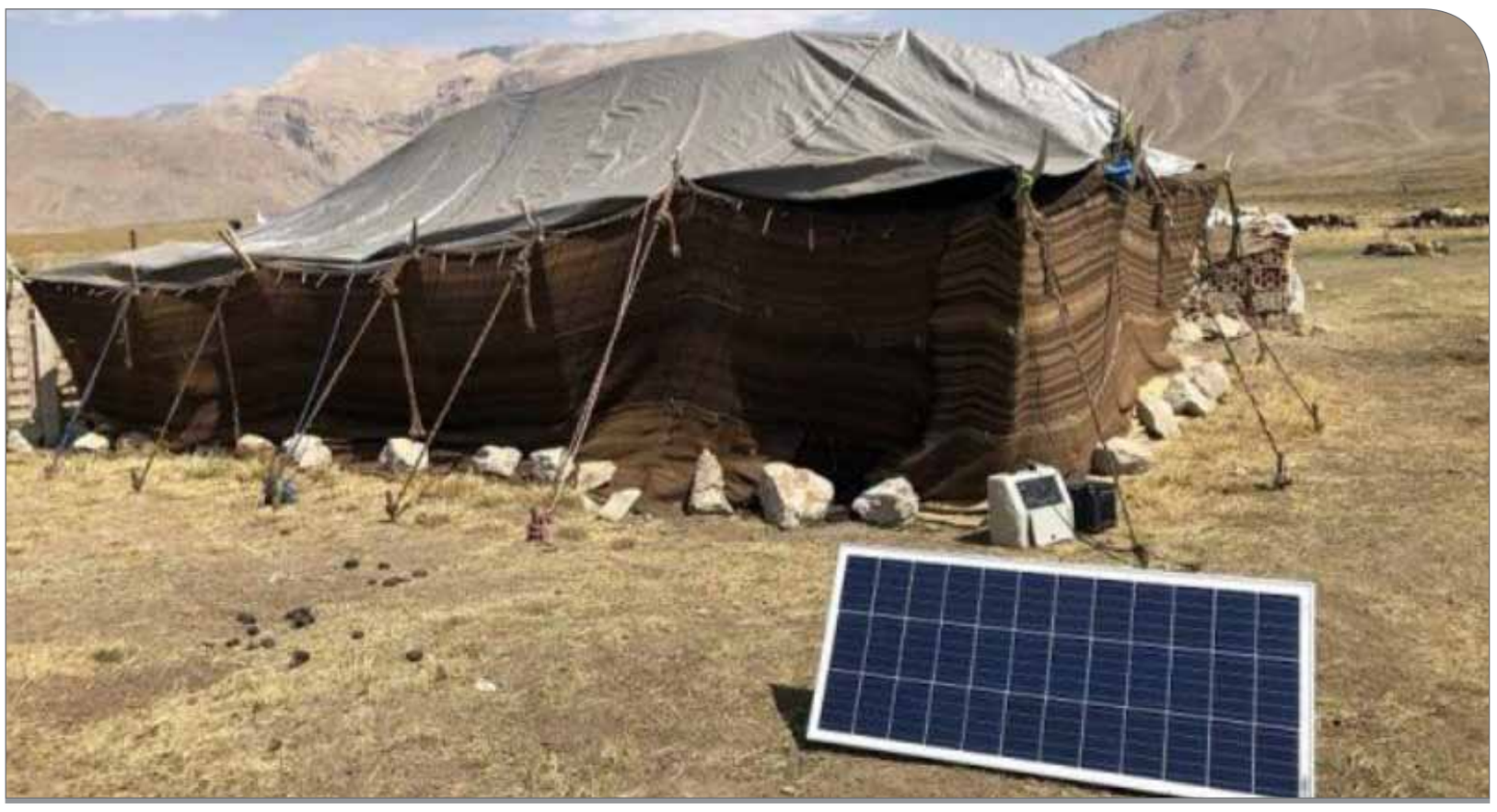
البته به‌تازگی صنعت وزیری باسواد و متخصص در حوزه انرژی پیدا کرده است، اما آنقدر مشکلات متعدد گرفتارش کرده‌اند که نمی‌تواند با آرامش فکر کند و به حرف آدم‌های باسواد گوش دهد. پس تنها کاری که در حال حاضر از دستش برمی‌آید، جلب‌توجه صنایع، سیاست‌گذاران و مردم به‌سمت خودروهای برقی است. باوجود جالب بودن راهکار ایشان، متاسفانه از بدجایی و در بدزمانی این تغییر را آغاز کرده‌اند. اگر مسائل ریشه‌ای حل نشود و قرار باشد، مصرف ما همچنان بالا، توزیع ما همچنان ناکارآمد و تولید ما به روش‌های سنتی باشد، اوضاع روزبه‌روز بدتر می‌شود. در نهایت، نرخ بدتر شدن کمی کند می‌شود، اما نتیجه آن، خروج از این حلقه باطل تخریب محیط‌زیست و اقتصاد و سلامتی مردم نخواهد بود.

بررسی صمت از تاثیر تامین انرژی موردنیاز روستاییان و عشایر در توسعه

تامین انرژی، مانعی برای مهاجرت

پیشرفت تکنولوژی، یک فرصت منحصر به فرد برای ایجاد جوامع روستایی و عشایری با امکانات جدید بدون دخالت در شیوه زندگی فراهم می‌کند. در همین راستا، سال‌هاست وزارت نیرو به موضوع انرژی‌های تجدیدپذیر برای روستاها و عشایر ورود کرده تا روزهای روشن و خوبی را برای این قشر مولد فراهم کند. تامین انرژی موردنیاز روستاییان و عشایر از وظایف دولت و از حق‌وحقوق قطعی آنهاست. صمت به‌مناسبت روز روستا و عشایر به بررسی کم‌وکیف طرح استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در بین روستاییان و ترویج استفاده از پنل‌های خورشیدی در بین عشایر پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

موفقیت استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، نیازمند مدیریت یکپارچه روستایی

فرهاد عزیزپور، دانشیار دانشگاه خوارزمی در پاسخ به این پرسش که استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر چه نقشی در توسعه روستاها دارد به صمت گفت: پایداری الگوی زیست روستایی به تعامل آن با محیط طبیعی- بوم‌شناختی برمی‌گردد. به‌عبارت دیگر، رفع نیازها و تقاضاهای روستاییان در دو حوزه زیست و فعالیت، وابستگی تام به توان و ظرفیت این محیط دارد. به‌عنوان مثال، پوشش گیاهی یکی از این توان‌هاست که روستاییان برای رفع نیاز سوخت و تامین علوفه دام از آن استفاده می‌کنند. اگر این بهره‌برداری‌ها متناسب با ظرفیت محیط طبیعی- بوم‌شناختی باشد، پیامد منفی به‌دنبال ندارد، اما اگر استفاده غیرمتعارف (مانند تجارت غیررسمی چوب و...) باشد، بی‌شک سبب ناپایداری محیطی و شرایط ناامن برای روستاها خواهد شد. چالشی که در حال حاضر روستاهای کشور با آن دست به گریبان هستند.

همچنین طی سالیان گذشته زمین با تحولات زیست‌محیطی متعددی روبه‌رو بود که مهم‌ترین آن تغییر اقلیم است. این پدیده در حال حاضر سبب خشکسالی طولانی مدت در فضای مختلف از جمله روستاهای کشور شده است. این چالش در کنار ضعف مدیریت منابع آب و خاک، باعث شده فعالیت‌های وابسته به آب و خاک روستاها دچار ناپایداری شود؛ از این‌رو روستاییان نیازمند فعالیت‌های اقتصادی جایگزین هستند.

بی‌شک انرژی‌های نو یکی از مهم‌ترین زمینه‌هایی است که می‌تواند پایداری محیط طبیعی-بوم‌شناختی و اقتصادی را به‌طور مستقیم و بعد اجتماعی-فرهنگی را به‌طور غیرمستقیم تضمین کرده، بستر ارتقای کیفیت زندگی در روستاهای کشور را فراهم کند.

تاکنون موفق نبوده‌ایم

عزیزپور در ادامه درباره موانعی که در مسیر حرکت به‌سوی استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر وجود دارد، اظهار کرد: ما در استفاده از انرژی‌های پاک در روستاهای کشور، موفقیت چندانی نداشته‌ایم. تحقق طرح استفاده از انرژی‌های پاک متاثر از عوامل درونی و بیرونی (نظام روستایی) است. ضعف در فرهنگ استفاده از انرژی‌های پاک، ضعف در سطح آگاهی، دانش و مهارت و روحیه محافظه‌کارانه روستاییان (آنها اعتقاد دارند ریسک این فعالیت‌ها بالاست.) به‌عنوان عوامل درونی و ضعف دسترسی به زیرساخت‌ها، ضعف دسترسی به تسهیلات بانکی، ناهماهنگی‌های درون‌بخشی و بین‌بخشی و ضعف نهادی به‌عنوان عوامل بیرونی مهم‌ترین موانع در این مسیر هستند. در این میان، ورود کنشگران مختلف در روستاها که به‌علت ضعف نهادی دارای وظایف موازی و بعضا متعارض هستند، سبب‌شده تشریک مساعی به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین مولفه‌های مشارکت دست‌اندرکاران برای موفقیت این طرح، محقق نشود.

وی ادامه داد: دولت و نهادها نگاه‌شان به این طرح تک‌بعدی و صرفا سخت‌افزاری است. این در حالی است که این طرح شامل مجموعه پروژه‌ها و فعالیت‌هایی است که باید در یک ارتباط منطقی و در قالب یک زنجیره مورد توجه قرار گیرد. به‌عبارت دیگر، باید به این طرح در قالب یک بسته اجرایی که شبکه‌ای از اقدامات را در خود دارد، توجه شود.

این استاد دانشگاه با اشاره به اقداماتی که در این زمینه در کشورمان انجام شده، اظهار کرد: در ارتباط با این موضوع، وزارت نیرو به‌عنوان یک نهاد دولتی اقداماتی را انجام داده است، اما اطلاعاتی از جزئیات آنها ندارم.

از سوی دیگر، نهادهای انقلابی از جمله بنیاد برکت، کمیته امداد، بنیاد علوی و بسیج سازندگی اقدامات زیادی در مناطق کمتر توسعه‌یافته و استان‌های محروم مانند سیستان و بلوچستان انجام داده‌اند. با تمام این تلاش‌ها، متاسفانه به‌دلیل نوع نگاهی که در برنامه‌ریزی و مدیریت اجرایی این طرح وجود دارد، نمی‌توان موفقیت چندانی را انتظار داشت.

توسعه تک‌بعدی نیست

عزیزپور افزود: توسعه یک مفهوم تک‌بعدی نیست. متخصصان معتقدند توسعه باید دارای ۴ ویژگی یکپارچگی، هماهنگی، فراگیری و پایداری باشد. در نتیجه، طرح استفاده از انرژی‌های پاک به‌تنهایی نمی‌تواند این ویژگی‌ها را محقق کند. به‌اعتقاد من، متاثر از اصل یکپارچگی و هماهنگی مجموعه‌ای از طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها توسعه -مبتنی بر مسائل کلیدی- باید در ذیل یک برنامه منسجم مانند برنامه آبادانی و پیشرفت منظومه روستایی (تجربه حال حاضر بنیاد مسکن انقلاب اسلامی) طراحی شوند؛ بنابراین برنامه‌ریزی، طراحی و اجرای طرح استفاده از انرژی‌های پاک در قابل یک برنامه موضوعی بدون درک ارتباط آن با سایر طرح‌ها، اثربخشی پایینی خواهد داشت.

توسعه پایدار وابسته به تامین انرژی

عزیزپور در پاسخ به این پرسش که بخش زیادی از توسعه پایدار در روستاها وابسته به تامین انرژی است، در این بخش چه جایگاهی داریم، گفت: ایران در کمربند خشک جهانی قرار گرفته و بیشترین روزهای آفتابی را دارد و با استفاده از این ظرفیت می‌تواند بهره‌برداری مطلوبی از انرژی خورشیدی داشته باشد تا از این طریق بتواند به پایداری روستاها کمک کند. اینکه چرا این ظرفیت موردتوجه قرار نمی‌گیرد، به سیاست‌گذاری کلان کشور در بهره‌برداری از انرژی برمی‌گردد. اگرچه بهره‌برداری از این نوع انرژی را در سیاست‌های کلان و حتی برنامه‌های میان‌مدت ۵ ساله می‌بینیم، اما سهم منابع ملی و استانی در توسعه این فعالیت در مقایسه با سایر انرژی‌های حداقل است.

مانعی برای مهاجرت

استاد دانشگاه در پاسخ به این پرسش که چه رابطه‌ای بین مهاجرت از روستا و تامین انرژی وجود دارد، اظهار کرد: تامین انرژی می‌تواند مانع از مهاجرت شود، چون بستر را برای شکل‌گیری فعالیت‌های جایگزین فراهم می‌کند. با شکل‌گیری فعالیت جدید، روستاییان به منبع جدید درآمدی در کنار سایر فعالیت‌ها دست پیدا می‌کنند که به افزایش درآمد سرانه منتهی می‌شود. به‌عبارت دیگر، تنوع فعالیتی زمینه‌ساز تعلق مکانی بیشتر به روستا می‌شود.

وی در پایان گفت: در مجموع این طرح اثر مستقیم و غیرمستقیمی بر ابعاد توسعه دارد و مشروط به در نظر گرفتن عوامل بیان شده، زمینه ارتقای کیفیت زندگی، پایداری روستاها و در نهایت، تعدیل مهاجرت را فراهم می‌کند. نکته کلیدی که لازم است مجددا مورد تاکید قرار گیرد، توجه به نگاه آمایشی و مدیریت یکپارچه به‌جای نگاه موضوعی و بخشی به انرژی‌های پاک است.

> استفاده از انرژی‌های نو می‌تواند بستر ارتقای کیفیت زندگی در روستاهای کشور را فراهم کند

> باتوجه به جمعیت قابل‌توجه عشایر در کشور و اینکه به‌عنوان قشری مولد، تاثیر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی زیادی در بخش کلان اقتصاد دارند، باید به حق‌وحقوق آنها توجه بیشتری کنیم

پنل‌های روشنی‌بخش

در ادامه این گزارش، با داریوش نعمت‌الهی، مدیرکل امور بهسازی و تولید سازمان عشایری ایران گفت‌وگو کردیم تا اقداماتی که دولت به‌طورخاص در ترویج استفاده از پنل‌های خورشیدی در بین عشایر انجام داده، جویا شویم.

وی در این زمینه به صمت اظهار کرد: فلسفه تامین پکیج‌های خورشیدی برای عشایر در راستای ادامه تامین سوخت فسیلی جامعه عشایری انجام شد. در برنامه دوم توسعه در راستای پیشگیری از بوته‌کنی و حفظ مراتع کشور، سوخت فسیلی موردنیاز اعم از گاز نفت و ترویج استفاده از لوازم گازسوز و جایگاه سوخت جوامع عشایری اجرا شد. این طرح تاحدودی طرح موفقی بود. با پیشرفت تکنولوژی و ظرفیت کشور در استفاده از انرژی خورشیدی با هزینه مناسب، طرح استفاده عشایر از پنل‌های خورشیدی بیشتر موردتوجه قرار گرفت. از ابتدای دهه ۸۰ این طرح شروع و در دهه ۹۰ به‌طورجدی‌تر دنبال شد. این طرح در ۴ سال اخیر به‌طورجدی‌تر از سوی وزارت نیرو سازمان امور عشایر در حال پیگیری است.

گام‌های جدی دولت

نعمت‌اللهی درباره اقدامات دولت در این زمینه گفت: در گام نخست، در استان‌ها نسبت به استفاده از انرژی‌های نو تجدیدپذیر اقدامات ترویجی را انجام دادیم و در این راستا برخی از تجهیزات موردنیاز را در اختیار عشایر قرار دادیم که البته نسبت به جمعیت آنها بسیار اندک بود. از حدود ۳ سال پیش با همکاری وزارت نیرو، مجریان برق روستایی به‌طورمتمرکز و مشترک اقدامات جدی را در تامین انرژی عشایر دنبال کردیم.

از سال ۱۳۹۹ سالانه ۱۰هزار پنل خورشیدی برای تولید برق و روشنایی برای جامعه عشایری پیش‌بینی شد و از محل اعتبارات شرکت توانیر حدود ۲۰هزار دستگاه سهمیه سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ بود که در اختیار عشایر قرار گرفت. سال ۱۴۰۱ سهمیه ۱۰هزار تایی در نظر گرفته شد که هنوز در حال اجرا و پیگیری است. برای امسال هم سهمیه عشایر ۲۰ هزار پنل در نظر گرفته شده است.

وی در پاسخ به این پرسش که دولت در مسیر توسعه استفاده از پنل‌های خورشیدی در بین عشایر با چه موانعی مواجه بوده، اظهار کرد: یکی از مشکلات مربوط به تکنولوژی ساخت است. متاسفانه در دوره‌ای، دستگاه‌های بی‌کیفیت در دسترس بود که منجر به بروز مشکلاتی هم می‌شد. مشکل دوم مربوط به اعتباری است که اجرای طرح لازم دارد و از محل اعتبارات توانیر تامین می‌شود که به‌طبع بسیار هم محدود است.

نعمت‌الهی در پاسخ به این پرسش که چرا برخی از عشایر باوجود دریافت پنل خورشیدی از آنها استفاده نمی‌کنند، گفت: اینکه عشایر استفاده نمی‌کنند، اگر بی‌کیفیت بوده که از سال ۱۳۹۹ باکیفیت بالا به آنها عرضه شده و موضوع بی‌کیفیت بودن این پنل‌ها تاحدودی حل شده است. به هر حال، عشایر در کشور حق‌وحقوقی دارند و باید یک دستگاه تامین برق به آنها داده می‌شود. حال اگر خودشان نخواهند استفاده کنند، این موضوعی شخصی و سلیقه‌ای است. البته در ارزیابی اجرای این طرح، عشایر رضایت دارند و به‌نوعی روشنی‌بخش چادرهای آنها شده است.

مدیرکل امور بهسازی و تولید سازمان عشایری ایران در پایان تاکید کرد: بانظر به جمعیت قابل‌توجه عشایر در کشور و اینکه به‌عنوان قشری مولد تاثیر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی زیادی در کلان اقتصاد دارند، باید به حق‌وحقوق آنها توجه بیشتری کنیم که در این میان، فراهم‌سازی بستر برای تامین انرژی موردنیاز آنها می‌تواند گام موثر و مهمی در این راستا باشد.

سخن پایانی

بنا بر این گزارش، اگرچه توسعه در مناطق روستایی و عشایری کشور تنها از مسیر تامین انرژی نمی‌گذرد، اما بی‌شک این موضوع می‌تواند گام مهمی در راستای توسعه این مناطق باشد. البته باید تمام ابعاد را برای تحقق توسعه و رفاه در نظر گرفت تا در نهایت وضعیت ایده‌آلی که مدنظرمان است، در مناطق روستایی و عشایری محقق شود.

معدنکاری و نقش آن در توسعه روستاها

حیات بر کره زمین به مواد تشکیل‌دهنده آن متکی است. روستا نیز یک واحد معیشتی است که اقتصاد آن بر بنیان فعالیت‌های کشاورزی استوار اســت. با توجه به اینکه بخش کشــاورزی از نظر ایجاد اشتغال جدید، قادر به پاسخگویی نیازهای روستاییان نیست، بنابراین ضرورت تنوع بخشی فعالیت‌های روســتاییان به عنوان یکی از راه‌حل‌های مناســب برای ایجاد اشــتغال، افزایش درآمد روســتاییان، جلوگیری از مهاجرت به شهرها و پایداری روستاها بیشتر احساس می‌شود. فعالیت‌های معدنی به‌منزله یکی از فعالیت‌های غیرکشاورزی است که باعث تنوع‌بخشی اقتصاد می‌شود. تحقیقات نشــان می‌دهد شــرایط اقتصادی روســتاهای دارای معدن با وجود معادن در ایجاد تنوع اشــتغال و افزایش درآمد و پایداری روستاها و روســتاییان چندان موفق نبوده اســت زیرا بیشتر شــاغلان معادن، افراد غیر بومی بوده‌اند و همین مساله باعث ایجاد مشکلاتی از لحاظ اجتماعی برای اهالی روســتا شــده است. آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های معدنی در محیط‌های روستایی باعث آسیب جدی به زمین‌های کشاورزی و مراتع شده و فعالیت‌های کشاورزی و دامپروری را تحت تاثیر خود قرار داده است. در واقع، وجود معدن در روستاها نتوانسته جمعیت روستایی را پایدار و در روستا نگه دارد و حتی جمعیت روستایی را افزایش دهد.

عکس: آیدا فریدی

حقوق دولتی معادن باید در جای خود هزینه شود

بهرام شــکوری، رئیس انجمن مس ایران با اشاره به اینکه حقــوق دولتی معادن مصارف خــاص خود را دارد و باید در جــای خود هزینه شــود، اظهار کرد: آنچــه از این محل به خزانه واریز می‌شــود، باید ۶۵ درصد آن به وزارت صمت در راستای بسترسازی فعالیت‌های معدنی بازگردد، ۱۵ درصد آن صرف فعالیت‌های عمرانی در شهرها و روستاهای مسیر معادن شود، ۱۲ درصد آن در اختیار سازمان منابع طبیعی به‌منظور بازسازی و احیا مناطق قرار داده شود، ۵ درصد آن به صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی به‌منظور ارائه تســهیلات به واحدهای معدنی داده شــود و ۳درصد دیگر نیز به ســازمان نظام مهندســی معدن برای انجام وظایف قانونی و نظارت بر فعالیت‌های معدنی تعلق گیرد.

به گزارش ایســنا، رئیس انجمن مــس ایران تصریح‌کرد: وقتی ســهم ۱۵ درصدی حقوق دولتی معادن به روستاها و شهرهای مسیر معادن پرداخت نشود، افراد ساکن در این مناطق به معارضان محلی تبدیل می‌شوند و بر توسعه فعالیت‌های معدنی و در نتیجه رشد و توسعه این مناطق سنگ‌اندازی خواهند کرد.

در حالی که در بخش معدن باید به سمت و سویی برویم که از فرآوری و تولید محصولات با ارزش افزوده بالا در کشور حمایت شود، اما حقوق دولتی به گونه‌ای تنظیم شده که حرکت به این سمت را با چالش مواجه می‌کند؛ در حالی که انتظار می‌رود کسی که با سرمایه خود ارزش افزوده (به‌طور مثال کاتد مس) ایجاد می‌کند، نســبت به کســی که کلوخه مس تولید می‌کند حقوق دولتی کمتری پرداخت کند.

وی تصریح کرد: وقتی ســرمایه‌گذار در مناطق کمتر برخوردار، در بدترین و دورافتاده‌ترین نقاط کشــور در شــرایط ســخت اقدام به فعالیت معــدن‌کاری، تولید، اشــتغالزایی و ایجاد ارزش‌افزوده می‌کند، باید مورد تشویق و حمایت قرار گیرد، نه اینکه با افزایش حقوق دولتی وی را تنبیه کرد که این مسئله می‌تواند تعطیلی معادن کوچک و متوسط را به دنبال داشته باشد.

نقش معدنکاری در توسعه مناطق کم برخوردار

علی خان نصراصفهانی، دانشــیار دانشــگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان با تاکید بر اینکه توسعه مناطق کم برخوردار با افزایش مجوز معدن تیغ دولبه اســت و بســتگی به عوامل زیادی دارد، گفت: به گزارش ایمنا، وی افزود: صنایع معدنی اهرم حرکت و توسعه است. زمانی که در مناطق کم‌برخوردار به فعالیت می‌پردازیــم و معدنکاری را آغاز می‌کنیم، مباحث مختلفی مطرح می‌شــود. توســعه معدن در مناطق کم‌برخوردار قاعدتا می‌تواند ظرفیت بالایی را در بکارگیری نیروی انسانی ایجاد کند.

به گفته این اســتاد دانشگاه، برای موفقیت معدنکاری ایجاد زیرساخت‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار اســت. زمانی که معدن کاری در مکانی توســعه یابد باعث تنوع گسترده محصولات و ایجاد یک دامنه وسیع از کاربردهای مختلف می‌شود؛ در نتیجه می‌تواند طیف وسیعی از صنایع را در مناطق کم‌برخوردار توســعه دهد. نصر اصفهانی با تاکید بر اینکه توســعه صنایع در مناطق کم برخوردار امکانات زیادی را به دنبال خود ایجاد خواهد کرد، خاطرنشــان کرد: هر صنعت در صورتی که تحت قواعد نظام‌مند عمل نکند، می‌تواند اثر معکوس داشــته باشــد؛ بیشــتر تنش‌های اجتماعی که در کنار توسعه معادن ایجاد می‌شــود ناشــی از همین موضوع اســت. در صورتی کنترل‌های زیســت محیطی به صورت قاعده‌مند پیگیری شــود، معدنکاری می‌تواند اثر بســیار مهمی در توسعه هر منطقه‌ای داشته باشد. توسعه معدن کاری به معنای کاهش فقر در هر محدوده و حتی یک خطه کشــور اســت. در کنار نام معدن عناوینی مانند فرصت‌های شغلی ایجاد خواهد شد که به طور معنادار به منصه ظهور خواهد رسید.

وی با ابراز تاسف نسبت به عملکرد نامناسب دولت‌های پیشین در توسعه صنایع گفت: در دولت‌های پیشــین تنها سیاســت‌های تولیدی مد نظر قرار گرفته بود، اما درحال‌حاضر به بازار محوری و توســعه کسب وکار نیز توجه ویژه‌ای می‌شود. تولیدات باید براساس نیاز بازارهای جهانی باشد که توجه کمتری به این موضوع شده است و گاهی محصولی تولید می‌شود که منطبق بر نیازهای جهانی نیست.

نصراصفهانی با تاکید بر اینکه در ایران مطالعات آن گونه که باید و شــاید صورت نپذیرفته و یکی از علل فرسودگی و بازار نامناسب برای محصولات ایران ساخت مباحث کسب وکار است، افزود: متاسفانه معدن به کسب و کاری تبدیل شده که افراد حاکم بر آن از لحاظ سواد آکادمیک آموزش‌دیده نیستند و تنها براساس تجربیات در حال توسعه کسب و کار خود هستند؛ همین شرایط باعث می‌شود که این افراد بدون توجه به شرایط جهانی بخش‌های معدنی را به هر سویی بکشند.

مسئولیت معدن در قبال روستاها

از ســوی دیگر، گفته می‌شــود که معدنداران هم باید برای کاهش مشکلات مناطق معدنی و کاهش معارضت‌ها، ایفای مســئولیت‌های اجتماعی خــود را جدی‌تر بگیرند. علی اصغر خانی، نماینده شاهرود و میامی در مجلس شورای اسلامی بااشــاره به چالش‌هایی که معدنکاری برای مردم بومی مناطق معدنی ایجاد می‌کند، خواستار ایفای وظایف معدنکاران در قبال توسعه روستا شــد. به گزارش دنیای معدن، خانی افزود: معادنی که در جوار روستا قرار دارند، وظایف اجتماعی خود را در قبال توسعه و رونق روستا انجام دهند و ما نیز پیگیر حق و حقوق روستاییان در حوزه معادن هستیم.

معدنکاران علاوه بر پرداخت حقوق دولتی معین سالانه مطابق با جز ۵ بند الف ماده ۴۳ برنامه ششم توســعه، مکلف به پرداخت یک درصد فروش خود برای بهســازی جاده، انجام مسئولیت‌های اجتماعی و... هستند.

سخن پایانی

کارشناسان می‌گویند در بررسی مدل‌های توسعه متوازن، با تاکید بر توسعه مناطق کمتر برخوردار، در می‌یابیــم کــه با توجه به توزیع جغرافیایی معادن که عمدتا در مناطق روســتایی و دورافتاده و در اقصی نقاط کشــور پراکنده هســتند، بنابراین معدن یک ظرفیت کارشناسی‌شده مناسب برای تحقق توســعه متوازن در کشــور خواهد بود. ســهم بالای کالاهای معدنی در ســبد صادراتی کشور، ایجاد ارزش‌افــزوده مناســب، ضریب فزاینده اشــتغال و .... همگی دلالت بر این دارد که ســرمایه‌گذاری در بخش معدن علاوه بر ایجاد توســعه متوازن ســبب خواهد شــد که مواد معدنــی که جزو انفال و سرمایه‌های بین نسلی هستند، به‌صورت خام فروخته نشوند و کشور حداکثر استفاده را از این سرمایه (ارزآوری، اشتغال، توسعه پایدار، تملک و ایجاد دارایی‌های سرمایه‌ای جدید) داشته باشد.

از ســوی دیگر، دولت از تمام فعالیت‌های معدنی مالیات اخذ می‌کند، بنابراین رونق و توسعه بخش معدن ســبب افزایــش درآمد دولت هم خواهد شــد البته دولت از محل وصول حقــوق دولتی، بهره مالکانــه، مالیــات بر درآمد، مالیات بر صادرات و واردات محصــولات معدنی نیز درآمدهای مجزا دارد که سرجمع این درآمدها در ایجاد زیرساخت‌هایی موردنیاز توسعه مانند راه، راه آهن، مراکز درمانی، مراکز آموزشی و... هزینه می‌شود.

خرید ۵۵۰ واگن حمل بار از سوی چادرملو

وی همچنیــن بــا بیان اینکه اولویت نخســت چادرملــو در خریدها، حمایــت از تولید ملی اســت گفت: مذاکــرات اولیه بــرای تأمین ۱۰ لوکوموتیو دیگر در دست اقدام است. مدیرعامل چادرملو تصریح کرد: با توجه به بعد مسافت مجتمع معدن و مجتمع صنعتی چادرملو، استفاده از ظرفیــت حمل‌ونقــل ریلی علاوه بر کاهش بــار ترافیکی جاده‌ای در شرایط فعلی، موجب کاهش هزینه‌های حمل نیز می‌گردد.

گفتنی است، شرکت سریر لجستیک هوشمند ایرانیان در اواخر سال ۱۴۰۰ در هلدینگ چادرملو تأســیس گردید و در ســال گذشته موفق گردیــد بیش از ۳ میلیون تن کنســانتره در مســیر حدود ۲۲۰ حدود کیلومتری معدن تا مجتمع صنعتی چادرملو را جابجا نماید.

مدیرعامل شــرکت معدنــی و صنعتی چادرملو در بازدید و نشســت مشــترک مدیران شــرکت‌های بزرگ فــولادی و رئیــس هیئت عامل ایمیدرو با مدیران گروه مپنا و شــرکت واگن پارس، با اشاره به اهمیت و ضرورت تعمیم و توســعه حمل‌ونقل ریلی در شرکت چادرملو گفت: شــرکت معدنــی و صنعتی چادرملو بــا درک ضرورت برخــورداری از تجهیــزات حمل‌ونقل ریلی در گام اول بــا خرید ۵۵۰ واگن باری برای خرید ۱۰ لوکوموتیو نیز برنامه‌ریزی کرده است.

مهندس طاهرزاده افزود: از مجموع واگن‌های خریداری‌شــده تاکنون ۳۵۰ واگن تحویل گردیده است و مابقی در سال جاری تحویل می‌گردد.

مدیرعامل گروه سرمایه‌گذاری غدیر عنوان کرد:

افزایش تولید در اوج بار برق با تدبیر مدیریت شرکت آهن و فولاد غدیر ایرانیان

مهدی عبوری مدیر عامل شرکت سرمایه‌گذاری غدیر، محمد کمال‌زاده مدیرعامل شرکت فولاد آلیاژی ایران، دکتر سید ابوتراب فاضل، مدیرعامل هلدینگ توسعه صنایع و معادن غدیر و محمدرضا پاکسیما مدیر کارخانه احیای مســتقیم آهن و فولاد غدیر ایرانیان با هیئت همراه از خط تولید شرکت آهن و فولاد غدیر ایرانیان بازدید کردند.

دکتر عبوری در نشســت با اعضای این شــرکت، گفــت: زمان ورود به شــرکت آهن و فــولاد غدیر ایرانیان احســاس غرور کــردم هم‌افزایی و مدیریت موفق این شــرکت همچنین ظرفیت دانش بومی مستقر در این مجموعه قابل تحسین است.

وی با تاکید بر اینکه پاداش مناسب با این عملکرد درخشان به کارکنان و مدیران مجموعه در نظر گرفته خواهد شد، گفت: پایداری در امر تولید و رکــورد ۵۰۰ هزار تنی زده در این مرحله از ســال که تهدیدات انرژی وجود داشت نشانگر تدبیر مهندس پاکسیما و تیم مدیریتی این مجموعه صنعتی است.

عبوری گفت: هرگونه درخواســتی که برای پویایی بیشتر این مجموعه لازم است توسط گروه سرمایه‌گذاری غدیر پیگیری خواهد شد و ما کنار شما خواهیم بود.

وی به کم‌آبی اســتان یزد اشاره کرد و افزود: کم‌آبی یزد بیشتر از دیگر نقاط کشــور است و باز هم شاهد تدبیر این شرکت در خریداری چاه آب هستیم که قابل تقدیر است.

عبوری بر همکاری بیشتر فولاد آلیاژی ایران و شرکت آهن و فولاد غدیر ایرانیان تاکید و تصریح کرد: باید در درون مجموعه غدیر درخواست‌های شرکت‌ها را رفع کنیم.

مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری غدیر با اشاره به اینکه یک میلیون تن آهن اســفنجی نیاز است، بیان کرد: در آینده نزدیک یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن در شرکت تولید خواهد شد.

عبوری در ادامه، کیفیت، میزان تولید و سود شرکت آهن و فولاد غدیر ایرانیــان قابل تقدیر دانســت و آن را نشــان‌دهنده مدیریت صحیح این شرکت عنوان کرد.

شناسه ۱۵۷۴۷۴۹

مزایده عمومی فروش اموال اسقاطی

شماره مزایده: ۵۱۳/۱۴۰۲/۳

بانک ســپه در نظــر دارد با رعایــت قوانین و مقــررات مربوطــه نســبت به‌فروش **اموال اســقاطی** خود را صرفاً به شــیوه نقد از طریق برگزاری مزایده عمومی به‌شرح ذیل اقدام نماید.

۱) امــوال مذکور با وضع موجــود به‌فروش می‌رسد و درصورت وجــود هرگونه عیب و نقص، کلیه هزینه‌های رفع آن برعهده خریدار می‌باشد.

۲) تمام اموال دارای طول عمر بسیار بالا بوده و در وضعیت اسقاط قرار دارند.

۳) شــماره الکترونیک مزایده (مندرج در سامانه تدارکات الکترونیک دولت) و زمان‌بندی شرکت در مزایده حاضر به‌شرح ذیل می‌باشد:

الف) **شماره الکترونیک مزایده:** ۱۰۰۲۰۳۰۰۳۸۰۰۰۰۰۱.

ب) **تاریخ انتشار مزایده در سامانه ستاد:** ساعت ۸ روز **چهارشنبه** به‌تاریخ ۱۴۰۲/۷/۵.

ج) **آخرین مهلت دریافت اسناد مزایده:** ساعت ۱۹ روز **سه‌شنبه** به‌تاریخ ۱۴۰۲/۷/۱۸.

د) **آخرین مهلت ارسال پیشنهاد:** ساعت ۱۹ روز **شنبه** به‌تاریخ ۱۴۰۲/۷/۲۹.

هـ) تاریخ بازگشایی پاکات پیشنهادی: ساعت ۱۰ روز **دوشنبه** به‌تاریخ ۱۴۰۲/۸/۱.

ی: تاریخ بازدید از ســاعت ۹ روز **چهارشــنبه** ۱۴۰۲/۷/۵ لغایت ســاعت ۱۳ روز **پنجشنبه** ۱۴۰۲/۷/۲۷

٤- بانک در رد یک یا همه پیشنهادات مختار می‌باشد.

۵-جهت بازدید به نشــانی جاده ســنتو نرســیده به تالار ارومیه مراجعه وبا شــماره تلفن ۰۹۱۴۱۴۰۸۱۹۰ آقای احمد قنبرزادگان هماهنگی فرمایید.

«مشخصات کالا»

«پیوست»

ردیف	تعداد	نام دستگاه	برند	مشخصات فنی	مبلغ پایه به ریال	محل تجمیع و بازدید	نحوه فروش	توضیحات
۱	۴۳	گاوصندوق	انواع مختلف	طبق لیست پیوست سامانه تدارکات	۱/۳۵۵/۰۰۰/۰۰۰	انبار اسقاطی(کیلومتر ۱۳جاده سنتو)	نقد	۴۳ عددبصورت یکجا وبا وضعیت موجود به فروش می‌رسد
۲	۳۰	یخچال وآبسردکن	انواع مختلف	طبق لیست پیوست سامانه تدارکات	۳۸۵/۰۰۰/۰۰۰	انبار اسقاطی(کیلومتر ۱۳جاده سنتو)	نقد	۱۷ دستگاه یخچال و۱۳ دستگاه آبسرد کن بصورت یکجا وباوضعیت موجود به فروش می‌رسد
۳	۸۷	پولشمار ایستاده ورومیزی	انواع مختلف	طبق لیست پیوست سامانه تدارکات	۱۰۸/۵۰۰/۰۰۰	انبار اسقاطی(کیلومتر ۱۳جاده سنتو)	نقد	تعداد ۲۶ دستگاه ایستاده و۶۱ دستگاه رومیزی با وضعیت موجود بفروش می‌رسد
۴	۷۰۰۰ آمپر	باتری فرسوده	انواع مختلف	طبق لیست پیوست سامانه تدارکات	۷۰۰/۰۰۰/۰۰۰	انبار اسقاطی(کیلومتر ۱۳جاده سنتو)	نقد	مقدار ۷۰۰۰ آمپر باتری فرسوده با وضعیت موجود بفروش می‌رسد

یادداشت

ریش‌سفیدی همیشه کارساز نیست!

شهناز نوایی
کارشناس و فعال معدنی

معمـولا معادن از نظر جغرافیایـی در مناطق دورافتاده، بیابانی و کم‌جمعیت واقع شـده‌اند و اغلب نزدیک شهر یا حتی جاده نیسـتند، اما حتما روستاهایی در اطراف معدن وجود دارد. بسیاری از بهره‌برداران در مناطقی کاملا محروم فعالیت می‌کنند که هیـچ امکانات رفاهی ندارد و جاده‌ای که آنها احداث می‌کنند، باعث بهبود روند رفت‌وآمد اهالی می‌شـود یا روند برق‌رسـانی به منطقه را تسریع می‌کنند، فرصت اشتغال فراهم می‌آورند و اقداماتی از این دست.

معارضان محلی معمولا برخی سـاکنان همین روسـتاها هستند و با اینکه از زیرساخت‌های معدن استفاده می‌کنند و از رشد منطقه به‌واسطه حضور معدن برخوردار می‌شوند، اما چون نسل اندر نسل در منطقه زندگی کرده‌اند، احساس مالکیت دارند و می‌گویند این زمین متعلق به ما اسـت که از آن برداشـت می‌کنند و می‌برند و با این اسـتدلال خود را محق می‌دانند که از ماحصل بهره‌برداری از معدن سـهم ببرند.

وقتی بهره‌برداری تعیین می‌شود و پروانه معدن دریافت می‌کند، طبـق قانون معادن، مسـئولیت‌هایی برعهده‌اش گذاشـته می‌شود. یکی از آنها پرداخت حقوق دولتی است. یکی از محل‌های مصرف این حقوق دولتی، رفع مشکلات و عمران و آبادی منطقه است، زیرا ذات معدنکاری به‌گونه‌ای اسـت که تغییراتی در منطقه ایجاد می‌کند. به‌عنوان‌مثال، پوشـش گیاهی منطقه را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد، راه‌های دسترسـی محلی را دچار فرسـودگی می‌کند، بر اثر تردد ماشـین‌آلات، گردوغبـار ایجاد می‌شـود و اتفاقاتی از این دسـت که می‌تواند موجـب نارضایتی اهالی روسـتاهای نزدیک معدن شود و همین امر زمینه ایجاد تعارض با مردم محلی را ایجاد می‌کند.

از آنجایـی که قوانیـن معدنی تغییر نکرده اسـت، علت افزایش تعارضات و خشـونت‌ها را می‌توان در افزایش فشار معیشتی و تنگدستی ساکنان روستاها جست‌وجو کرد. این در حالی اسـت که بهره‌برداران معمولا به‌قدر توان خود در منطقـه فعالیت‌های عمرانی انجام می‌دهند و علاوه بر آن، زمینه اشـتغال افراد محلی را در معـدن به‌وجود می‌آورند و به ایـن ترتیب، سـعی در تعامل با مـردم محلی دارند. به‌اعتقادمن، این بهترین روش برای حل مسائل و مشکلات بهره‌بردار و سـاکنان محلی است. این حق همسایگی است که باید ادا شـود تا با حسـن همجواری در کنار هم به‌سر ببرنـد. البته نمی‌توان برای همه معادن یک نسـخه واحد پیچید. در جزء پنجم بند الف ماده ۴۳ برنامه ششم توسعه، به بهره‌برداران توصیه شـده است یک درصد از نرخ فروش ماده معدنی را برای بهسازی جاده، عمل به مسئولیت‌های اجتماعی و امثال آن هزینـه کنند، اما این توصیه الزام‌آور نیست.

اگر تعداد معترضان به فعالیت معدنی زیاد باشد یا آسیب جدی به محیط‌زیسـت وارد شود و مشکلاتی از این دست، ارگان‌هـای دولتی و نهادهای ذی‌ربـط بهره‌بردار را موظف می‌کننـد که برای جبران، اقداماتی مثل احداث مدرسـه، درمانگاه یا فعالیت‌های خیرخواهانه دیگری انجام دهد.

عدالت، همفکری و ریش‌سفیدی

بهتریـن راه‌حلی که برای کاهـش این معضل به‌نظر من می‌رسد، این است که نهادها و ارگان‌های دولتی و رسمی، مثل بخشداری یا دهداری در راستای برقراری تعامل مثبت میان معدندار و ساکنان محلی اقدام کنند.

به‌عنوان‌مثـال، معمولا سـازمان منابع‌طبیعـی مراتع و زمین‌هـا را در اختیار چوپانان قـرار می‌دهد تا از آنها برای چرای دام‌های خود اسـتفاده کنند، اما فعالیت معدنداری می‌توانـد طبیعت منطقـه را دسـتخوش تغییراتی کند و موجـب نارضایتی چوپانـان منطقه شـود. در این زمینه، می‌تـوان از منابع‌طبیعی کمک گرفت که پادرمیانی کند و با مشخص کردن حق و حقوقی عادلانه، زمینه رفع مشکل را فراهم کند. همین‌طور می‌توان موضوعات را در جلساتی که در اسـتانداری‌ها برگزار می‌شود و نمایندگانی از ادارات صمت اسـتان‌ها، محیط‌زیسـت، منابع‌طبیعی و امثال آن شرکت می‌کنند، مطرح کرد و برای آن، چاره‌ای اندیشید و اگر معدنی آبادانی منطقه را به‌خطر انداخته است و به مردم محلی آسیب می‌زند و فعالیت دیگر بهره‌برداران را با چالش رو به رو می‌کند، با آن برخورد می‌شود. طی سالیان فعالیت خود، به این نتیجه رسیده‌ام که بهترین راه‌حل مشکل این اسـت که همه‌چیز عادلانه و با همفکری و ریش‌سـفیدی حل شـود. اما در مواردی هم که افرادی پیدا می‌شـوند و دسـت به اقدامات شـرورانه می‌زنند، باز به کمک شورای ده یا دهداری‌ها نیاز است تا بتوان مشکل را مدیریت کرد. البته در این موارد، کمک نیروی انتظامی هم ضروری است. برای مثال، وقتی کابل‌های برق منطقه به‌سـرقت می‌رود، تجهیزات معدن آتش زده می‌شـوند، معدندار تهدید جانی می‌شـود یا اقداماتی از این دسـت، دیگر نمی‌توان مشکل را با ریش‌سـفیدی حل کرد. تا امروز شـرایط به این شکل بوده است که براسـاس ماده ۱۹ قانون معادن، اگر مشکل معارضـات محلی به‌وجـود می‌آمد، اداره صمت اسـتان از نیروی انتظامی کمک می‌خواسـت تا از بهره‌بردار حمایت کنـد. به‌اعتقادمن، باید این رویه موردتجدیدنظر قرار گیرد تا معدندار بتواند مسـتقیم از نیروی انتظامی کمک بگیرد یـا حتی با هزینـه معدنداران برای حفـظ امنیت منطقه، نگهبانانی در نظر گرفته شوند.

به‌گمان‌من، باید وزارت کشور به این موضوع ورود کند و بـا همکاری وزارت صمت و دیگر نهادهای موثر، تمهیداتی برای مقابله با خطرات و تنش‌ها بیندیشند.

گزارش صمت از چالش قدیمی معدن و معارضان محلی

معدنکاری با درد تعارض

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

گفته می‌شـود در برخی کشورهای پیشـرفته معدنی، برای ایجاد حس همدلی و مشـارکت میـان جامعه محلـی و معدنکاران، جامعه‌شناسـان منطقه، آداب و رسوم، فرهنگ و خصوصیات جمعی مردم منطقه را بررسی می‌کننـد و نتایج آن را در اختیـار معدنکاران قرار می‌دهند تا با اقداماتی مقدماتی، بدون اینکه احسـاس ناخوشـایند به یغما رفتن منابع و ذخایر سـرزمین آبا و اجدادی ایجاد شـود، فعالیت خـود را در نواحی گوناگون آغاز کنند. در این راسـتا، معدنکاران هم نسـبت به ایفای مسئولیت‌های اجتماعی خود در زمینه توسـعه و آبادانی منطقه متعهد هستند. از سوی دیگر، موضوع رعایت قوانین زیست‌محیطی و احیای طبیعت آسیب‌دیده بسـیار جدی است و نظارت‌های دقیق و سـختگیرانه‌ای در این‌باره وجود دارد.

امـا ما در این زمینه چه کرده‌ایم و چه باید بکنیم؟ وظیفه دولت، وزارت صمت و معدنداران چیسـت؟ آیا می‌توان مشـکل را با برخورد سـخت با معارضـان حل کـرد؟ این پرسـش‌ها موضوع گزارش امـروز صمت درباره چالش معارضان محلی است. آنچه در پی می‌آید، نظرات مهدی لطفی‌اصل و حسام‌الدین فرهادی‌نسب، ۲ تن از فعالان و کارشناس معدن درباره این موضوع است.

عکس: آیدا فریدی

ضرورت تامین امنیت سرمایه

مهدی لطفی‌اصل، کارشـناس و فعال معدنی: یکی از مهم‌ترین عوامـل تاثیرگذار در بحث توجیـه اقتصادی بنگاه‌های تولیدی به‌ویژه معادن موضوع امنیت سـرمایه‌گذاری و نبود ممانعت‌های محلی است. در قوانیـن و مقـررات معدنی به‌وضوح به این موضوع اشـاره شـده و وظیفه ذاتی دولت، تامین امنیت از هر نظر برای سـرمایه‌گذار معدنی اسـت. یکی از دلایل وجود معارضان محلی، عدم‌آشـنایی مسـئولان محلـی به‌ویـژه دهیاران با قوانین و مقررات معدنی اسـت. دهیاری‌ها به‌عنوان بازوی اجرایی دولت در مناطق روستایی علاوه بر دیگر وظایف اجرایی، در موضوع معدن وظیفه دارند تا زیرساخت‌های تعامل و زمینه همکاری میان معدنکار و مردم مناطق روستایی را فراهم و در عین حال مردم مناطق روستایی را به‌سمت توسعه اقتصادی با لحاظ کلیه موارد فرهنگی، اجتماعی و زیسـت‌محیطی تشویق و ترغیب کنند. بنابراین، دهیاری‌ها هم به‌لحاظ قانون اجرایی کشـور و هم به‌لحاظ معاشـرت با مردم مناطق روسـتایی و هم سـکونت در این مناطق از ظرفیت بسیار بالایی در حل‌وفصل مشـکلات و تعارضات محلی برخوردار هسـتند. از دیگـر دلایـل عمده وجود چالش میان معدنـکاران با اهالی مناطق روسـتایی، بی‌توجهی به نکات فنی و زیست‌محیطی در استخراج مواد معدنی از سـوی برخی معدنکاران اسـت. در صورتـی که اصول اولیه معدنـکاری از نظر رعایت نحوه اسـتخراج اصولـی و همچنین رعایت مسائل زیست‌محیطی از سوی معدنکاران عملیاتی شود،چالش وجود معارضان محلی به‌نحوقابل‌توجهی کاهش خواهد یافت.

همان‌گونه که ذکر شد، تامین امنیت سرمایه‌گذاری، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های معدنی و همچنین تسهیل در قوانین و مقررات و تسریع در صدور مجوزهای معدنی از جمله مواردی است که می‌تواند در تامین امنیت معدنکاری و سرمایه‌گذاری در این زمینه راهبردی باشد و جزو موارد موردرخواسـت معدنکاران در راستای تامین امنیت فعالیت‌ها به‌شمار آید.

■ اهمیت فرهنگی و اجتماعی

معادن از ظرفیت‌های بسـیار بالایی در زمینه توسعه مناطق محروم برخوردارند و این‌یکی از ویژگی‌های حائزاهمیت معادن اسـت. اصولا وقوع معادن در مناطق روسـتایی و کمتربرخوردار، باعث می‌شـود که در صورت فعالیت معادن در این مناطق، شـاهد توسـعه و گسـترش فعالیت‌های اقتصادی در این مناطق باشیم. این موضوع بیشتر از آنکه از نظر اقتصادی دارای اهمیت باشد، از نظر فرهنگی و اجتماعی دارای اهمیت اسـت. اینکه چرا در عمل این اتفاق نمی‌افتد، دلایل بسـیاری دارد. یکی از این دلایل، این است که موضوع تبصره ۴ و ۶ ماده ۱۴ قانون معادن به‌شکل کامل از سوی دولت اجرایی نمی‌شود. بنابراین، ضرورت دارد، دولت همان‌گونه که در قانون معادن مشخص شده است، از محل وصول حقوق دولتی نسـبت به هزینه‌کرد مبالغ تعیین‌شـده در قانون یادشده در مناطق محل وقوع معادن اقدام کند. بدیهی است در صورتی که این سرمایه‌گذاری از محل وصول حقوق دولتی معادن با مشارکت و مشـورت ارگان‌های محلی اتفاق بیفتد، تعـارض میان معدنکاران و مردم محلی روندی نزولی خواهد داشـت. همان‌گونه که اشاره شد، در صورتی که حقوق دولتی وصولی از معادن مناطق روستایی برابر درصد مشخص‌شـده در قوانین و مقررات، در مناطق روسـتایی هزینه شود و ضمن نگهداری از زیرساخت‌های راه‌های ارتباطی سرمایه‌گذاری لازم در راسـتای توسـعه و ایجاد زیرساخت‌های معدنی و امکانات فرهنگی و اجتماعی انجام گیرد، مردم مناطق روسـتایی به‌شکلی ملموس آثار فعالیت‌های معدنی را مشاهده می‌کنند و به این ترتیب، شاهد کاهش تعارضات محلی خواهیم بود.

■ توسعه همه‌جانبه

همچنیـن، در توسـعه فعالیت‌های معدنی باید توسـعه همه‌جانبه موردتوجـه قـرار گیرد، یعنـی در صورتی که معـادن در یک منطقه تجمـع یافتنـد، دولت با همکاری و مشـارکت معدنکاران نسـبت به ایجاد زیرسـاخت‌های معدنی مجزا از زیرسـاخت‌های مورداسـتفاده اهالـی منطقـه اقدام کند. یکـی از موارد مورداختـلاف معدنکاران با اهالی منطقه، اسـتفاده از راه‌های ارتباطی روستایی توسط معدنکاران و ایجاد خسـارت به این زیرساخت‌ها است. در صورتی که راه ارتباطی مجزا با راه ارتباطی مورداسـتفاده روستاییان، برای معادن با همکاری و مشـارکت بخش خصوصی و دولت احداث شود، به‌طبع شاهد وجود معارضـان محلی نخواهیم بود. علاوه بر این، اصول معدنکاری در بحث نحوه اسـتخراج و رعایت مسـائل زیسـت‌محیطی از سوی معدنکاران موردرعایت قرار می‌گیرد و باز هم شاهد کاهش تعارضات خواهیم بود.

■ خطر زوال معدنکاری

در حـال حاضـر با افزایش هزینه‌ها، معدنـکاری در مقیاس کوچک و متوسـط از نظـر توجیـه اقتصـادی در خطر قرار گرفتـه و تحمیل هزینه‌هـای خـارج از قوانیـن و مقررات به ایـن معادن این خطر را بیشـتر کرده اسـت و سبب خواهد شـد عمده معادن موجـود در این رده‌بندی از توجیه اقتصادی ساقط و در عمل غیرفعال شوند که همین موضوع، آثار و تبعات منفی بیشـتری را نیز در پی خواهد داشـت،اما معادن بزرگ‌مقیاس باید نقش پررنگی در ایفای تعهدات اجتماعی از خود نشـان دهند. بیشتر این معادن نیز، چون در مالکیت شرکت‌های دولتی و نیمه‌دولتی هستند، بنابراین فعالیت‌های این معادن در ایفای مسئولیت‌های اجتماعی باعث کاهش تعارضات و اصلاح نگاه بدبینانه به فعالیت‌های معدنی خواهد شـد. در هر صورت، همان‌گونه که ذکر شـد، اگـر از محل وصول حقـوق دولتی معادن در مناطق روسـتایی سـرمایه‌گذاری زیربنایـی انجـام شـود و آثار این سـرمایه‌گذاری در زندگی اهالی روستایی ملموس باشد، معضل وجود معارضان محلی در بلندمدت مرتفع خواهد شد.

متولی اصلی معدنکاری، وزارت صمت است. این وزارتخانه هم وظیفه دارد کـه حمایت‌هـای لازم را از مجوزهای معدنی صادره؛ چه در بحث وجـود معارضـان محلی و چـه در بحث تعارضات بـا دیگر ارگان‌های دولتـی، عملیاتـی کند. همچنین، وصول حقـوق دولتی جزو وظایف اصلی این وزارتخانه است.

اگر وصول حقوق دولتی به‌شکل اصولی اجرایی شود و پیگیری‌های مسـتمر در راستای تخصیص مبالغ پیش‌بینی‌شـده در قانون معادن درباره سـرمایه‌گذاری در مناطق روسـتایی اجرایی شـود و در عین حال پروژه‌های زیرسـاخت معادن موردتوجه ویژه قرار گیرد، مطمئنا تعارضات میان معدنکاران با اهالی روستاهای محل وقوع معادن، مرتفع خواهد شد.

همچنیـن، برگزاری دوره‌های آمـوزش قوانین و مقررات معدنی به مسـئولان محلی با مشارکت تشـکل‌های معدنی از جمله خانه معدن و سـازمان نظام مهندسـی معدن ایران از جملـه راهکارهای کاهش تعارضات اسـت. نظارت مسـتمر به معادن و مکلف کردن معدنکاران به رعایت مسـائل زیست‌محیطی و اسـتخراج اصولی و ایمن، از دیگر مسئولیت‌های وزارت صمت در راستای کاهش تعارضات است.

مسابقه برای ممانعت از معدنکاری

حسام‌الدین فرهادی‌نسب، کارشـناس و فعال معدنی: درباره چالش معارضان معدنکاری، می‌خواهم بااشاره به این نکته شروع کنم که از نظر من، معارض، کلمه اشتباهی است و باید به‌جای آن، از کلمه مزاحمان معدنکاری اسـتفاده کنیم. به‌عبارت‌دیگر، معارض به‌معنای کسـی است که حرفی، صحبتی یا خواسته‌ای دارد، اما آنچه امروز در بخش معدن با آن روبه‌رو هستیم، در عمل چیزی جز مزاحمت نیست. متاسـفانه منشأ این مشـکل به عدم‌حمایت وزارتخانه صمت و قانون معـادن از این بخش برمی‌گردد. من بارها تکرار کرده‌ام که متاسـفانه معدنکاران ما با دسـت خالی وسط دعوا فرسـتاده می‌شوند، بی‌آنکه هیچ‌گونـه حمایتی از آنها به‌عمل‌آید یـا حتی مواد قانونی حمایتی را مبنـای کار قـرار دهند. تنها از ۲ ماده قانونی که یکی از آنها ماده ۲۰ یا ماده مربوط به سـلب صلاحیت معدنکار و دیگری ماده ۱۴ مربوط به حقوق دولتی اسـت، به‌عنوان اهرم فشـار استفاده می‌شود و اجازه نمی‌دهنـد معدنکار بتوانـد فعالیت خود را ادامه دهـد. این در حالی اسـت که مطابق تبصره ۳ ماده ۱۹ اگر هر نهاد، ارگان یا فرد حقیقی و حقوقی برای معدنکار مزاحمت ایجاد کند، جرم به‌شمار می‌رود، اما تا به حال دیده نشـده که وزارت صمت به‌عنوان متولی بخش معدن بـه این موضوع ورود کند و حق معدندار را بگیرد و برای همین امروز به جایی رسـیده‌ایم که سازمان‌ها و ارگان‌ها از یک‌سو و مردم و اهالی بومی مناطق مختلف از سـوی دیگر، برای ایجاد مانع برای معدنکاری مسـابقه گذاشـته‌اند. قصد من توهین به افراد یا نهادها و ارگان‌های ذی‌ربـط نیسـت. مـا معدنکارها هـم از همین مردم هسـتیم و اگر دغدغه‌های‌مان نسبت به محیط‌زیست بیشتر از دیگران نباشد، کمتر هم نیسـت. چون معمولا دوسـتداران طبیعت و محیط‌زیست، فقط حمایت کلامی می‌کنند، اما ما داریم برای این بخش هزینه می‌کنیم و بخشی از حاصل تلاش‌های‌مان را در اختیار دولت می‌گذاریم به‌نوعی، حفاظت از محیط‌زیسـت را بـه دولت تفویض کرده‌ایـم، اما با کمال تاسـف به‌دلیل ضعف حکمرانی و کم‌کاری‌هـای دولت در این زمینه، مشـکلات فراوانی ایجاد شده است، وگرنه نباید معدن دچار این همه مشکلات شود.

■ نقش پررنگ معدن در زندگی

به هر حال، ذات معدن با تخریب همراه است. اگر بگوییم معدنکاری تخریبگر محیط‌زیست است، پس لابد باید بگوییم جراحان هم، سلامت بشـر را به‌خطر می‌اندازند، چون کار آنها هم با آسیب رساندن به بدن آغاز می‌شـود. این در حالی اسـت که باید دید نتایج این فعالیت‌ها به کجا ختم می‌شود و چه دستاوردی دارد؟ وقتی بدانیم از لوازم‌آرایشی و مـواد دارویی گرفته تا کشـتی‌هایی که این کالاها را حمل می‌کند، همه از مواد معدنی درسـت شـده‌اند، متوجه می‌شویم که معدن چه نقـش پررنگـی در زندگی بشـر دارد و چقدر بااهمیت اسـت. معدن صنعتی مادر اسـت که تولیدکننده ماده اولیه بیشـتر صنایع به‌شمار مـی‌رود و هر تولیدی را که در نظر بگیریم، مواد معدنی مسـتقیم یا غیرمسـتقیم در آن دخیل هسـتند. حتی برای مثال، مواد معدنی در مراحل پروسـس روغن‌ها کاربرد دارد یا بسیاری از خوراک‌های دامی که موردمصرف قرار می‌گیرنـد، حاوی انواع کربنات، منگنز، بنتونیت و... هستند. بنابراین، مواد معدنی طیف گسترده‌ای از کاربرد را دارد و هرگونه خللی در تولید آنها، باعث آسـیب دیدن چرخه تولیدات دیگر می‌شود و امنیت سرمایه‌گذاری و زنجیره ارزش را با مشکلات فراوانی روبه‌رو می‌کند.

■ فلسفه حقوق دولتی

از ابتدا فلسـفه وجودی حقوق دولتی معادن کـه بهره‌برداران باید پرداخـت کنند، این بوده اسـت که زیرسـاخت و آبادانـی به منطقه معدنکاری آورده شـود. اتفاقا در این‌باره پیش‌بینی قانون‌گذار درست بوده اسـت، چون بنا بر این اسـت که این مبالغ براساس تبصره‌های ذیل ماده ۱۴ قانون معادن برای توسـعه زیرسـاخت‌ها و افزایش رفاه مـردم مناطق معدنکاری مورداسـتفاده قرار گیرد، اما متاسـفانه این حقوق در جای درسـت خود هزینه نمی‌شود و عملکرد دولت در این زمینه با مشکل روبه‌رو است. در واقع، باید گفت آنجایی که حکمرانی معـدن باید با اقتدار عمل کند و ایـن مبالغ را در جایگاه قانونی خود مورداسـتفاده قرار دهد، به‌درستی عمل نمی‌کند، اما برای گرفتن این مبالغ از معدندار، انواع و اقسام ابزارهای قانونی از ماده ۱۹ و ۲۰گرفته و دیگـر مواد قانونی اعمال می‌شـود و ضمانتنامه‌ها، به‌اجرا درمی‌آید، سـوخت نمی‌دهد ،اجازه انفجار صادر نمی‌شود و... . یعنی، در عمل از همه اهرم‌های فشار علیه ما استفاده می‌شود، اما وقتی باید برای مردم منطقه هزینه کنند تا زیرسـاخت آنجا تامین شـود تا امنیت منطقه بالا برود، کوتاهی می‌شـود. جالب اسـت، بدانید یـک زمانی از ظهر یا بعدازظهر به بعد، کسـی جرات نداشـت تا در مناطق شرقی ایران، رفت‌وآمد کند و جاده‌های قسمت جنوب خراسان‌جنوبی بسیار پرخطر بود، برای همین اگر کسی قصد سفر به آن مناطق را داشـت، حتما ظهر بـه بعد توقف می‌کـرد و صبح روز بعـد به حرکت خـود ادامه می‌داد، زیرا خطر حمله اشرار و قاچاقچیان بسـیار جدی بود و نیروهای نظامی و انتظامی برای حفظ امنیت آن منطقه هم، مانند حفظ امنیت مرزها باید اقداماتی اضافه‌تر انجام می‌دادند و باز هم، گاهی از پس مهار اشرار برنمی‌آمدند، اما با احداث معادن سنگان و خواف، در عمل امنیت آن منطقه، بدون شلیک حتی یک گلوله، خسارت‌ها و تلفات جانی و مالی تامین شـد و توسـعه به‌وجود آمد. بنابراین، وقتی بحث مزیت توسعه به‌میان می‌آید یا درباره امنیت پایدار صحبت می‌شـود، باید این نکته را به یاد داشت که وجود معادن در مناطق دورافتاده و مرزی خود به خود ایجاد می‌شـود. به این موضوع هم باید توجه داشت که هیچ‌یک از معادن، در کنار خیابان‌های اصلی واقع نشده‌اند. نزدیک‌ترین معادن به مراکز شهری، حداقل در فاصله ۵۰ تا ۱۰۰ کیلومتری واقع شده‌اند و گاه از جاده اصلی ۱۰ یا ۲۰ کیلومتر دورتر هسـتند. بنابراین، ورود معدن به منطقه، هم اقتصاد و هم شـور زندگـی را با خود می‌آورد و امنیت آن منطقه را تامین می‌کند.

■ مسئولیت اجتماعی معدنکاران

اگر به مناطقی روسـتایی که دارای معدن هسـتند، سـری بزنیم، خواهیم دید که از مسـجد و حسـینیه گرفته تا مدرسه جاده و دیگر امکانـات رفاهی به کمک معدنی‌ها احداث شـده اسـت. بنابراین، در زمینه مسـئولیت‌اجتماعی نمی‌توان چیزی بیشـتر از این متصور شد و در واقـع، در بسـیاری از مـوارد، معدنکاران و بهره‌بـرداران معدنی اضافه‌کاری کرده‌اند. در حال حاضر شهرسـتان‌های کوچکی داریم که با کمک و حمایت معادن اطراف، اقدامات عمران فراوانی انجام داده‌اند کـه البته در برخی مـوارد با زور و اجبار بوده که باز موضوع مزاحمان محلی را پیش آورده، اما در برخی از موارد دیگر، کاملا با میل و رغبت معدنداران انجام شده است.

سخن پایانی

در قانون معادن کشـور، مواد و تبصره‌هایی پیش‌بینی شده است تا بخشـی از حقوق دولتی برای تامین زیرساخت‌های همان استان یا شهرسـتان و همین‌طور رفع مشکلات ایجادشـده در طبیعت و محیط‌زیست منطقه به‌مصرف برسد.

اگر این الزامات قانونی به‌موقع و بجا رعایت شـود، مبالغ پرداختی در منطقه معدن به مصرف برسـد و مردم منطقه آثار و نتایج آن را مشـاهده کنند، بدون‌شـک زمینه بروز تعارضات محلی کم و کمتر خواهد شد.

> تامین امنیت سرمایه‌گذاری، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های معدنی، تسهیل قوانین و مقررات و تسریع در صدور مجوزهای معدنی از جمله مواردی هستند که می‌توانند در تامین امنیت معدنکاری و سرمایه‌گذاری راهبردی باشند

> اگر معدنکاری مخرب محیط‌زیست است، پس حتما جراحان هم سلامت بشر را به‌خطر می‌اندازند، چون کار آنها هم با آسیب رساندن به بدن آغاز می‌شود؛ باید ببینیم نتایج این فعالیت‌ها به کجا ختم می‌شود.

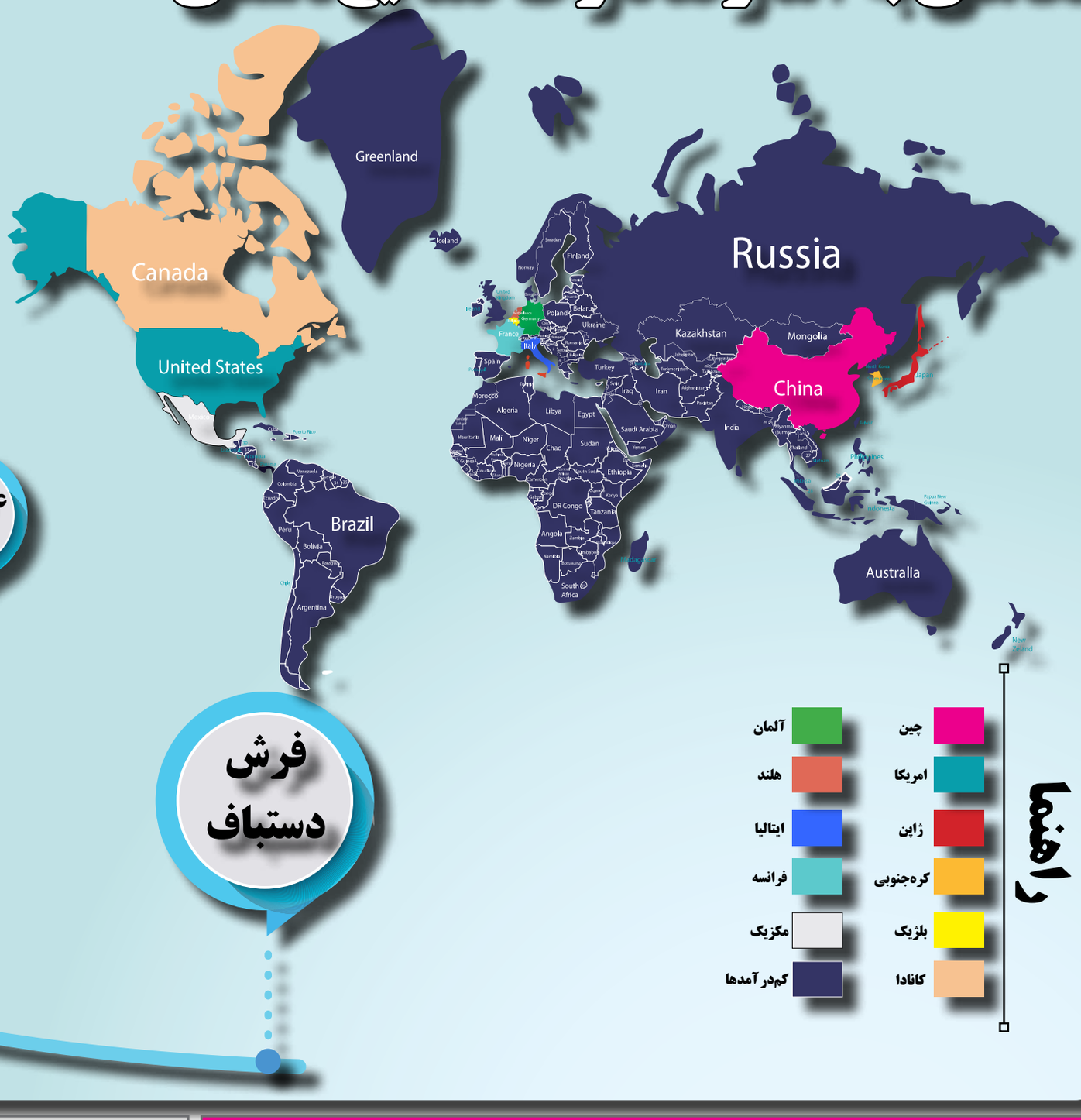
نگاهی به آمار صادرات صنایع دستی

حرف اول در صادرات صنایع دستی در جهان

کسب درآمد از صادرات صنایع دستی: **چین**

سال ۲۰۲۱

۳.۳۶۳ میلیارد دلار

میزان صادرات صنایع دستی در سال ۱۴۰۱

ایران

۲۲۴ میلیون دلار

۳۷۰ رشته صنایع‌دستی

۲۴ رسته

مهم‌ترین صنایع‌دستی ایران

فرش دستباف

برترین مقاصد صادرات صنایع دستی ایران

- عراق
- افغانستان
- عمان
- آذربایجان
- ترکیه

اینفوگرافی: سامان شرف‌الدین

سربلندی فولاد خوزستان در مصاف با بی‌برقی تابستانه

محدودیت‌های انرژی در تابستان امسال همچون سال گذشته فولادسازان کشور را با چالش‌هایی جدی روبرو کرد. این شرکت‌ها بخشی از تولید برنامه‌ریزی شده خود را از دست دادند با این وجود فولادمردان خوزستانی در چنین شرایطی نیز درایت و سختکوشی را با هم پیوند داده و ۱۸.۱ درصد کل معاملات شمش را از آن خود کردند و درآمد این شرکت از محل فروش شمش فولادی در رینگ داخلی بورس کالا با رشد ۵۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۱۲ هزار و ۸۴۵ میلیارد تومان رسید.

بنا به آمار، حجم معامله فولاد (شمش فولادی و اسلب) و آهن اسفنجی شرکت فولاد خوزستان در رینگ داخلی بورس کالا در نیمه نخست امسال به حدود ۱,۰۰۰,۰۰۰ تن رسید که نشان‌دهنده موفقیت این شرکت در عرصه رقابتی بازار فولاد با وجود دشواری‌های محدودیت مصرف برق است.

این موفقیت‌ها نشان می‌دهد در صورتی که محدودیت بیرونی برق نبود با تحقق برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته و تولید پیش‌بینی شده، سودآوری شرکت در نیمه نخست سال بسیار بیشتر از میزان کنونی بود و این واقعیتی است که در تحلیل و ارزیابی عملکرد شرکت می‌بایست به آن توجه نمود.

فولاد خوزستان همزمان با اجرای پروژه‌هایی برای پایداری تولید مثل احداث نیروگاه ۵۲۰ مگاواتی سیکل ترکیبی و سرمایه‌گذاری‌های توسعه‌ای، توانسته جایگاه قابل ملاحظه‌ای در معاملات شمش فولادی و اسلب و آهن اسفنجی در رینگ داخلی بورس از آن خود کند که مایه امیدواری است و تدابیر مدیریتی برای حضور موثر در رقابت بازار فولاد در کنار سرمایه‌گذاری‌های کلان و آینده‌نگرانه را نشان می‌دهد.

شناسه ۱۵۷۳۴۰۲
آگهی تحدید حدود حوزه ثبتی شهرستان نوشهر
پیرو آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و به استناد تبصره ذیل ماده ۱۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون اخیرالذکر تحدید حدود املاک مشروحه ذیل در ساعت و تاریخ‌های مقرر در محل وقوع ملک به شرح ذیل به عمل خواهد آمد.
▣ املاک متقاضیان واقع در قریه بندپی پلاک ۴ اصلی بخش ۲ قشلاقی
۱۸۳۳ فرعی آقا/ خانم محمد فرح زادی فرزند علی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری مسکونی/ زراعی) به مساحت ۲۵۷.۲۹ مترمربع خریداری بدون واسطه/ باواسطه از مریم صالحی‌زاده
ساعت ۹ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۶ لذا از متقاضیان و مالکین املاک مجاور و صاحبان حقوق ارتفاقی دعوت می‌شود در وقت مقرر در محل وقوع ملک حضور بهم رسانند بدیهی است در صورت عدم حضور متقاضی و یا نماینده قانونی آنان طبق ماده ۱۵ قانون ثبت ملک مورد تقاضا با حدود اظهار شده از طرف مجاورین تحدید خواهد شد معترضین می‌توانند به استناد ماده ۲۰ قانون ثبت و مواد ۷۴ و ۸۶ آیین‌نامه قانون ثبت ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ تنظیم صورت مجلس تحدید حدود اعتراض خود را کتبا به این اداره تسلیم و ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض به واحد ثبتی مبادرت به تقدیم دادخواست به مرجع قضایی نمایند. در غیر این صورت با ارائه گواهی عدم تقدیم دادخواست توسط متقاضی و یا نماینده قانونی وی و بدون توجه به اعتراض واصله عملیات ثبتی با رعایت مقررات ادامه می‌یابد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵
علی‌اکبر مقدسی‌فرد، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان نوشهر

شناسه ۱۵۷۳۳۷
آگهی تحدید حدود حوزه ثبتی شهرستان نوشهر
پیرو آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و به استناد تبصره ذیل ماده ۱۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون اخیرالذکر تحدید حدود املاک مشروحه ذیل در ساعت و تاریخ‌های مقرر در محل وقوع ملک به شرح ذیل به عمل خواهد آمد.
▣ املاک متقاضیان واقع در قریه خیرسر پلاک ۲۰ اصلی بخش ۱ قشلاقی
۸۶۵ فرعی آقا/خانم امیرپاشا خیری فرزند شعبانعلی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری مسکونی) به مساحت ۳۲۰.۱۴ مترمربع خریداری بدون واسطه/ باواسطه از شعبانعلی پاشاخیری
ساعت ۹ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۶ لذا از متقاضیان و مالکین املاک مجاور و صاحبان حقوق ارتفاقی دعوت می‌شود در وقت مقرر در محل وقوع ملک حضور بهم رسانند بدیهی است در صورت عدم حضور متقاضی و یا نماینده قانونی آنان طبق ماده ۱۵ قانون ثبت ملک مورد تقاضا با حدود اظهار شده از طرف مجاورین تحدید خواهد شد معترضین می‌توانند به استناد ماده ۲۰ قانون ثبت و مواد ۷۴ و ۸۶ آیین‌نامه قانون ثبت ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ تنظیم صورت مجلس تحدید حدود اعتراض خود را کتبا به این اداره تسلیم و ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض به واحد ثبتی مبادرت به تقدیم دادخواست به مرجع قضایی نمایند. در غیر این صورت با ارائه گواهی عدم تقدیم دادخواست توسط متقاضی و یا نماینده قانونی وی و بدون توجه به اعتراض واصله عملیات ثبتی با رعایت مقررات ادامه می‌یابد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵
علی‌اکبر مقدسی‌فرد، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان نوشهر

شناسه ۱۵۷۸۴۵۲
آگهی تحدید حدود حوزه ثبتی شهرستان نوشهر
پیرو آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و به استناد تبصره ذیل ماده ۱۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون اخیرالذکر تحدید حدود املاک مشروحه ذیل در ساعت و تاریخ‌های مقرر در محل وقوع ملک به شرح ذیل به عمل خواهد آمد.
▣ املاک متقاضیان واقع در قریه انارود پلاک ۲ اصلی بخش ۳ قشلاقی
۱۳۸۳ فرعی آقا/ خانم مجید قمی اندرود فرزند محمد نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری باغات) به مساحت ۶۹۵.۴۴ مترمربع خریداری بدون واسطه/ باواسطه از حبیبه علی زالکانی
ساعت ۹ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۶ لذا از متقاضیان و مالکین املاک مجاور و صاحبان حقوق ارتفاقی دعوت می‌شود در وقت مقرر در محل وقوع ملک حضور بهم رسانند بدیهی است در صورت عدم حضور متقاضی و یا نماینده قانونی آنان طبق ماده ۱۵ قانون ثبت ملک مورد تقاضا با حدود اظهار شده از طرف مجاورین تحدید خواهد شد معترضین می‌توانند به استناد ماده ۲۰ قانون ثبت و مواد ۷۴ و ۸۶ آیین‌نامه قانون ثبت ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ تنظیم صورت مجلس تحدید حدود اعتراض خود را کتبا به این اداره تسلیم و ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض به واحد ثبتی مبادرت به تقدیم دادخواست به مرجع قضایی نمایند. در غیر این صورت با ارائه گواهی عدم تقدیم دادخواست توسط متقاضی و یا نماینده قانونی وی و بدون توجه به اعتراض واصله عملیات ثبتی با رعایت مقررات ادامه می‌یابد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵
علی‌اکبر مقدسی‌فرد، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان نوشهر

نوبت دوم شناسه ۱۵۷۶۸۸۸
آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر
نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.
▣ املاک متقاضیان واقع در قریه صلاح‌الدین کلا پلاک ۱ اصلی بخش ۴ قشلاقی
۴۷۰ فرعی آقا/خانم علی درزی صلاح‌الدین کلا فرزند اسماعیل نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری مسکونی) به مساحت ۳۹۸.۳۶ مترمربع خریداری بدون واسطه/ با واسطه از اسماعیل درزی
لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه ننماید اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و تست به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۰۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵
علی‌اکبر مقدسی‌فر، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

نوبت دوم شناسه ۱۵۷۸۵۲۳
آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر
نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.
▣ املاک متقاضیان واقع در قریه بندپی پلاک ٤ اصلی بخش ۳ قشلاقی
۱۸۳۶ فرعی آقا/خانم زلیخا اسماعیل‌زاده فرزند محمد نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری مسکونی) به مساحت ۲۸۸ مترمربع خریداری بدون واسطه/ با واسطه از رضا استادی
لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه ننماید اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و تست به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۰۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵
علی‌اکبر مقدسی‌فر، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

گپ‌وگفت

هیچ نظارت و حمایتی نیست

کیمیا ملکی: اگر بخواهیم از مهم‌ترین مشکل فعالان صنایع‌دستی صحبت کنیم، باید بگوییم صنایع‌دستی و هنرمندان آن متولی ندارند. هنرمند صنایع‌دستی بین سازمان‌های گوناگون در حال رفت‌وآمد است و هیچ حمایت‌کننده‌ای ندارد. نکته مهم‌تر صادرات صنایع‌دستی است که باوجود اهمیت بالای آن هیچ آمار دقیقی از آن وجود ندارد و صادرکنندگان فعال در این حوزه باید برنامه خود را روی هیچ بنا کنند! بی‌شک گام اول برای ایجاد هرگونه توسعه در حوزه صنایع‌دستی ایجاد تحول در نوع نگاه مدیران و تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان اجرایی این حوزه است و این تحول جز از طریق تدوین مقررات و اسناد قانونی بالادستی میسر نمی‌شود. در کل متاسفانه حوزه صنایع‌دستی، آن‌گونه که باید و در حدی که لازم است موردتوجه قرار نگرفته و در عرصه تجاری و تعاملات با طرف‌های خارجی مدنظر قرار نمی‌گیرد. صمت به‌منظور بررسی بیشتر مشکلات موجود در این حوزه به گپ‌وگفت با خاطره استادرضایی، رئیس اتحادیه تعاونی‌های صنایع‌دستی استان تهران پرداخت.

در حال حاضر وضعیت صادرات صنایع‌دستی را چطور ارزیابی می‌کنید؟

براساس آمار کشورهای عربی رتبه اول صادرات صنایع‌دستی را در اختیار دارند و پس از آنها کشورهای اروپایی هستند. همواره شعاری درست را می‌شنویم مبنی بر اینکه اولویت نخست در استفاده از ظرفیت صادرات غیرنفتی، صنایع‌دستی است که تنوع زیاد محصول در این بخش نیز این ظرفیت بی‌شمار را نشان می‌دهد، اما در حقیقت این فقط یک شعار است و در عمل هیچ تلاشی برای توسعه این بخش نمی‌شود. در بخش صنایع‌دستی رسته‌های خاصی داریم که ارزآوری آنها افسانه‌ای است. همچنین با استفاده از هوش مصنوعی و توانمندی اپلیکیشن‌ها و دیجیتال‌مارکتینگ در بخش صنایع‌دستی، می‌توانیم صادرات این بخش را چندین برابر کنیم، اما در حال حاضر آمار متمرکز ثبت‌شده قابل‌استنادی وجود ندارد؛ در نتیجه نمی‌توان هیچ برنامه‌ای برای توسعه صادرات داشت.

مهم‌ترین چالش‌ها در حوزه صنایع‌دستی از نظر شما چیست؟

چالش اصلی ما این است که در صنایع‌دستی تعریف خاصی از نظارت به‌طور متمرکز وجود ندارد. متاسفانه نقص آمار اعلامی ازسوی دولت ما را گمراه می‌کند. ما خلأ بسیار زیادی در بخش آمار داریم، زیرا بسیاری از بنگاه‌های خصوصی فعال در این حوزه معتقدند دلیلی برای اعلام دقیق آمار صادرات آنها وجود ندارد. در واقع چالش اصلی ما این است که ساماندهی درستی برای بکارگیری ظرفیت‌های گسسته انجام نشده است. ما سال‌هاست که درگیر فقدان آمارهای درست هستیم و همواره این موضوع به‌عنوان چالش مطرح شده است. آمارهای موجود همه حدودی هستند و گاهی تا ۳ برابر افزایش رقم نسبت به آمار اعلام‌شده داریم. برای مثال در حوزه زیورآلات سنتی، طراحی‌های لباس و پوشش‌های سنتی صادرات چمدانی داریم، این در حالی است که اگر آمار دقیق این بخش ثبت شود، قابلیت رفع آسیب و برنامه‌ریزی منسجم ایجاد می‌شود.

لازمه یک تولید موفق چیست؟

برای تولید موفق باید تمرکز تولیدکننده صنایع‌دستی صرفا بر تولید باشد و درگیر مسائل حاشیه‌ای همچون چگونگی تامین مواد اولیه نشود. توجه داشته باشید که اگر چالش تولیدکننده صنایع‌دستی مانند تامین مواد اولیه و ابزار تولید رفع نشود، در مسیر تولید دچار مشکل می‌شود و قادر نخواهد بود که به بازارهای تخصصی فکر و برای آنها برنامه‌ریزی کند.

نباید با یک برندسازی، انهدامی صورت گیرد و یک برند تک‌حلقه‌ای عمل و غده‌ای سرطانی ایجاد کند که سایر بخش‌ها بیکار بمانند. در واقع بازار هیجانی قابلیت برنامه‌ریزی ندارد و اگر با این روند ادامه دهیم بی‌شک نمی‌توانیم آینده خوبی را برای این صنعت متصور باشیم. باید محصول به فراخور بازار هدف تولید شود.

بسته‌بندی محصولات چه مقدار در معرفی آنها در بازارهای جهانی تاثیرگذار است؟

ممکن است حوزه بسته‌بندی باتوجه به افزایش قیمت‌ها دچار تحول نشود و همچون گذشته به شیوه سنتی ادامه پیدا کند، اما اگر بسته‌بندی حرفه‌ای شکل بگیرد، می‌توانیم شاهد افزایش فروش باشیم. به هر حال وقتی صنایع‌دستی در یک بسته‌بندی شکیل و مرتب ارائه شود، به‌مراتب مشتری‌پسندتر از زمانی است که در کاغذ پیچیده می‌شود.

برخی معتقدند آمارهای دقیقی درباره صنایع‌دستی نیست، نظر شما در این زمینه چیست؟

تنوع بسیار محصولات در حوزه صنایع‌دستی همواره جزو موانع شناسایی و کدگذاری حوزه صادراتی محسوب می‌شود که زمانبری و هزینه خاص خود را دارد. در واقع این موضوع باوجود اینکه یک فرصت است، در آمارگیری و برنامه‌ریزی منظم برای توسعه صادرات صنایع‌دستی چالش ایجاد کرده است.

در حقیقت به‌دلیل تنوع بسیار محصولات در حوزه صنایع‌دستی، سامانه نظارتی معینی برای آن وجود ندارد. البته امیدواریم با پیگیری‌های صورت گرفته بتوانیم تا پایان سال ۱۴۰۲ ثبت اطلاعاتی حقیقی حداقل در بخش تعاونی‌ها داشته باشیم.

صمت نقش صنایع‌دستی در توسعه روستاها را بررسی کرد

بازاری اصیل اما بی‌مشتری

عکس: آیدا فریدی

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

مدت‌هاست که هیاهوی شهر بسیاری از شهرنشینان را خسته کرده و در صورتی که دخل و خرج یاری کند، به‌دنبال گذراندن تعطیلات در محیطی آرام هستند. چند وقتی است که با گسترش بوم‌گردی‌ها و استقبال مردم از آنها، سفر به روستا حسابی گل کرده است. در گذشته‌ای نه‌چندان دور اقتصاد در روستاها به کشاورزی وابسته بود و در کنار آن تولید صنایع‌دستی توسط زنان روستایی، نقش مکمل در تامین معیشت داشت، اما حال باتوجه به کم‌آبی و کاهش تولید برخی از محصولات کشاورزی روستاییان و درآمدی که قدرت تامین معیشت را ندارد، بسیاری از جوانان روستا به شهرها مهاجرت کرده‌اند. این در حالی است که روستاییان می‌توانند با گسترش بوم‌گردی‌ها و فروش صنایع‌دستی مانع از مهاجرت نسل جوان شوند. تولید صنایع‌دستی در روستاها از تنوع بسیار بالایی برخوردار است، اما متاسفانه مردم شناخت کافی از آنها ندارند. بی‌شک نبود تبلیغات برای صنایع‌دستی روستاهای کشور یکی از مهم‌ترین دلایل عدم رونق بازار این محصولات است.

صنایع‌دستی خاک می‌خورد

در طول یک دهه گذشته بیشتر روستاها به‌دلایل متعددی از جمله عوامل طبیعی، تغییرات آب‌وهوایی، عدم توجه و برنامه‌ریزی، نبود امکانات، فقر، مشکلات اقتصادی، بی‌آبی و خشکسالی و از همه مهم‌تر بیکاری، خالی از سکنه شده‌اند. به‌عقیده کارشناسان کاهش جمعیت در روستاها ناشی از مشکلات اقتصادی و معیشت روستاییان است و پیشرفت و توسعه روستاها و ایجاد شغل می‌تواند بسیاری از جوانان را در روستا نگه دارد. یکی از مشاغلی که می‌توان روی درآمدزایی آن برای بهبود اوضاع اقتصاد روستاها حساب کرد، تولید صنایع‌دستی است که متاسفانه اکنون به‌دلایل مختلفی استقبال زیادی از آن نمی‌شود. صنایع‌دستی، نوعی صنعت تولیدی است که صادرات آن باعث رونق بازار کار و افزایش تولید آن می‌شود. البته به‌عقیده بسیاری از افراد یکی از دلایل استقبال کم مردم از صنایع‌دستی نرخ زیاد آنها است. با این حال هنرمندان فعال در این بخش با روحیه‌ای ملی و قومی، عشقی سرشار به فرهنگ خود و علاقه‌ای وصف‌ناپذیر به هنر، با بهره‌گیری از مصالح، رنگ‌ها و چاشنی ذوق و سلیقه خود شروع به خلق اثری برآمده از باورها و آرزوهای سرزمین خود می‌کنند و با بهره‌گیری از هنر، باور خود را به سراسر جهان معرفی می‌کنند و ترویج می‌دهند. نکته مهم این است که صنایع‌دستی ایران نسبت به محصولات بسیاری از کشورها از قابلیت‌های خوبی برای جهانی شدن برخوردار است.

در حال حاضر مردم بسیاری از کشورها فرش، گلیم و گبه، سفال، سرامیک، شیشه و زیورآلات سنتی دست‌ساز ایرانی را می‌شناسند و پارچه‌های قلمکار در امریکا و عباهای فاخر بوشهر نیز در کشورهای حاشیه خلیج‌فارس مشتریان خود را پیدا کرده‌اند. صنایع‌دستی از مهم‌ترین و ارزشمندترین تولیدات هر کشور و نماد هنر و تفکر مناطق مختلف آن است و صادرات محصولات این بخش باعث رشد و رونق اقتصادی، اشتغالزایی، کارآفرینی و شکوفایی تولید می‌شود، اما متاسفانه این صنعت در کشور ما به‌دلیل برخی موانع و مشکلات از جایگاه واقعی خود فاصله گرفته و از نقش‌آفرینی در عرصه اقتصادی دور شده است.

روزگار تلخ بازار صنایع‌دستی

سیدمحمد عبداللهی، رئیس اتحادیه فروشندگان اشیای قدیمی و صنایع‌دستی تهران درباره وضعیت فعلی بازار صنایع‌دستی به صمت گفت: مدت‌هاست که بازار صنایع‌دستی در وضعیت بدی قرار دارد و بسیاری از فعالان این حوزه برای تامین معیشت خود به مشاغل دیگری روی آورده‌اند. به‌دلیل تحریم‌های حاکم بر کشور شاهد رکود سنگینی در بازار هستیم که بی‌شک صنایع‌دستی نیز از آن مستثنا نیست. در کل متاسفانه در حال حاضر بازار صنایع‌دستی به‌دلیل تحریم‌های موجود و عدم حضور گردشگر خارجی در رکود به‌سر می‌برد. وی با اشاره به مزیت‌های موجود در تولید صنایع‌دستی بیان کرد: تولید صنایع‌دستی مزیت نسبی بسیاری دارد که یکی از آن تجهیز کارگاه با وسایل اندک و اساسا نیاز به محیطی کوچک است؛ حتی در برخی از شاخه‌های صنایع‌دستی می‌توان در محیط خانه فعالیت کرد. همچنین در تولید صنایع‌دستی می‌توان از زمان‌های مرده (اوقات بیکاری) استفاده و درآمدی کسب کرد. از سوی دیگر یادگیری در این بخش نیاز به تحصیلات آکادمیک ندارد؛ در نتیجه بسیاری از محدودیت‌های تحصیلی یا سنی در آن معنا پیدا نمی‌کند. برپایه آنچه گفته شد درمی‌یابیم راه‌اندازی کسب‌وکاری در حوزه صنایع‌دستی نیاز به سرمایه چندانی ندارد. یکی از مزایای رونق فعالیت صنایع‌دستی جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها است که به این واسطه امنیت در جامعه بیشتر می‌شود، زیرا برخی از افراد برای تامین معیشت خود متاسفانه گاهی به بزهکاری روی می‌آورند.

چالش‌ها

عبداللهی در بیان چالش‌های موجود در روند تولید صنایع‌دستی اظهار کرد: دسترسی به مواد اولیه برای تولید محصولات یکی از چالش‌های اساسی فعالان این حوزه است. از دیگر چالش‌ها این است که بازار سنتی و محلی هماهنگ و همراه با سلیقه مردم نیست. وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی بیشترین مسئولیت را در قبال این صنعت دارد و باید از افرادی که در این حوزه فعال هستند حمایت کند تا علاوه بر دسترسی آسان به مواد اولیه و حمل ارزان، آموزش‌هایی را در راستای بروزرسانی محصولات دریافت کنند، این در حالی است که بسیاری از فعالان این حوزه به‌دلیل سکونت در روستاها به مواد اولیه دسترسی ندارند.

وی در ادامه پیشنهادی را به‌منظور بهبود وضعیت تولید صنایع‌دستی ارائه داد و بیان کرد: پیشنهاد من این است که وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی از دانشجویانی که در رشته‌های مرتبط با صنایع‌دستی مشغول تحصیل هستند، بخواهد در قالب طرح به افراد روستایی آموزش‌هایی در راستای بهبود تولیدات‌شان بدهند.

بازارسازی کنید

رئیس اتحادیه فروشندگان اشیای قدیمی و صنایع‌دستی تهران درباره بازارسازی مناسب برای تولیدات بیان کرد: باتوجه به معضلات موجود در تولید صنایع‌دستی تا زمان رفع آنها امکان پیشرفت نیست. متولیان حوزه صنایع‌دستی باید پس از تولید با حمایت از تولیدکنندگان، محصولات تولیدی را باب سلیقه مردم به روز کرده و سفارشاتی را در نظر بگیرند. همچنین باید برای صنایع‌دستی سکوهای فروش در نظر گرفته شود تا این افراد در فروشگاه‌های مختلف امکان عرضه تولیدات خود را داشته باشند.

برگزاری نمایشگاه چه فایده‌ای دارد؟

عبداللهی با انتقاد از روند برگزاری نمایشگاه‌ها گفت: روند برگزاری نمایشگاه‌ها غلط است، چراکه از فردی که در مرکز مستقر و از بسیاری از مزایا بهره‌مند است، همان هزینه‌هایی گرفته می‌شود که از شرکت‌کنندگان شهرستانی گرفته می‌شود، این در حالی است که فعالان این حوزه که در شهرستان‌ها مستقر هستند، هزینه زیادی را بابت حمل‌ونقل پرداخت می‌کنند.

بهترین روش این است که از شرکت‌کنندگان شهرستانی هزینه‌ای بابت غرفه گرفته نشود و از افراد مستقر در تهران هزینه دریافت شود، زیرا این افراد از امکانات بیشتری برخوردارند.

> مدت‌هاست که بازار صنایع‌دستی در وضعیت بدی قرار دارد و بسیاری از فعالان این حوزه برای تامین معیشت خود به مشاغل دیگری روی آورده‌اند

چالش‌های بسیار در صادرات صنایع‌دستی

علیرضا ایزدی، مدیرکل سابق میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اصفهان با اشاره به اینکه اصفهان مهد صنایع‌دستی کشور است به صمت گفت: خاستگاه بخش عمده صنایع‌دستی اصفهان است؛ مانند خاتم، قلم‌زنی و نگارگری که هر یک از این بخش‌ها دارای چالش‌های بسیاری است. صنایع‌دستی، این ظرفیت بی‌بدیل نیازمند توجه ویژه است تا ضمن حمایت از هنرمندان شاهد افزایش ظرفیت صادراتی و رونق اقتصادی این استان باشیم.

وی درباره چالش‌های موجود در صادرات صنایع‌دستی نیز اظهار کرد: یکی از محورهای اصلی اشتغالزایی و ارزآوری، صنایع‌دستی است، اما صادرات صنایع‌دستی با چالش‌های بسیاری روبه‌رو است. یکی از مشکلات اصلی ما نبود آمار درست از میزان صادرات است. در حوزه صنایع‌دستی میزان خروجی مشخص نیست، زیرا بخش زیادی از صنایع‌دستی کشور به‌صورت چمدانی صادر می‌شود.

تحریم با این صنعت چه کرد؟

مدیرکل سابق میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اصفهان با اشاره به تاثیرات تحریم و کرونا در صادرات صنایع‌دستی اظهار کرد: تحریم و کرونا حتما در این موضوع تاثیرگذار است و بسیاری از بازارهای ما پس از این اتفاقات از بین رفته است. با این حال شیوع کرونا این ضرورت را گوشزد کرد که در حوزه برندسازی، بازاریابی و عرضه محصولات متنوع صنایع‌دستی با تکیه بر فناوری‌های نوین بکوشیم که در این مسیر یاری همه نهادهای مربوطه ضروری است.

چالش‌ها چیست؟

ایزدی با اشاره به ضرورت توجه به تولید محصولات کاربردی در کنار صنایع‌دستی تزئینی تصریح کرد: تولید محصولات روز و کاربردی در زندگی می‌تواند با کمک به توسعه صادرات، درآمدزایی مناسبی برای هنرمندان و کشور داشته باشد و اقتصاد هنر از این طریق رنگ و لعاب رونق به خود خواهد گرفت.

وی با اشاره به چالش دیگری در صادرات صنایع‌دستی اظهار کرد: یکی از موانع اصلی که پیش از این صادرکنندگان ما را دچار چالش کرده بود، پیمان‌سپاری ارزی بود، اما خوشبختانه لغو پیمان‌سپاری ارزی صنایع‌دستی در دولت به تصویب رسید. علاوه بر این اگر دولت بتواند مشوق‌های صادراتی و تولیدی خوبی را برای این حوزه در نظر بگیرد، قطعا شاهد اتفاقات خوبی در حوزه صادرات صنایع‌دستی خواهیم بود. یکی از مشکلات صنایع‌دستی در کشور و استان اصفهان، بی‌توجهی به سلیقه جامعه هدف است؛ موضوعی که عکس ایران به‌شدت در دنیا موردتوجه قرار دارد. در این راستا لازم است پژوهش‌های کافی برای شناخت جامعه هدف صادراتی انجام شود تا بدون تغییر در معیارهای اصلی این هنرهای اصیل ایرانی، بتوانیم مطابق درخواست خریدار خارجی یا داخلی، بازنگری در رنگ یا استفاده بیشتر از برخی طرح‌ها داشته باشیم.

حضور در نمایشگاه‌های خارجی مفید است

مدیرکل سابق میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اصفهان با تاکید بر ضرورت حضور فعالان این حوزه در نمایشگاه‌های خارجی گفت: حضور در نمایشگاه‌های خارجی موجب معرفی بهتر محصولات صنایع‌دستی می‌شود که نتیجه این امر رشد صادرات خواهد بود. اکنون ما نیازمند جذب نیروهای جوان در حوزه صنایع‌دستی هستیم تا این افراد بتوانند با گردشگران خارجی ارتباط برقرار کنند و بر روش‌های کار و کلیت فضای مجازی مسلط باشند. در نتیجه این روند نگاهی نو بر بازاریابی تولیدات صنایع‌دستی حاکم می‌شود.

> یکی از ضعف‌های صنایع‌دستی در کشور بی‌توجهی به سلیقه جامعه هدف است

سخن پایانی

صنایع‌دستی روستایی به‌عنوان بخشی مهم در اقتصاد و جذب گردشگر بسیاری از کشورها موردتوجه قرار گرفته، زیرا برگرفته از ذهن، خلاقیت و هنر صنعتگران روستایی و آمیخته با فرهنگ، آیین و رسوم سنتی است.

بی‌شک اشتغالزایی در روستاها می‌تواند یکی از عوامل مهم ماندگاری نسل جوان در این محیط باشد که یکی از این مشاغل تولید صنایع‌دستی است و مزیت نسبی مهم این بخش هم نیاز به سرمایه کم برای شروع کار است. یک امتیاز خوب و شاخص صنایع روستایی نسبت به شهری این است که محصولات روستایی کاربردی‌اند. ضعف بزرگ محصولات صنایع دستی فعلی این است که سلیقه مردم نقشی در شکل‌گیری آنها ندارد؛ در نتیجه مردم نیز استقبال خاصی از این محصولات نمی‌کنند.

خطر در کمین خانه‌های روستایی

وقوع بلایای طبیعی نظیر زلزله و سیل، زنگ خطر بهسازی و نوسازی واحدهای فرسوده روستایی را به‌صدا درآورده است. از سال ۱۳۸۴ و در ماده ۱۱ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن از سال ۱۳۸۷، نوسازی واحدهای فرسوده به‌ویژه در مناطق روستایی موردتوجه قرار گرفت و مطابق قوانین مذکور، دولت‌ها مکلف به ساخت و نوسازی حداقل ۲۰۰هزار واحد مسکونی در روستاها شدند، زیرا در سال ۱۳۸۴، تنها ۳۱۰ هزار واحد روستایی از ۴ میلیون و ۴۳۰ هزار کل واحدها در این مناطق مقاوم‌سازی شده و بیش از ۴میلیون و ۱۰۰ هزار واحد روستایی غیرمقاوم و فرسوده بوده‌اند. به‌عبارت دیگر، نزدیک به ۱۸میلیون نفر از روستاییان در صورت وقوع مخاطرات طبیعی از جمله سیل و زلزله با خطر روبه‌رو می‌شدند.

در همین راستا، در قوانین برنامه توسعه کشور، دولت مکلف است سالانه نوسازی بیش از ۲۰۰ هزار واحد مسکن روستایی را در دستور کار قرار دهد و با پرداخت تسهیلات با کارمزد ۵ درصد و تامین مابه‌التفاوت سود آن، اقدام کند که متاسفانه این اقدام با چالش‌های زیادی روبه‌رو شده و تاخیر بانک‌ها در پرداخت تسهیلات ساخت مسکن روستایی مشکلات زیادی را در این بخش به‌وجود آورده است. صمت در این گزارش علت تاخیر بانک‌ها در پرداخت این تسهیلات ساخت مسکن روستایی را بررسی کرده است.

عملکرد دولت‌ها در نوسازی مسکن روستایی

به‌گزارش بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، دولت‌ها از سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۴۰۰ مکلف بودند تا حدود ۳ میلیون و ۷۶۰ هزار واحد از واحدهای روستایی را با پرداخت وام ساخت مسکن روستایی، بهسازی و نوسازی کنند، در حالی که براساس آمار منتشره از سوی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به‌عنوان متولی ساخت‌وساز در روستاها، تنها حدود ۲ میلیون واحد مسکونی در روستاها تخریب و نوسازی شده‌اند و دولت‌ها در پرداخت وام ساخت مسکن روستایی برای قریب به یک میلیون و ۸۰۰ هزار واحد مسکونی مشکل دارند، به‌عبارت دیگر، عملکرد دولت‌ها برای نوسازی مسکن روستایی طی این ۱۷سال، حدود ۵۱درصد بوده است.

هر ساله و در دولت‌های مختلف از جمله دولت‌های نهم و یازدهم، پرداخت این تسهیلات در دستور کار بوده و سازمان برنامه و بودجه تامین مابه‌التفاوت سود تسهیلات را برعهده داشته است.

در حالی که در ماه‌های گذشته باوجود ابلاغ مصوبات شورای‌عالی مسکن توسط رئیس‌جمهوری به سازمان برنامه و بودجه مبنی بر پرداخت وام ۲۰۰میلیون تومانی مسکن روستایی، سازمان برنامه و بودجه نسبت به تامین مابه‌التفاوت سود تسهیلات اقدام نکرده و پرداخت تسهیلات ۲۰۰میلیون تومانی مسکن روستایی، متوقف شده است. در حال حاضر بانک مرکزی ضوابط پرداخت تسهیلات مسکن روستایی را به ۹ بانک (مسکن، صادرات، ملت، تجارت، ملی، سپه، رفاه کارگران، کشاورزی و پست‌بانک) ابلاغ کرده است که این تسهیلات به تمامی روستاها برابر اولویت‌های ماده ۴ همین دستورالعمل برای احداث واحدهای مسکونی به متقاضیان اعطا می‌شود.

در این بین، همواره سهم سود متقاضی ۵ درصد خواهد بود و مابه‌التفاوت آن از سوی وزارت راه و شهرسازی تامین خواهد شد، همچنین، مجموع دوره ساخت و دوره بازپرداخت اقساط برای کلیه مشمولان طرح اعم از انفرادی و مجموعه‌ساز، ۲۴۰ ماه است که طول دوره ساخت ۲۴ماه و مابقی به‌عنوان دوره فروش اقساطی منظور می‌شود.

تسهیلات تکلیفی کارساز نیست

بیت‌الله ستاریان، کارشناس مسکن در رابطه با عملکرد بانک‌ها برای پرداخت تسهیلات ساخت مسکن روستایی به صمت گفت: تسهیلات تکلیفی همیشه یک سیاست تخریبی است. ساختار بانک‌ها باید به‌گونه‌ای باشد که با سیستم آزاد فعالیت کنند، درست همانند دیگر کشورهای دنیا که عملکرد بانک‌ها به‌طورکامل مستقل است.

وی بیان کرد: فشار دولت برای پرداخت تسهیلات مختلف مسکن باعث شده است که بانک‌ها زیر بار این سیاست‌های به‌ظاهر تحمیلی نروند و از پرداخت این تسهیلات سر باز زنند؛ اتفاقی که در سال‌های اخیر شدت یافته و تمرکز را از سیستم بانکی گرفته است، همچنین با نگاهی به آمارها مشاهده می‌کنیم که این‌گونه اقدامات ممکن است باعث ورشکستی و زوال بانک‌ها در آینده شود.

ستاریان به صمت گفت: اقتصاد ناموزون و نامتعارف، یکی از مشکلات اصلی کشور است که تاثیر نامطلوبی بر بازار مسکن گذاشته و بیشتر دولت‌ها در گذشته این فشار اقتصادی را بر دوش بانک‌ها و بخش خصوصی انداخته‌اند. از طرفی، باید محاسبه شود که چگونه بانک‌ها با تورم ۴۰ درصدی و نرخ‌های متفاوت بهره بانکی، توان پرداخت این حجم از تسهیلات را خواهند داشت.

اجرای یک سیاست تخریبی

ستاریان بیان کرد: در بیشتر کشورهای دنیا، فرمول مشخصی برای نرخ بهره بانکی وجود دارد که متناسب با تورم موجود در هر کشور متغیر است، اما در کشور ما باتوجه به منابع محدود مالی و بستر اقتصادی نامناسب نرخ بهره به‌طوردائم در حال تغییر است و این امر باعث شده که بانک‌ها از سوی بانک مرکزی اخطار دریافت کنند و گاهی جریمه شوند.

این کارشناس مسکن با بیان اینکه تسهیلات تکلیفی در بیشتر مواقع کارساز نخواهد بود، به صمت گفت: ساختار بانک‌ها باید به‌گونه‌ای باشد که با سیستم آزاد کار کنند و مجری تخصصی برنامه‌های خود باشند. درست است که گاهی از عملکرد و سیاست‌های بانکها انتقاد می‌شود، اما زمانی که بانک‌ها در فشار مالی قرار بگیرند، با ضرر و ورشکستگی‌های جبران‌ناپذیری درکوتاه‌مدت روبه‌رو می‌شوند و هرج‌ومرج، سیستم بانکی کشور را فرا می‌گیرد. وی افزود: زمانی که تورم کشور روزبه‌روز در حال افزایش است و نرخ بهره بانکی کنترل‌شده نباشد، باید با هموارسازی بسترهای اقتصادی در مسیری قرار گرفت که پرداخت تسهیلات به‌سمت تولید برود و موانع متعدد از سر راه برداشته شود. ستاریان در پایان گفت: در حال حاضر مشکل اصلی کشور بستر اقتصادی نامناسب است که بر بازار مسکن نیز تاثیر گذاشته است، همچنین دولت می‌تواند با برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح در راستای بهبود وضعیت اقتصادی گام بردارد و مشکل مسکن در کشور را ساماندهی کند.

ضرورت حفظ استقلال بانک‌ها در پرداخت تسهیلات

حجت‌الله فرزانی، کارشناس بانکی درباره علت تاخیر بانک‌ها در پرداخت تسهیلات بخش مسکن به صمت گفت: در شرایطی که با پرداخت وام ساخت و نوسازی مسکن روستایی برای حداقل ۸۰۰ هزار واحد در سال می‌توان عقب‌ماندگی در بازسازی مناطق روستایی را جبران کرد، سرپیچی سازمان برنامه از دستور رئیس‌جمهوری برای پرداخت وام ساخت مسکن روستایی، تخلف محسوب می‌شود و خسارت‌بار به‌نظر می‌رسد.

نرخ سود مصوب این تسهیلات برای دوران مشارکت مدنی و فروش اقساطی ۵ درصد و بانک عامل موظف است سود دوره مشارکت مدنی را به اصل تسهیلات اضافه کرده و سپس تقسیط کند. در کل، باید توجه کرد که پرداخت این نوع تسهیلات باعث خلل در سیستم بانکی نشده است و مشکل، زمانی اتفاق می‌افتد که استقلال بانک‌ها در پرداخت تسهیلات دلخواه زیرسوال رود.

▣ پرداخت تسهیلات مسکن روستایی تورم‌زا نیست

فرزانی افزود: پرداخت تسهیلات مسکن از سوی بانک‌ها با اماواگرهای مختلفی روبه‌رو شده است که بسیاری از کارشناسان این سیاست‌ها را تکلیفی از سوی دولت به بانک‌ها می‌دانند. منابع محدود و سیاست‌های داخلی بانک‌ها برای تخصیص منابع خود به بخش‌های مختلف، عواملی هستند که تمایل بانک‌ها را برای پرداخت تسهیلات بخش مسکن کمرنگ کرده‌اند.

این کارشناس اظهار کرد: تسهیلات مسکن روستایی با سود ۵ درصد پرداخت می‌شود که آثار تورمی ندارد، زیرا منابع مالی نزد بانک‌ها محفوظ است و دولت نحوه تخصیص این تسهیلات را طبق بودجه به بانک‌ها ابلاغ می‌کند. اینکه تسهیلات بخش مسکن را بخواهیم تورم‌زا بدانیم، صحیح نیست، زیرا فقط تسهیلات مسکن موردبحث نیست و بانک‌ها به‌صورت مداوم نسبت به اخذ سپرده قدم برمی‌دارند و تسهیلاتی را به بخش‌های مختلف پرداخت می‌کنند.

وی در ادامه گفت: این نکته باید در نظر گرفته شود که پرداخت این‌گونه تسهیلات، فقط زمانی تورم‌زا است که از منابع خارج بانک‌های ذی‌ربط تامین شود، یعنی بانک مرکزی با اعطای خط اعتباری به بانک‌های عامل، بودجه این تسهیلات را فراهم کند و در صورتی که بانک‌ها از منابع خود برای پرداخت تسهیلات بخش مسکن استفاده کنند، آثار تورمی ندارد. با این اتفاق، دست بانک‌ها از تخصیص بسته می‌شود. به‌عبارتی، اگر در گذشته بانک‌ها به سازمان‌ها و اشخاص مختلف تسهیلات پرداخت می‌کردند، در حال حاضر باید بخشی از منابع خود را به بخش مسکن اختصاص دهند.

▣ سیاست‌های تکلیفی دولت در قبال بانک‌ها

فرزانی بیان کرد: بانک‌ها در عمل وکیل سپرده‌گذارها هستند که باید از این سپرده‌ها به‌نحو احسن استفاده کنند تا برای بازپرداخت سود و اصل این سپرده‌ها با مشکل روبه‌رو نشوند، همچنین فرآیند اعتباری بانک‌ها باید به‌گونه‌ای باشد که از دریافت درآمد تسهیلات اطمینان داشته باشند.

از طرفی، بسیاری از بانک‌ها در کشور منابع لازم را برای پرداخت تسهیلات بخش مسکن ندارند، چراکه تعهداتی در قالب قراردادهای مالی با موسسات و سپرده‌گذاران منعقد کرده‌اند که در راستای تحقق اهداف خود باید به آنها عمل کنند. در واقع، اگر سیاست‌های کلی دولت به‌سمتی حرکت کند که پرداخت تسهیلات مسکن برعهده بانک‌های محدودی باشد، موفقیت بیشتری حاصل می‌شود،زیرا در حال حاضر نیمی از بانک‌ها این تسهیلات را پرداخت نمی‌کنند.

وی در پایان گفت: بانک‌ها موظف هستند تسهیلات بخش مسکن روستایی را با سود ۵ درصد پرداخت کنند. در کل تسهیلات این بخش باعث خلل در سیستم بانکی نشده و فقط مشکل در جایی اتفاق می‌افتد که استقلال بانک‌ها در پرداخت تسهیلات دلخواه زیرسوال رود.

سخن پایانی

در دولت سیزدهم نیز، سازمان برنامه و بودجه باوجود دستور چندباره شخص رئیس‌جمهوری برای تامین وام نوسازی مسکن روستایی، از دستور مستقیم رئیس‌جمهوری سر باز زده و ساخت مسکن روستایی را متوقف کرده است.

در شرایطی که با پرداخت وام ساخت و نوسازی مسکن روستایی برای حداقل ۸۰۰ هزار واحد در سال می‌توان عقب‌ماندگی در بازسازی مناطق روستایی را جبران کرد، سرپیچی سازمان برنامه از دستور رئیس‌جمهوری برای پرداخت وام ساخت مسکن روستایی، تخلف و خسارت‌بار به‌نظر می‌رسد و ضروری است، این موضوع با ورود جدی‌تر رئیس‌جمهوری، تعیین‌تکلیف شود.

پرداخت وام ساخت و نوسازی مسکن روستایی در شهریور، در حالی وارد فاز تازه‌ای شد که کشور فصل ساخت‌وساز را پشت‌سر گذاشته و با ورود به فصل سرما و به‌طبع، افزایش بارندگی‌ها، تعویق چندماهه در بهسازی و بازسازی مسکن روستایی به‌وجود آورده است. امید می‌رود با برنامه‌ریزی و همکاری نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط هرچه سریع‌تر این مشکلات از میان برداشته شود و وقفه چندساله‌ای که در رابطه با این موضوع رخ داده است، پایان یابد.

یادداشت

منابع محدود بانک‌ها برای تسهیلات مسکن

علیرضا سرحدی ـ بازرس انجمن صنفی مهندسان ساختمان

دولت از همان ابتدای فعالیت خود چالش‌های مختلفی را در بازار مسکن تجربه کرد و با انبوهی از طرح‌های نیمه‌کاره دولت‌های پیشین از قبیل تکمیل ساخت مسکن روستایی، مسکن مهر و اقدام ملی روبه‌رو شد، همچنین سنگ‌اندازی بانک‌ها در مسیر پرداخت تسهیلات بخش مسکن، نگرانی‌ها را برای ساماندهی این بازار حیاتی تشدید کرده است. تامین زمین و بودجه کافی برای ساخت‌وساز، چالش‌های بزرگی هستند که نیاز به یک چاره‌اندیشی دقیق از سوی مسئولان دارند، چراکه تامین منابع لازم برای تحقق این وعده‌ها نیاز به یک بستر اقتصادی مناسب و پویا دارد که باید موردتوجه قرار گیرد.

تامین بخش عمده‌ای از منابع مالی برای ساخت‌وسازها و اعطای تسهیلات مرتبط بخش مسکن برعهده بانک‌ها است که در سال‌های اخیر شدت بیشتری گرفته است؛ باتوجه به منابع مالی محدود و تمایل بانک‌ها برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف، بازار مسکن به کدام سو می‌رود؟

سیاست‌های بانکی دولت آن‌طور که باید و شاید، نتوانسته به ساماندهی بازار مسکن کمک چندانی کند. مداخله بانک‌ها به‌صورت وام، اعتبار، تسهیلات خرید، اجاره و... تا به امروز به‌علت مشکلات اقتصادی تاثیرگذار نبوده و کمک چندانی به بازار مسکن نکرده است.

بالا بودن نرخ بهره بانکی باعث شده که این تسهیلات کمکی به خانه‌دار شدن افراد نمی‌کند و بیشتر متقاضیان برای پرداخت اقساط سنگین این وام‌ها با مشکل روبه‌رو هستند و ترجیح بانک‌ها در زمانی که منابع مالی کافی برای پرداخت تسهیلات بخش مسکن را در اختیار دارند، این است که این منابع را در راستای تحقق اهداف خود در بحث ساخت‌وساز سرمایه‌گذاری کنند.

یکی از مشکلات بخش مسکن در کشور ما این است که بانک‌ها، شهرداری‌ها و برخی نهادهای نظارتی در بحث ساخت‌وساز مداخله مستقیم دارند که با این اتفاق در کل یا بانک‌ها و سازمان‌ها منابع کافی برای پرداخت تسهیلات بخش مسکن را ندارند یا اگر این منابع را هم در دست داشته باشند، در پروژه‌های خود سرمایه‌گذاری کرده‌اند و مایل نیستند این تسهیلات را در اختیار مردم قرار دهند.

باتوجه به نرخ بهره و شرایط سخت بازپرداخت تسهیلات بانکی، متقاضیان تمایل زیادی برای دریافت این وام‌ها ندارند و با عدم‌تناسب درآمد خانوارها با هزینه‌های زندگی، دریافت این تسهیلات تاحدودی ناممکن شده است.

دولت وعده‌های مختلفی را برای بهبود شرایط بازار مسکن در کشور داده است که با نگاهی به آمارها مشاهده می‌کنیم که باتوجه به گذشت یک سال از عمر دولت سیزدهم، هنوز روند ساخت‌وسازها به حد مطلوب خود نرسیده و با چالش‌های مختلفی روبه‌رو است، همچنین با دقت در وضعیت نابسامان کشور در بحث اقتصادی مشخص است که منابع مالی مناسبی برای تحقق وعده‌های ساخت‌وساز در کشور وجود ندارد، ضمن آنکه در بحث مدیریت و برنامه‌ریزی دخالت دولت‌ها برای تصدی ساخت‌وساز در کشورها موفقیت‌آمیز نبوده است، به‌طبع در کشور ما هم دولت به‌جای ورود به یک‌سری از فعالیت‌های غیرمرتبط باید روی اهداف خود در زمینه‌های تخصصی تمرکز کند تا از مسیر اصلی خود دور نشود.

در حال حاضر بستر اقتصادی نامناسب بر بازار مسکن نیز تاثیر گذاشته است، همچنین دولت می‌تواند با برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح در راستای بهبود وضعیت اقتصادی گام بردارد و مشکل مسکن در کشور را ساماندهی کند، چراکه ضرورت دارد هرچه سریع‌تر منابع مالی برای ساماندهی بازار مسکن فراهم شود تا مشکلات پیش‌آمده هم هرچه سریع‌تر از میان برداشته شود.

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

تسهیلات تکلیفی همیشه یک سیاست تخریبی است. ساختار بانک‌ها باید به‌گونه‌ای باشد که با سیستم آزاد فعالیت کنند، درست همانند دیگر کشورهای دنیا که بانک‌ها به‌طورکامل مستقل هستند

پرداخت تسهیلات مسکن از سوی بانک‌ها با اماواگرهای مختلفی روبه‌رو شده و آژیر بلایای طبیعی به‌صدا درآمد

یادداشت

کلید آرامش بازار مسکن

علی اسماعیلی
کارشناس بازار مسکن

دولت سیزدهم در راستای ساماندهی بازار مسکن با شعار ساخت ۴ میلیون واحد مسکونی، فعالیت خود را آغاز کرد و در این مسیر، گام بسیار بزرگی را برداشت. وعده‌ای که اگر کمتر بود، به‌صلاح دولت بود و تا این اندازه، زیر فشار نمی‌رفت. البته از این موضوع نگذریم که بسیاری از پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وسازی که از دولت قبل ناتمام مانده بود، باعث شد تا دولت سیزدهم در زمان‌بندی خود دچار مشکل شود و نتواند در مدتی که تعیین کرده بود، واحدهای ملی را تحویل مردم دهد. در کنار این موضوعات، بسیاری از کارشناسان تنها به پیشرفت ساخت‌وساز اشاره می‌کنند، در صورتی که دولت سیزدهم در راستای ساماندهی بازار مسکن، سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های زیادی را اجرا کرده است. این سیاست‌ها شامل اصلاح قوانین مربوط به ساخت‌وساز، تنظیم نرخ رهن و اجاره، مراقبت از رعایت قوانین قیمت‌گذاری مسکن، بهبود روند اخذ مجوزها، کاهش مراحل اداری، تقویت نظام رسیدگی به تخلفات ساختمانی و ارتقای استانداردهای ساخت‌وساز می‌شود. همچنین، با تمرکز بر ساماندهی بازار مسکن و کاهش نوسانات قیمتی، تلاش‌های قابل توجهی را در زمینه مسکن انجام داده است. اینکه کارنامه دولت سیزدهم در بازار مسکن روی کاغذ نتیجه و دستاوردهای زیادی نداشته و رنگ و بوی اجرایی شدن به خود نگرفته، از موضوعاتی است که به‌نظر می‌رسد با گذر زمان تا حد زیادی برطرف شود؛ چراکه مشکل مسکن در ایران یک‌شبه به‌وجود نیامده که بخواهد در مدت‌زمان کمی جبران شود. به‌طور کلی ساماندهی بازار مسکن تابع برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدتی است که باید به‌مرور زمان حل‌وفصل شود و همکاری همه‌جانبه همه دستگاه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط را می‌طلبد. قضیه موفقیت و عدم موفقیت دولت سیزدهم در ساماندهی بازار مسکن در ایران مسئله‌ای پیچیده و ممکن است به عوامل گوناگونی بستگی داشته باشد. یکی از مسائل مهم در بازار مسکن، توان خرید جامعه است. در دولت سیزدهم، با شرایط اقتصادی نامطلوب و افزایش هزینه‌های زندگی، توان خرید برخی افراد کاهش یافته و این موضوع بر روند خریدوفروش مسکن تاثیر داشته و ساماندهی بازار مسکن را دچار خلل کرده است. اگرچه دولت سیزدهم تلاش‌هایی را در راستای ساماندهی بازار مسکن انجام داده، اما ممکن است نواقصی در سیاست‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی نیز خودنمایی کنند. عدم‌کارآمدی برخی سیاست‌ها، ناکارآمدی در اجرای آیین‌نامه‌ها و نقص‌هایی در نظام رسیدگی به تخلفات ساختمانی در عدم‌موفقیت ساماندهی بازار مسکن نقش موثری داشته است. همچنین، با افزایش جمعیت و نیاز روزافزون به مسکن، بحران مسکن در ایران به یکی از چالش‌های عمده تبدیل شده است. در دولت سیزدهم، ممکن است مقیاس بحران مسکن به‌گونه‌ای بوده باشد که توان دولت در ساماندهی کامل بازار را محدود کرده است. دولت می‌تواند برنامه‌ها و سیاست‌هایی را برای ارائه تسهیلات و وام‌های مسکن با شرایط مناسب به افراد با درآمد متوسط و پایین‌تر برنامه‌ریزی کند. این تسهیلات و وام‌ها می‌توانند شامل بهره‌های کمتر، پرداخت اقساط بلندمدت، تسهیلات مالیاتی و... باشد. همچنین، منابع مالی برای افزایش تسهیلات مسکن باید افزایش پیدا کند. دولت می‌تواند برای کنترل قیمت‌های مسکن و جلوگیری از نوسانات گسترده، سیاست‌های مناسبی را اعمال کند و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای ساخت‌وساز تولید را افزایش دهد تا در مدت‌زمان باقیمانده، تعادل در عرضه و تقاضای بازار مسکن را بر قرار کند.

بحران بازار مسکن، امروز ناشی از کاستی در عرضه آن است. در ۲ سال گذشته، برنامه‌ریزی شده بود که یک‌میلیون واحد مسکونی ساخته شود، اما تحقق این برنامه حتی یک‌سوم آن هم نشده است؛ بنابراین، افزایش نرخ مسکن ناشی از کمبود عرضه است و تا زمانی که تولید مسکن موردنیاز بازار انجام نپذیرد، این افزایش قیمت‌ها در بازار ادامه خواهد داشت. در سال‌های اخیر، طرف عرضه در بازار مسکن به‌دلیل کاهش قدرت خرید متقاضیان و افزایش قیمت‌ها ضعیف شده است. این مسئله باید به‌طور جامع موردبررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد؛ بنابراین، کاهش ۱۰ تا ۱۵ درصدی قیمت‌ها در بازار مسکن تنها برای حل بحران در این بازار کافی نیست. لازم به ذکر است که این فاکتورها همگی به‌صورت مشترک و تعاملی در موفقیت یا عدم‌موفقیت سیاست‌ها و تدابیر دولت در ساماندهی بازار مسکن تاثیر دارند. همچنین، ساماندهی بازار مسکن یک فرآیند طولانی‌مدت است و نیازمند تلاش‌های پیوسته و هماهنگ از سوی دولت، نهادهای مربوطه و سایر عوامل مرتبط است.

ساخت‌وساز، مهم‌ترین الزام در بازار ملک است

وزنه ناتراز بازار مسکن

عکس: آیدا فریدی

برهم‌خوردن تعادل در بازار مسکن در پی افزایش تقاضا و کاهش ساخت‌وساز در کشور اتفاقی بود که دولت جدید در همان ابتدای کار با آن روبه‌رو شد. این موضوع باعث شد تا دولت سیزدهم ساخت ۴ میلیون واحد مسکونی را در قالب طرح نهضت ملی مسکن به مردم وعده دهد. نهضت ملی مسکن در ایران به‌عنوان یک طرح جامع برای توسعه و بهبود وضعیت مسکن در کشور مطرح شده است. این طرح با هدف فراهم کردن مسکن مناسب و قابل‌دسترس برای تمامی اقشار جامعه، کاهش نابرابری‌های مسکنی و توسعه پایدار در بخش مسکن شکل گرفته است. طرحی که باتوجه به بستر اقتصادی کشور با اماواگرهای زیادی روبه‌رو شد. این طرح بسیاری از اقشار کم‌درآمد جامعه را برای خانه‌دار شدن امیدوار کرد، اما با گذشت بیش از ۲ سال از عمر دولت، هنوز هیچ آماری که نشان دهد این طرح موفق بوده، دیده نمی‌شود، چراکه در حال حاضر میانگین نرخ هر مترمربع واحد مسکونی شهر تهران در حال عبور از مرز ۶۰ میلیون تومان بوده و هزینه‌های ساخت این پروژه پرسروصدا روزبه‌روز در حال افزایش است. از طرف دیگر، گرانی مسکن با تاثیر مستقیم خود بر نرخ اجاره‌بها، بسیاری از مستاجران را با چالش‌های زیادی روبه‌رو و شهروندان را مجبور به حاشیه‌نشینی و شهرک‌نشینی کرده است. اجرای صحیح نهضت ملی مسکن در کشور شامل برنامه‌ها و اقدامات متنوعی است که به زیربخش‌های مختلف مسکن اعم از ساخت‌وساز، اقتصاد مسکن، تسهیلات مسکنی، توسعه شهرها و روستاها، مدیریت مسکن می‌تواند کمک کند. این طرح باتوجه به مشکلات مسکنی که در برخی مناطق و بخش‌های جامعه وجود دارد، به‌عنوان یک برنامه جامع و در دسترس برای توسعه مسکن و بهبود وضعیت مسکن در کشور موردتوجه قرار گرفته که صمت در این گزارش به بررسی آن پرداخته است.

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

مشکلات متعدد برای ساخت کشور

توجه به حوزه ساخت‌وساز، یکی از اصولی‌ترین برنامه‌ها و اقدامات در حوزه مسکن به‌شمار می‌رود که توجه به آن و پیگیری از سوی مسئولان و بانک‌ها برای پرداخت آن، باید همواره در دستور کار قرار گیرد. براساس قانون جهش تولید مسکن، باید تمامی بانک‌ها اقدام به پرداخت تسهیلات مسکن کنند و روند پروژه‌های نهضت ملی مسکن با سرعت بیشتری آغاز و برای تسریع در اجرای این پروژه‌ها باید هرچه سریع‌تر منابع مالی تزریق شود. بنابراین، اجرا و پرداخت آن، باید هرچه سریع‌تر انجام گیرد. اکنون که ۲ سال از عمر دولت سیزدهم می‌گذرد، به‌نظر می‌آید که پروژه ساخت واحدهای نهضت ملی مسکن، غیر از کمبود منابع مالی با مشکلات دیگری نیز مواجه است، هرچند این امر خود را بیشتر در کلانشهرهایی مانند تهران نشان می‌دهد، اما برخی شهرستان‌ها نیز از این مسئله مصون نمانده‌اند. به هر حال، دولت باید هرچه سریع‌تر، برنامه‌ریزی برای ساخت مسکن را در دستور کار خود قرار دهد و در این زمینه، هیچ کوتاهی پذیرفته نیست. بازار مسکن برای جلوگیری از رکود و ورود به رونق؛ نیازمند حمایت بخش خصوصی است و سازندگان هم برای ورود به این حوزه، باید انگیزه کافی و منابع مالی لازم را داشته باشند. موثر بودن نهضت ملی مسکن در کاهش قیمت‌های مسکن بستگی به عوامل متعددی دارد و نمی‌توان آن را به‌طور کامل به نهضت ملی مسکن نسبت داد. عواملی مانند عرضه‌وتقاضا در بازار مسکن، شرایط اقتصادی کلی کشور و عوامل سیاسی و اجتماعی نیز می‌توانند بر قیمت‌های مسکن تاثیرگذار باشند. با تمام تفاسیر، طرح نهضت ملی مسکن نواقصی هم دارد که منجر به انتقادات زیادی از دولت شده است. طولانی شدن ساخت مسکن در چارچوب این طرح، یکی از چالش‌های موجود به‌شمار می‌رود. دولت در این زمینه وعده‌های زیادی به مردم داده، اما همچنان کارهای زیادی برای رفع نیازهای اساسی جامعه باقی مانده است.

> بالا بودن هزینه ساخت‌وساز و غیرمعقول بودن اقساط، ۲ چالش مهم مسکن ملی به‌حساب می‌آیند

بهانه‌تراشی برای عدم‌موفقیت مقبول نیست

صدیف بدری، عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی بدری در رابطه با طولانی شدن طرح نهضت ملی و زیان‌های وارده به مردم و دولت اظهار کرد: دولت در این‌باره باید روش‌های مختلفی را پیش‌بینی کند. آقای وزیر از برنامه‌های خود در این زمینه طی ماه‌های گذشته صحبت کرد، اما هنوز شاهد پیشرفت چشمگیری در این بخش نبودیم.

وی در ادامه تصریح کرد: مشارکت در سرمایه‌گذاری، همکاری بانک‌ها و اعطای زمین به سازندگان و انبوه‌سازان از جمله اقداماتی به‌شمار می‌رود که در این راه باید انجام شود. در کنار این مسائل، بهره تسهیلات نباید بالا باشد، زیرا در این شرایط پرداخت اقساط برای متقاضیان دشوار می‌شود. بنده در گذشته تمام این چالش‌های موجود بر سر راه مسکن ملی را پیش‌بینی کرده بودم. بالا بودن نرخ ساخت‌وساز و غیرمعقول بودن اقساط، ۲ چالش مهم مسکن ملی به‌حساب می‌آیند.

عضو کمیسیون عمران مجلس خاطرنشان کرد: دولت وظیفه دارد که این چالش‌های مهم را در دستور کار خود قرار دهد و در راستای رفع آنها اقدام کند. تمام اختیارات لازم نیز در دست دولت و شورای‌عالی مسکن قرار دارد و از این بابت، بهانه‌تراشی برای عدم‌موفقیت در این مسیر پذیرفتنی نیست.

سود تسهیلات بانکی کاهش یابد

بدری درباره کاهش نرخ تسهیلات بانکی طرح نهضت ملی مسکن بیان کرد: برای مسکن حمایتی حتی ۱۸ درصد سود بانکی نیز زیاد است و باید تسهیلات با سود یک درصد برای متقاضیان در نظر گرفته شود. دولت نیز مطابق با قانون باید منابع موردنیاز و مابه‌التفاوت آن را پیش‌بینی کند.

او ادامه داد: قوه مجریه می‌تواند این کار را از محل درآمدهای صندوق ملی مسکن انجام دهد. این عمل به رونق ساخت‌وساز مسکن‌های حمایتی کمک شایانی خواهد کرد. وضعیت درآمدی این نوع مسکن‌ها مطلوب نیست و در بحث اقساط دچار مشکل است. به‌عقیده‌من، این موضوع یک قدم مثبت و موثر در حوزه مسکن محسوب می‌شود.

نماینده مردم اردبیل در مجلس افزود: ۱۸ درصد سود شاید برای اقشار متوسط به بالای جامعه، مشکلی نباشد و از این مسیر، نیازهای آنها در راستای تامین تسهیلات نیز برطرف شود. برای دهک‌های پایین جامعه و درباره مسکن‌های حمایتی، این میزان سود هم قابل‌قبول نیست و باید کاهش پیدا کند. انتظار ما از دولت این است که این درصد سود را تقلیل دهد و به پیشبرد طرح نهضت ملی کمک کند.

ضرورت برخورد با املاکی‌های متخلف

بدری درباره طرح نظارت بر املاکی‌ها و نقش این صنف بر آشفتگی بازار مسکن به گسترش نیوز گفت: به‌طبع هرچقدر نظارت بیشتر باشد، بروز مشکل و تخلف‌های احتمالی نیز کاهش پیدا می‌کند. طبق ادعای برخی صاحب‌نظران، املاکی‌ها در عدم‌ثبات قیمت‌ها در بازار مسکن نقش مهمی ایفا می‌کنند.

وی در ادامه گفت: طرحی درباره این موضوع مطرح شد که شورای نگهبان نیز ایراداتی را نسبت به آن وارد کرد. ما در مجلس، ایرادات مطرح‌شده توسط شورای نگهبان را بررسی و سپس مرتفع کردیم. در صورت وضع قانون، عملکرد املاکی‌ها کنترل می‌شود و سروسامان خوبی به بازار مسکن داده خواهد شد. حق‌الزحمه املاکی‌های مختلف نیز به موضوع ارزش منطقه‌ای وابسته شد تا دیگر شاهد نوسانات موجود نباشیم.

اعتماد مردم سلب شده است

نماینده مجلس یازدهم درباره خرید متری مسکن از بورس و تاثیر آن بر خانه‌دار شدن جوانان عنوان کرد: این روش برای افراد دارای سرمایه‌های خرد می‌تواند موثر باشد. خرید متری مسکن از بورس برای افرادی که قصد دارند به‌صورت مرحله‌ای صاحب خانه شوند، راهکار مناسبی است.

صدیف بدری در پایان اضافه کرد: البته این مورد باید در یک چارچوب اصولی صورت گیرد تا شاهد اتفاقات تلخ و ناگوار نباشیم. در حال حاضر وضعیت بورس جالب نیست و اعتماد مردم نیز سلب شده است. باید در ابتدا به مردم اطمینان لازم را درباره سرمایه‌گذاری در بورس داد و سپس از روش‌های جانبی بهره گرفت. بنده در ابتدای طرح این پروژه، معتقد بودم که در آینده، افزایش هزینه‌های ساخت‌وساز و همچنین نرخ بالای بازپرداخت تسهیلات این واحدها به یک مشکل اساسی تبدیل خواهد شد که متاسفانه این اتفاق افتاد. بنابراین، باتوجه به اینکه دولت و شورای‌عالی مسکن تمام اختیارات بازار مسکن را برعهده دارند، می‌توانند با ارائه راهکارهای مناسب و برنامه‌ریزی‌های منسجم، در مسیر بهبود اوضاع فعلی، گام‌های مثبتی بردارند.

> رونق بازار مسکن می‌تواند دستاوردهای اقتصادی مثبتی را برای کشور به‌ارمغان بیاورد

چالش‌های ساخت مسکن

میثم مهرپور، کارشناس مسکن به صمت گفت: دولت سیزدهم از ابتدای کار خود، شعار ساخت سالی یک‌میلیون واحد مسکونی را در راستای افزایش عرضه مسکن به مردم وعده داد. بعد از وقفه هشت‌ساله که در تولید مسکن در کشور رخ داد، جای خالی چنین پروژه‌ای به‌شدت احساس می‌شد، چراکه در سال‌های اخیر، شاهد شکاف عمیق بین عرضه و تقاضا در بازار مسکن بوده‌ایم. از طرفی، باتوجه به شرایط کشور، رونق بازار مسکن می‌تواند دستاوردهای اقتصادی مثبتی را برای کشور به‌ارمغان بیاورد و مسیر توسعه را برای اجرایی شدن اهداف کلان هموار کند. اقدامات دولت سیزدهم در راستای ساماندهی بازار مسکن سروصدای زیادی به پا کرد، اما شرایط حاکم بر اقتصاد کشور، متاسفانه اجرایی شدن این پروژه‌ها را به‌چالش کشاند.

وضعیت اقتصادی مناسب نیست

مهرپور بیان کرد: دولت با هدف ساخت مسکن ارزان‌قیمت، طرح نهضت ملی مسکن را مطرح کرد که براساس آن، تصمیم گرفت که با قرار دادن زمین رایگان در اختیار سازندگان، اقدام به ساخت سالی یک‌میلیون واحد مسکونی در کشور کند؛ موضوعی که تاکنون اجرایی نشده است و چندان موفق هم به‌نظر نمی‌رسد، چراکه حتی اگر این واحدها با زمین رایگان هم ساخته شوند، باز هم هزینه‌های ساخت‌وساز به‌مراتب بالاتر از برآوردهای دولت می‌شود و در عمل، ساخت مسکن ارزان‌نرخ، زیر سوال می‌رود.

وی افزود: با نگاهی به گذشته مشاهده می‌کنیم که پروژه‌های مسکن با حداقل آورده متقاضیان، تحویل داده می‌شد. از این‌رو تکرار چنین پروژه‌هایی برای ساماندهی بازار مسکن و برقراری تعادل بین عرضه و تقاضا، منطقی به‌نظر نمی‌رسد و شرایط اقتصادی کنونی، به‌طورقطع جوابگوی چنین پروژه‌هایی نخواهد بود.

با سوداگری و دلالی برخورد شود

مهرپور خاطرنشان کرد: سیاست‌های دولت برای خانه‌دار کردن مردم باید شکل جدیدی به خود بگیرد و بازار مسکن از حالت سرمایه‌ای به‌سمت کالای مصرفی سوق داده شود. همچنین، با نظارت مستمر و برنامه‌ریزی دقیق، دست سوداگران و دلالان از این بازار کوتاه شود تا این موضوعات نتواند بر آتش تورم بخش مسکن دامن بزند. با این اقدامات، قیمت‌ها کاهشی می‌شود و بازار مسکن به ماهیت اصلی خود برمی‌گردد. اگر این اتفاقات رخ دهد و تسهیلات بخش مسکن افزایش یابد، قدرت خرید افراد تا حد زیادی بالا می‌رود و کمک بزرگی به بازار می‌کند.

وقفه زیاد در بخش ساخت‌وساز

دولت باید با اختصاص بودجه معین به بخش خصوصی، این امکان را برای سازندگان و انبوه‌سازان فراهم کند تا این بخش با استفاده از امکانات و فناوری‌های جدید، اقدام به ساخت‌وساز در کشور کند و به تولید مسکن سرعت ببخشد تا هزینه‌های ساخت منجر به بالا رفتن نرخ تمام‌شده پروژه نهضت ملی مسکن نشود. اکنون باتوجه به وقفه زیاد در بخش ساخت‌وساز، ضرورت دارد که دولت برای تحقق هرچه سریع‌تر اهداف خود، زمینه‌های همکاری با سایر بخش‌ها را تقویت کند تا عرضه و تقاضای مسکن در کشور به‌تعادل برسد و گرنه اقداماتی که به‌تازگی برای تسهیل شرایط این طرح انجام گرفته، به یک مسکن کم‌اثر می‌ماند.

وی در پایان گفت: مسکن بخشی از اقتصاد است و تاوقتی که بسترهای اقتصادی کشور اصلاح نشود، بازار مسکن نمی‌تواند در مسیر درستی قرار بگیرد و انتظار داشته باشیم که در کوتاه‌مدت این بازار حیاتی ساماندهی شود. دولت باید با نظارت مستمر و همکاری با بخش خصوصی و انبوه‌سازان، سرعت تولید بخش مسکن را افزایش دهد تا خلل پیش‌آمده، هرچه سریع‌تر جبران شود.

نوبت اول
شناسه ۱۵۷۸۴۴۸

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه انارور پلاک ۲ اصلی بخش ۳ قشلاقی

املاک ۱۳۸۳ فرعی آقا/ خانم مجید قمی اندرور فرزند محمد نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری باغات) به مساحت ۶۹۵.۴۲ مترمربع خریداری بدون واسطه/ باواسطه از حبیبه علی زالکانیه

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹

علی‌اکبر مقدسی‌فر، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

نوبت دوم
شناسه ۱۵۷۲۲۸۱

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه خشکرود غربی پلاک ۳ اصلی بخش ۲ قشلاقی

۲۳۴ فرعی آقا/خانم علی عبدالهی لامشکن فرزند محمدعلی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری زراعی) به مساحت ۲۹۱.۰۹ مترمربع خریداری بدون واسطه /باواسطه از محمود پشتوان

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۰۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵

علی‌اکبر مقدسی‌فر، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

تحلیل صمت از یک گزارش رسمی

۳۵درصد درآمدها وصول نشد

امیرعباس آذرموند: نتایج بررسی‌های مختلف نشان می‌دهد که شکاف مالیاتی در سال ۹۲ حدود ۷۵ هزار میلیارد تومان بود که در پایان سال ۹۹ به بیش از ۱۳۲ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. این امر نشان می‌دهد که شکاف مالیاتی معادل ۳۵درصد کل ظرفیت بالقوه دریافت مالیات بود. این نسبت در کشورهای توسعه‌یافته ۱۵درصد برآورد شده است. نکته مهم این است که ۶۲ درصد از شکاف مالیاتی که حجم آن ۸۲ هزار میلیارد تومان در سال ۹۹ بوده، از محل شکاف مالیاتی در مالیات بر درآمد اشخاص حقوق به‌وجود آمده و کمترین شکاف مالیاتی هم در بخش حقوق و دستمزدها با یک درصد به‌دست آمده است.

به‌گزارش صمت و به‌نقل از گزارشی که «اندیشکده اقتصاد مقاومتی» منتشر کرده، نظام مالیاتی ایران به‌عنوان یکی از ابزارهای سیاست مالی، دچار مشکلات بسیاری است. تعریف نشدن اهداف و چشم‌اندازی معین برای گسترش درآمدهای مالیاتی، وجود ناعدالتی مالیاتی و نابرابری در جامعه و نقش ضعیف تنظیم‌گرانه مالیات در اقتصاد کشور، برخی علائم نشان‌دهنده ناکارآیی نظام مالیاتی است.

نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در سال ۹۹ حدود ۴.۸ درصد برآورد شده، در حالی که این شاخص در کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی ۳۳.۸۴ درصد بوده است. میانگین سهم مالیات از کل منابع عمومی بودجه همواره زیر ۴۰ درصد بوده و در سال ۹۹ به ۳۷.۵ درصد رسیده است. در کشورهای پیشرو در نظام مالیاتی، تا ۶۴ درصد از منابع درآمدی بودجه عمومی از محل مالیات‌ها تامین می‌شود.

اولویت محاسبه شکاف مالیاتی بر فرار مالیاتی

درباره مفهوم شکاف مالیاتی تحلیل و مطالعات ناچیزی وجود دارد و در ایران بیش از این مسئله، موضوع فرار مالیاتی موردتوجه قرار گرفته است. میزان درآمد مالیاتی ازدست‌رفته ناشی از فرار و اجتناب مالیاتی و سایر مسیرهای ممکن را به‌اصطلاح شکاف مالیاتی می‌نامند. شکاف مالیاتی به‌معنی میزان درآمدهای ازدست‌رفته برمبنای قوانین و مقررات فعلی است و شاخصی فراتر از فرار مالیاتی است.

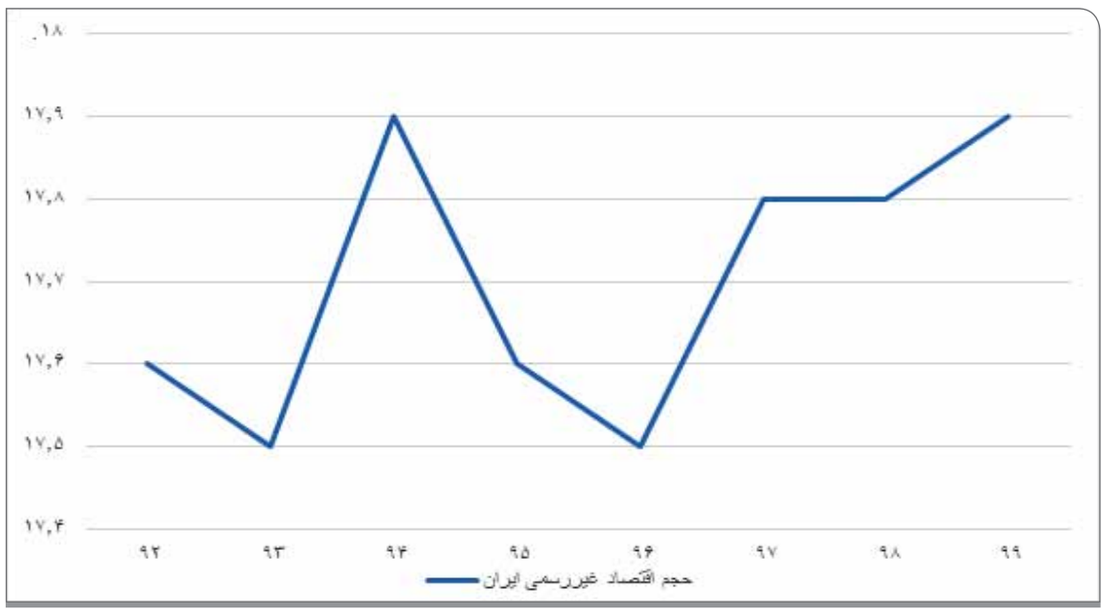
مزایای فراوانی برای اندازه‌گیری و تحلیل شکاف مالیاتی وجود دارد. شکاف مالیاتی ابزاری مفید برای درک اندازه نسبی و ماهیت عدم‌تمکین مالیاتی است. در حال حاضر تعداد زیادی از کشورهای جهان به محاسبه این شخاص می‌پردازند. محاسبه شکاف مالیاتی نه‌تنها به‌دلیل نشان دادن درآمدهای ازدست‌رفته اهمیت دارد، بلکه می‌تواند نقاط مهم، حساس و گلوگاهی طراحی قوانین را که مدیریت و اجرای آن را دچار خدشه کرده، شناسایی کند. علاوه بر این، شکاف مالیاتی می‌تواند شواهدی مبنی بر ناکارآمدی طراحی مالیات را نمایش دهد. به این نحو که مالیات به‌طورناخواسته تغییراتی در وضعیت اقتصادی ایجاد می‌کند، رفتار مودیان نیز متفاوت خواهد شد که در تفاوت بین درآمد مالیاتی واقعی و بالقوه مشهود است.

شکاف مالیاتی همچنین نابرابری‌های ناشی از بار مالیاتی ناعادلانه در مورد مودیان را برجسته می‌کند. محاسبه و تحلیل این شاخص، مسائل مربوط به هدف طراحی نظام مالیاتی خوب و ساده‌سازی آن را آشکار می‌کند و نشان می‌دهد چگونه پیچیدگی ممکن است منجر به کاهش تمکین مالیاتی به‌دلیل هزینه‌های زیاد در پیروی از قانون شود. پایداری نظام مالیاتی هم از راه بررسی روند ریسک‌های درآمد مشهود در روند شکاف مالیاتی در طول زمان آشکار خواهد شد.

در یک دسته‌بندی کلی، رویکردهای اندازه‌گیری شکاف مالیاتی و اقتصاد غیررسمی به ۲ دسته رویکردهای بالا به پایین (کلان) و رویکردهای پایین به بالا (خرد) تقسیم می‌شوند. رویکرد کلان با محاسبه درآمد ملی انجام می‌شود و مقدار آن کلی است و اطلاعات باکیفیتی نمی‌توان از آن به‌دست آورد. این رویکرد بیشتر برای محاسبه شکاف مالیات بر ارزش‌افزوده و عوارض مالیات‌های غیرمستقیم استفاده می‌شود. روش کلان هرچند دقت پایینی دارد که ناشی از استفاده از داده‌های کلان است، برخی از متغیرها هم لحاظ نمی‌شوند و ممکن است در مواردی محاسبات دچار بیش‌برآوردی، همپوشانی در محاسبات یا مخدوش بودن محاسبه شود.

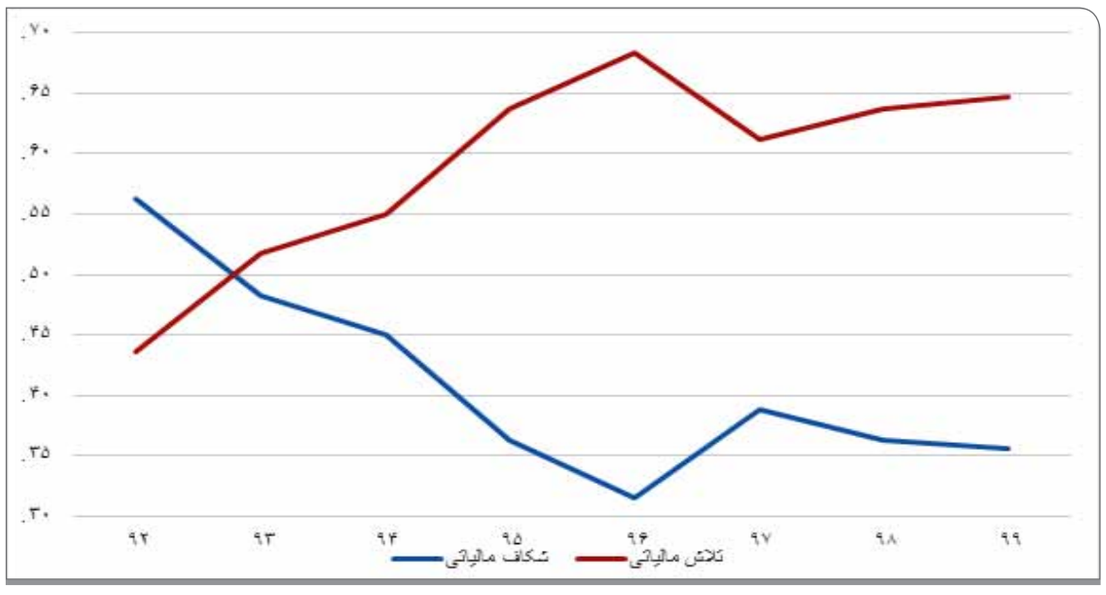
در رویکردهای خرد، مبنای محاسبه شکاف مالیاتی، داده‌ها و اطلاعات پرونده‌های مودیان است. در این رویکرد از روش‌های آماری برای تعیین وقوع و میزان عدم‌تمکین استفاده می‌شود. از رویکرد پایین به بالا برای برآورد شکاف مالیاتی عدم‌تمکین مودیان در مالیات‌های مستقیم استفاده می‌شود. سایر روش‌های مورداستفاده در رویکرد پایین به بالا، روش‌هایی از قبیل حسابرسی مالیاتی مودیان است. دسترسی به اطلاعات و کیفیت داده‌های عامل مهم تعیین‌کننده نوع روش برآورد است. نتایج در این روش قابل‌اتکاتر هستند.

یکی از موضوعاتی که نقش مهمی در میزان درآمدهای مالیاتی دارد، اقتصاد زیرزمینی است. اقتصاد زیرزمینی به اقتصاد سایه، غیررسمی و سیاه نیز مشهور شده و مجموعه فعالیت‌هایی را در بر می‌گیرد که خارج از چارچوب‌های قانونی یا نظام مالیاتی شکل می‌گیرد.

بنا بر برآوردهایی که بانک جهانی انجام داده، در طول سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ حجم اقتصاد غیررسمی در ایران معادل ۱۷.۵ تا ۱۷.۹ درصد از کل تولید ناخالص داخلی بوده است.

با مشخص شدن حجم اقتصاد غیررسمی و با فرض اینکه مالیات دریافتی از بخش غیررسمی به همان نسبتی خواهد بود که از بخش رسمی دریافت می‌شود، میزان شکاف مالیاتی ناشی از اقتصاد غیررسمی برآورد می‌شود. نکته مهم این است که در محاسبه میزان فرار مالیاتی ناشی از بخش غیررسمی، بخش‌های معاف از مالیات کنار گذاشته می‌شوند و براس معیارهای متعددی چون تفاوت نرخ‌ها و معافیت‌های پایه درباره اشخاص حقیقی و حقوقی، محاسبات را انجام دهند.

بررسی روند میزان شکاف مالیاتی در سال‌های ۹۲ تا ۹۹ نشان می‌دهد افزایش رقم مطلق شکاف مالیاتی از ۷۵ هزار میلیارد تومان به ۱۳۱هزار میلیارد تومان حاصل شده است. هرچند بررسی نسبت استاندارد و بدون واحد از شکاف مالیاتی می‌تواند مقایسه و ارزیابی دقیق‌تری ارائه دهد.

به‌این‌منظور باید از نسبت شکاف مالیاتی به ظرفیت بالقوه درآمدهای مالیاتی استفاده کرد.

این شاخص از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ فراز و نشیب‌های زیادی داشته و از ۵۶ درصد به ۳۵ درصد کاهش یافته است. این عامل موجب شده که نسبت مالیاتی وصولی به ظرفیت بالقوه مالیاتی که به‌عنوان شاخص تلاش مالیاتی شناخته می‌شود، از ۴۳ درصد سال ۱۳۹۲ به ۶۴ درصد در سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است.

سهم ناچیز دستمزد در فرار مالیاتی

بررسی شکاف مالیاتی به تفکیک پایه‌های مالیاتی نسبت به بررسی کلی شکاف مالیاتی مزایای فراوانی دارد. شناخت علل مشکلاتی که موجب شکاف مالیاتی می‌شوند، به تفکیک هر بخش آسان‌تر است و تحلیل بیشتری از مسئله ارائه می‌دهد. شناخت بهتر شکاف به تفکیک پایه‌های مالیاتی، جایگاه هر پایه را در هندسه و ساختار نظام مالیاتی معین کرده و برای کشف راهکار متناسب با هر پایه مالیاتی لازم است.

مالیات بر درآمد شامل مالیات بر درآمد حقوق کارکنان بخش عمومی، بخش خصوصی، مشاغل، مستغلات و درآمد متفرقه است. براساس آخرین آمار سازمان امور مالیاتی در سال ۹۹ ، سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی از کل درآمدهای مالیاتی تنها ۱۹ درصد است. بیشترین سهم درآمدهای مالیاتی با ۴۳ درصد، مربوط به مالیات بر کالا و خدمات و پس از مالیات بر شرکت‌ها با ۲۷ درصد قرار گرفته‌اند.

براساس گزارش برآورد شکاف مالیاتی سازمان امور مالیاتی، ۵۵ درصد از شکاف مالیاتی در کشور مربوط به شکاف مالیاتی در مالیات بر درآمد است و در این میان، مالیات بر مشاغل عامل اصلی شکاف است و مالیات بر حقوق تنها یک درصد شکاف مالیاتی ایجاد کرده است.

نکته جالب‌توجه این است که سهم مالیات بر مشاغل در سال‌های گذشته کاهش یافته است.

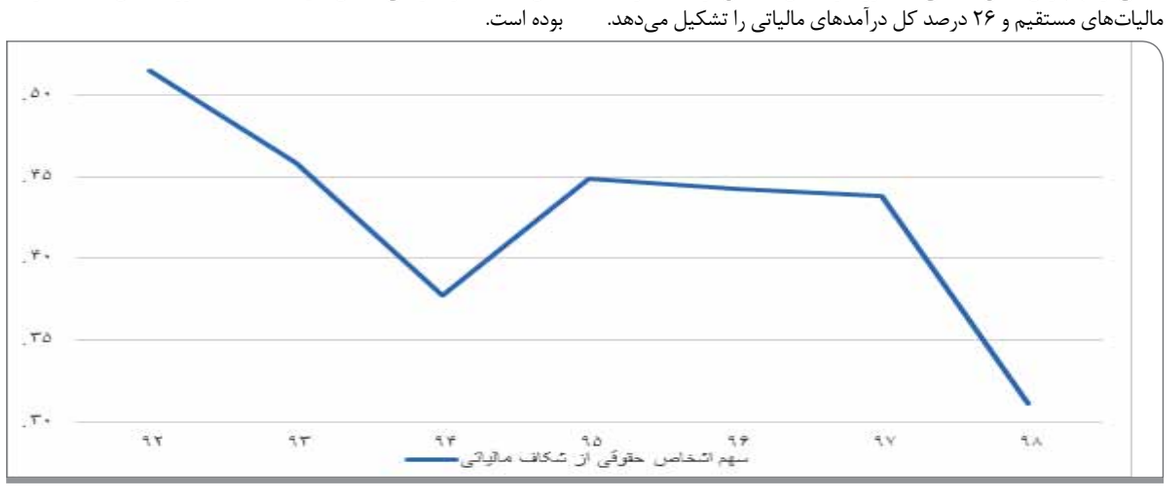
آمارها نشان می‌دهد که سهم مالیات بر درآمد مشاغل از مجموع درآمد مالیاتی مالیات‌های مستقیم و مالیات بر کالا و خدمات از ۶.۴ درصد در سال ۱۳۸۴ به ۵.۹ درصد سال ۹۹ رسیده است. اگرچه رقم مالیات بر درآمد در این سال‌ها افزایش یافته، اما با این حال، در سال‌های گذشته این روند کاهشی بوده است.

مالیات بر حقوق و دستمزد از آنجایی که در هنگام پرداخت کسر می‌شود، کمترین میزان فرار مالیاتی را دارد و سهم شکاف مالیاتی این پایه مالیاتی تنها یک درصد است. از طرف دیگر، چون دریافت نوع مالیات برای سازمان امور مالیات آسان است، بیشترین سهم از درآمدهای مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی را این بخش از آن خود کرده است.

کاهش سهم مالیات غیرمستقیم از مجموع درآمدها

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی یا همان مالیات بر درآمد شرکت‌ها یکی از زیرمجموعه‌های مالیات‌های مستقیم است که نقش مهمی در رشد و توسعه اقتصادی دارد. براساس داده‌های موجود، این پایه مالیاتی، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین منابع مالیاتی کشور، در سال ۹۹ بالغ بر ۴۷.۲ درصد مالیات‌های مستقیم و ۲۶ درصد کل درآمدهای مالیاتی را تشکیل می‌دهد.

سهم مالیات بر درآمد شرکت‌ها از کل درآمدهای مالیاتی در سال‌های ۹۰ تا ۹۹ به طور متوسط ۳۵ درصد بوده است. وضعیت شکاف مالیاتی در بخش اشخاص حقوقی مناسب نبوده و سهم این مالیاتی از کل شکاف، قابل‌ملاحظه بوده و طی سال‌های ۹۲ تا ۹۸ به‌طورمیانگین ۴۲.۷۳ درصد بوده است.

مالیات بر درآمد افراد، بیشترین گریزگاه

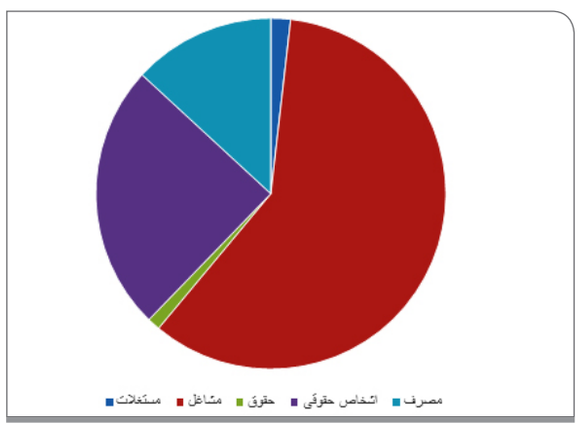
مالیات بر مصرف نوعی از مالیات‌های غیرمستقیم است که روی کالاها و خدمات وضع می‌شود و بیشتر مصرف‌کننده نهایی آن را می‌پردازد. مالیات در ایران به ۲ دسته مالیات بر ارزش‌افزوده و مالیات بر واردات تقسیم می‌شود. تعارف فراوانی از مالیات بر ارزش‌افزوده ارائه می‌شود،اما بنا به قانون مصوب سال ۱۴۰۰، این پایه مالیات عبارت است از: مابه‌التفاوت مالیات و عوارض فروش با مالیات و عوارض خرید در یک دوره مشخص. تعریف بهتر و گویاتر آن است که مالیات بر ارزش‌افزوده، مالیات غیرمستقیمی است که بر تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه‌شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری‌شده، در زمانی معین وضع می‌شود. در سال ۹۹ از این محل، بیش از ۲۵درصد از کل مالیات‌های کشور حاصل شد.

شکاف مالیات بر ارزش‌افزوده عبارت است از: تفاوت میان مقدار مالیات بر ارزش‌افزوده‌ای که به‌صورت نظری برپایه قوانین و مقررات مرتبط با مالیات بر ارزش‌افزوده برآورده می‌شود و مالیات بر ارزش‌افزوده‌ای که به‌شکل واقعی جمع‌آوری شده است. بررسی‌های یک مطالعه نشان می‌دهد که میان سال‌های ۸۸ تا ۹۵ هر سال حدود ۱۱.۴ هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی در این بخش از دست رفته است. شکاف مالیاتی در این بخش تنها در سال ۹۰ اعلام شد که ۱۹ درصد از کل درآمدهای مالیاتی را شامل می‌شد.

یکی از انواع مالیات‌های غیرمستقیم ذیل مالیات بر مصرف، مالیات بر واردات است. این نوع از مالیات تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشور است. همچنین، مالیات بر واردات می‌تواند علاوه بر درآمدزایی به‌عنوان ابزاری برای حمایت از صنایع داخلی نیز استفاده شود. معمولا این دسته از مالیات‌ها براساس نرخ و ارزش یک کالا یا ویژگی‌ها و مشخصات آن تعیین و دریافت می‌شود.

شکاف مالیات بر درآمد در مصادیق گوناگون رخ می‌دهد. برخی فروش‌های مشمول مالیات با عنوان معاف یا مشمول نرخ صفر، واردات غیرقانونی و قاچاق، ثبت‌نام در مهلت مقرر و... به‌عنوان مسیرهای عدم‌پرداخت مالیات و شکاف مالیاتی محسوب می‌شوند.

بررسی روند و سهم شکاف مالیات بر مصرف از کل شکاف مالیاتی نشان می‌دهد که سهم شکاف مالیات بر مصرف رو به افزایش است. از آنجا که بیش از ۴۰ درصد کل درآمدهای مالیاتی از مالیات‌های غیرمستقیم و به‌ویژه مالیات بر ارزش‌افزوده تامین می‌شود، اهمیت مقابله با شکاف مالیاتی از این ناحیه اهمیت ویژه‌ای دارد.

به این ترتیب، می‌توان گفت در سال ۹۹ مالیات مستغلات تنها سهمی ۱.۸ درصدی از شکاف مالیاتی ۱۳۱ هزار و ۳۰۰ میلیارد تومانی در همان سال داشته است.

سهم مالیات بر مشاغل ۵۹.۰۶ درصد و مالیات حقوق ۱.۱۷ درصد بوده که در مجموع مالیات بر درآمد سهمی ۶۲.۱ درصدی از کل شکاف مالیاتی موجود در کشور داشته است. مالیات بر اشخاص حقوقی و مالیات بر مصرف هم، هرکدام به‌ترتیب ۲۴.۵ درصد و ۱۳.۱ درصد از شکاف مالیاتی کشور را ایجاد کردند..

یک کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت:

نشانه‌ای از رشد ۸ درصدی مشاهده نمی‌شود

مدیرعامل پیشین بانک‌های صادرات و سرمایه درباره نرخ رشد اقتصادی کشور در ۳ ماه نخست امسال می‌گوید: «اگر ادعا شود در یک بازه زمانی، رشد تولید ناخالص داخلی به حدود ۸ درصد رسیده، یعنی در همان بازه زمانی کیک اقتصادی رشدی بزرگ داشته که ما باید جلوه‌های آن را در دیگر شاخص‌های کلان اقتصادی هم مشاهده کنیم؛ در غیر این صورت به چنین خبری می‌توان به چشم یک ادعای ساده نگاه کرد و از مدعی انتظار داشت که شواهد صحت گفته‌های خود را معرفی کند.»

بهاالدین حسینی هاشمی، کارشناس اقتصادی، تصریح می‌کند: «ایالات متحده از سختگیری‌های خود برای فروش نفت ایران کاسته، اما آیا این کشور اجازه بازگشت درآمدهای حاصل از صادرات نفت و گاز را هم داده است؟ مسئله اصلی این است که آیا دولت ایران می‌تواند ارز حاصل از فروش نفت را به کشور وارد کند و به‌طور مثال بدهی‌های خود را با بانک مرکزی تسویه کند یا اتفاق دیگری افتاده است.»

آنچه در ادامه می‌خوانید مشروح گفت‌وگوی صمت با این کارشناس اقتصاد است.

◉ این روزها بحث حول نرخ رشد اقتصادی کشور در ۳ ماه نخست سال بیش از هر بحث دیگری است. مرکز آمار نرخ رشد بهار امسال را ۷.۹ درصد و بانک مرکزی بیش از ۶ درصد اعلام کرده است. به‌عنوان یک کارشناس اقتصادی چه تحلیلی از این ارقام دارید؟

واقعیت این است که دستیابی به رشد اقتصادی ۶ یا ۸ درصدی، در ایران، کشوری که میانگین رشد اقتصاد آن در بلندمدت حدود ۲ درصد است و در دهه ۹۰ هم رشدی را تجربه نکرده، اتفاقی بزرگ است که باید اثرات آن پیش از محاسبه نرخ تولید محصولات ناخالص داخلی، احساس شود. چنین چیزی را کسی حس نکرد و من نیز از این ارقام متعجبم. متاسفانه هر چه فکر می‌کنم متوجه نمی‌شوم مبنای ادعای دستیابی به این رشد بزرگ و مهم چه بوده است.

◉ در گزارش‌های دو مرجع رسمی اعلام آمار، رشد بخش نفت بین ۱۵ تا ۲۰ درصد برآورد شده که نشان‌دهنده افزایش فروش نفت به بیش از ۱.۵ میلیون بشکه در روز است. چنین اتفاقی نمی‌تواند به رشد بالا بینجامد؟

همه از توافقی شنیده‌ایم که برمبنای آن ایران اجازه فروش روزانه ۱.۵ میلیون بشکه نفت را به دست آورد که بالاترین رقم فروش نفت از سال ۹۷ تاکنون است. با این همه مسئله این است که اگر رشد به دست آمده محصول افزایش فروش نفت کشور هم باشد، این درآمدها وارد کشور نمی‌شوند که بخواهند در بخش درآمدها محاسبه و اعلام شوند.

علاوه بر این نباید فراموش کنیم که دولت تمام درآمدهای نفتی تاکنون خود را پیش‌خور کرده تا بتواند هزینه اداره دستگاه اجرایی را بدهد. بدهی‌های دولت به بانک مرکزی و همچنین نظام بانکی در ۴، ۵ سال گذشته به‌شدت افزایش یافته است؛ بنابراین اگر منابعی چون پول‌های بلوکه‌شده وارد کشور می‌شوند، آنها را نباید دوباره به‌عنوان درآمد محاسبه کرد، زیرا آنها قبلا خرج شده‌اند و دولت باید آنها را به طلبکاران خود بپردازد.

البته باید تاکید کرد که حتی اگر تولید و فروش نفت ایران افزایش داشته، از نظر من نباید مستقیما در رشد اقتصادی لحاظ شود. فروش صرف یک کالا یا خدمت به‌معنای درآمدزایی نیست. باید این درآمدها تبدیل و سپس به کشور وارد شوند تا بتوانیم ادعا کنیم به درآمدی دست پیدا کرده‌ایم و سپس آن را در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته یا ماه پیش، اندازه‌گیری کنیم.

◉ انتظار داشتید چه عواملی برای رشد اقتصادی بهار وجود داشته باشند که نیستند؟

مسئله این است که اگر ادعا شود در یک بازه زمانی، رشد تولید ناخالص داخلی به حدود ۸ درصد رسیده، یعنی در همان بازه زمانی کیک اقتصادی رشدی بزرگ داشته که ما باید جلوه‌های آن را در دیگر شاخص‌های کلان اقتصادی هم مشاهده کنیم؛ در غیر این صورت به چنین خبری می‌توان به چشم یک ادعای ساده نگاه کرد و از مدعی انتظار داشت که شواهد صحت گفته‌های خود را معرفی کند.

در بهار امسال همچنان نرخ تورم خوراکی‌ها و کالاهای مصرفی با شتابی زیاد افزایش یافت؛ به‌گونه‌ای که نرخ برخی خوراکی‌ها تورم سه‌رقمی را تجربه کردند. این امر تا خرداد ادامه داشت و بنا بر ادعای دولتمردان در پایان بهار و گذشت یک سال از حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی، اثرات این شوک تخلیه شده است. با این حال همچنان تورم خوراکی‌ها ۱۰ درصد بیش از میانگین تورم کشور و حدود ۵۸ درصد است.

کاهش نرخ تورم از اتفاقاتی است که نوید یک رشد اقتصادی مناسب را می‌دهد. در نیمه نخست امسال از شدت تورم کشور کاسته نشد و همچنان تورم کشور بالاست. در گزارش اخیر مرکز آمار نرخ تورم حدود ۴۷ درصد اعلام شده است. باید توجه داشت میانگین تورم نیم قرن اخیر ایران حدود ۲۰ درصد است و تورم امسال و چند سال گذشته همیشه از این میانگین بلندمدت بیشتر بوده است. از سوی دیگر گزارش‌های رسمی از این موضوع خبر می‌دهند که در نیمه نخست سال درآمدهای مالیاتی ۲ برابر درآمدهای حاصل از فروش و نفت گاز کشور بوده است. به‌زبان ساده‌تر مالیات‌گیری از کسب‌وکارها چنان افزایش پیدا کرد که در بازه زمانی که فروش نفت رکوردشکنی می‌کند، مالیات‌ها ۲ برابر فروش طلای سیاه برای دولت درآمد داشته، به همین دلیل می‌توانیم بگوییم کسب‌وکارها در سال جاری فشار مالی زیادی را تحمل کردند و امکان رشد چندانی هم نداشتند. ضمن اینکه کسری بودجه هم به‌شکل فزاینده‌ای رشد داشته و حتی یکی از دولتمردان ادعا کرده که در سال گذشته مجموع کسری بودجه به ۸۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده که بالاترین کسری بودجه تاریخ ایران به حساب می‌آید.

منظورم از مثال زدن بخش‌های مختلف و وضعیتی که بر این بخش‌ها حاکم است، این است که نشان دهم علائمی از رشد چشمگیر و رشک‌برانگیز اقتصاد ایران در یک سال گذشته، وجود ندارد؛ برعکس، علائم موجود یکسره نشان‌دهنده این است که اقتصاد کشور همچنان دچار مشکلات فراوان است و نه‌تنها امکان رشد ۸ درصدی را ندارد، بلکه حفظ وضع موجود هم بدون سیاست‌گذاری اصولی ممکن نیست.

◉ پس شما ارقام اعلام‌شده ازسوی مرکز آمار و بانک مرکزی را بی‌اعتبار می‌دانید؟

برای اینکه بتوانم چنین ادعایی داشته باشم باید به داده‌های آماری، روش‌های محاسباتی و مسائل مختلف مرتبط با آن، دسترسی داشته باشم؛ در غیر این صورت این حرف من هم یک ادعا خواهد بود که به‌شکل علمی و مستدل قابل‌طرح نیست. من نمی‌گویم اعلام بانک مرکزی و مرکز آمار درباره رشد اقتصادی صادقانه نیست، اما تاکید دارم که برمبنای آنچه که من از اقتصاد متوجه می‌شوم و به‌عنوان پایه این علم تدریس می‌شود، زمینه‌های لازم برای رشد اقتصادی ۶ تا ۸ درصدی در اقتصاد ما وجود نداشته است.

اقتصادی که چند سال رشد منفی را تجربه کرده، اگر رشد ۶ تا ۸ درصدی داشته باشد، به این معناست که گشایش بزرگی در مسیرش ایجاد شده و به‌اصطلاح جهشی مثبت در آن رخ داده است. ما هیچ کدام از مصادیق یک جهش مثبت و رو به جلو را در بهار امسال نتوانستیم مشاهده کنیم.

رشد اقتصادی ۸ درصدی زمانی حاصل می‌شود که دیگر بخش‌های کلان اقتصاد کشور هم عملکرد مناسبی داشته باشند، وگرنه چنین چیزی ممکن نخواهد بود. بگذارید با مثالی بحثم را بازتر کنم؛ دیگر آمارهای رسمی نشان می‌دهند تراز پرداخت اقتصادی کشور منفی است، به همین دلیل صادرات کشور نمی‌تواند مبنای رشد قرار بگیرد. وقتی می‌گوییم تراز پرداخت یک اقتصاد منفی است، منظورمان این است که این اقتصاد درآمدهای ارزی کمتری نسبت به هزینه‌های ارزی‌اش داشته و واردات به آن بیش از صادرات بوده است. حال اگر درآمد ارزی هم حاصل شود باید آن را صرف تسویه بدهی‌ها کنیم و نمی‌توانیم آن را جزو درآمدهای مثبت بنویسیم. ارقام درآمدهای ارزی زمانی می‌توانند در رشد اقتصادی محاسبه شوند که مابه‌التفاوت واردات و صادرات کشور پرداخت شود و مازاد بر آن اگر ارزی باقی ماند، جزو رشد اقتصادی محسوب می‌شود.

البته ممکن است به‌طور مشخص تنها درآمدها محاسبه و در مقایسه با سال گذشته رشد حدود ۸ درصدی یا ۶ درصدی درآمدها ثبت شده باشد که این اقدام درست نیست و شاخص رشد اقتصادی محاسبه نشده است. برای محاسبه رشد باید درآمدها و هزینه‌ها از هم کسر شوند و سپس به نرخ رشد دست یافت.

این کار مانند آن است که فردی منزلی به ارزش ۱۰۰ میلیارد تومان خریداری کرده و در آن ساکن است، اما تنها ۱۰ میلیارد تومان آن محصول تلاش و کار خودش بوده و ۹۰ میلیارد تومان دیگر از جایی به او پرداخت شده است؛ هرچند این منزل متعلق به آن فرد است، اما ۹۰ میلیارد تومان را نباید به‌عنوان درآمدهای آن فرد محاسبه کرد و تنها در زمان پرداخت هزینه‌ها باید به آن اشاره کرد.

◉ در دوره «فشار حداکثری» ایالات متحده تمام تلاش خود را انجام داد تا فروش نفت ایران به روزانه ۳۰۰ هزار بشکه برسد و اکنون گفته می‌شود فروش نفت به ۱.۵ میلیون بشکه در روز رسیده است. این افزایش نمی‌تواند مبنای جهش رشد اقتصادی کشور باشد، مانند سال ۱۳۹۵؟

اگر این اتفاق هم افتاده باشد که به‌نظر می‌رسد افتاده، باز هم رشد بخش نفت چنین ظرفیتی را ندارد که تمام اقتصاد را با رشدی ۶ یا ۸ درصدی مواجه کند. بیایید تصور کنیم ایران روزانه ۱.۵ میلیون بشکه نفت می‌فروشد. این به آن معنا نیست که ۵ برابر شدن فروش نفت به یکباره در بهار امسال رخ داده است. این امر به‌تدریج محقق شده است.

از سوی دیگر، ایالات متحده از سختگیری‌های خود برای فروش نفت ایران کاسته است، اما آیا این کشور اجازه بازگشت درآمدهای حاصل از صادرات نفت و گاز را هم داده است؟ مسئله اصلی این است که آیا دولت ایران می‌تواند ارز حاصل از فروش نفت را به کشور وارد کند و به‌طور مثال بدهی‌های خود را با بانک مرکزی تسویه کند یا اتفاق دیگری افتاده است.

◉ مثلا چه اتفاقی؟

ممکن است محاسبه‌گران تنها به فروش نفت ایران تکیه کنند و به این مسئله توجه نداشته باشند که فروش این روزها، به‌معنای وصول درآمدها نیست. بدون FATF و لغو تحریم‌ها، شبکه بانکی ما امکان ارتباط با نظام بانکی جهانی را ندارد، به همین دلیل نفت فروش رفته، در قالب درآمد به کشور بازنمی‌گردد. با این همه محاسبه‌گران مراجع رسمی، معادل پولی نفت فروخته‌شده ایران و درآمدهای ارزی را که در حساب بانک مرکزی جمهوری اسلامی در کشورهای دیگر نشسته، محاسبه کرده‌اند. با این اقدام، دولت شروع می‌کند به دریافت معادل ریالی نفت فروخته‌شده و بانک مرکزی باوجود اینکه درآمدهای موردبحث بلوکه شده‌اند، مجبور به پرداخت به دولت می‌شود و دوباره حجم بدهی دولت به بانک مرکزی بیشتر می‌شود.

به هر حال، من از هر زاویه که به نرخ رشد ۸ درصدی اقتصاد کشور فکر می‌کنم، به‌نظرم این نرخ رشد محتمل نیست و دستیابی به آن حتی اگر رشدی بی‌کیفیت باشد، باید خود را در واقعیات روز هم نشان می‌داد. چون دسترسی به اسناد کافی ندارم، نمی‌توانم خدشه‌ای به نرخ اعلام‌شده، وارد کنم، اما به‌نظرم رقم عجیبی بود و از آن تعجب می‌کنم.

◉ برخی از نزدیکان دولت تاکید به خروج اقتصاد از رکود دارند. شما وضعیت اقتصاد را چطور می‌بینید؟

از نظر من اقتصاد ایران در رکودی عمیق قرار دارد. همزمان تحریم فشاری دوچندان بر این اقتصاد نحیف وارد و در کنار آن، کسری بودجه هم فشارها را برای دخل‌وخرج دستگاه‌های اجرایی دوچندان کرده است. در چنین وضعیتی هر لحظه ممکن است از ارزش پول ملی کاسته شود و هزینه‌ها و ریسک‌های اقتصادی روز به روز بیشتر می‌شوند. تامین سرمایه در کشور دچار مشکل است و تشکیل پس‌انداز منفی است. اینها عوامل و پایه‌های رشد اقتصادی هستند و اقتصادی که در آن پس‌اندازی انجام نمی‌شود، امکان رشد چشمگیر را هم ندارد.

اقتصاد ایران درگیر مشکلات بسیار زیادی که همگی آنها می‌تواند مانع رشد کشور شوند، است. منظور من از رشد، در معنای کلاسیک آن است که رشد را درآمد ملی می‌دانند. بدون افزایش درآمد ملی، افزایش تولید ناخالص داخلی ممکن نخواهد بود. در میان بخش‌های گوناگون اقتصاد هم در نهایت نفت با شرایط بهتری نسبت به گذشته مواجه شده، اما چون درآمدهای این بخش مستقیم وارد کشور نمی‌شود، مسئله رشد این بخش جای سوال دارد.

در هر حال اگر دستیابی به رشد ۸ درصدی واقعیت داشته باشد، همه ما خوشحال می‌شویم که کشورمان با روزهای دشوار خداحافظی کرده و می‌رویم که وارد کشورهای توسعه‌یافته شویم. رشد ۸ درصدی از رشد اکثریت کشورهای جهان بیشتر و دستیابی به آن مایه خوشحالی است؛ به‌شرط اینکه واقعا چنین شده باشد.

نوبت اول

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

شرکت شهرکهای صنعتی استان گلستان در نظر دارد پروژه ذیل را از طریق مناقصه عمومی به شرکت‌های واجد شرایط واگذار نماید.

ردیف	عنوان پروژه	مبلغ برآورد اولیه (ریال)	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ریال)	رشته و حداقل پایه	مدت (ماه)	محل تامین اعتبار	تاریخ توزیع اسناد	مهلت تحویل پیشنهادات	زمان بازگشایی پاکتها
۱	مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای تکمیل خط انتقال و شبکه توزیع برق ۲۰ کیلوولت ناحیه صنعتی مبلمان عطاآباد	۱۵/۴۹۶/۵۹۶/۸۴۷	۷۸۰/۰۰۰/۰۰۰	نیرو-۵	۴	عمرانی و داخلی	از ساعت ۰۷:۳۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۱۵ تا ساعت ۱۴:۳۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۲	تا ساعت ۱۴:۳۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۲	از ساعت ۱۲:۳۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۳

۱- پروژه فاقد پیش پرداخت می‌باشد. از مبلغ هر پرداخت صورت وضعیت به پیمانکار معادل ۱۰ درصد به‌عنوان تضمین حسن انجام کار کسر و در حساب سپرده نزد کارفرما نگهداری می‌شود.

۲- **محل دریافت اسناد مناقصه:** سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستاد ایران).

۳- نوع تضمین شرکت در مناقصه: شرکت کنندگان در مناقصه می‌توانند به صورت فیش واریز نقدی به حساب تمرکز وجوه سپرده شرکت شهرکهای صنعتی استان گلستان نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به شماره IR ۰۵۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۱۲۲۵۰۷۱۴۵۴۱۸ یا ضمانتنامه بانکی بنفع کارفرما تهیه و همراه اسناد مناقصه به دستگاه مناقصه گزار تسلیم نمائید. به پیشنهادهای فاقد سپرده، سپرده‌های مخدوش، سپرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن ترتیب اثر داده نخواهد شد.

۴- **محل تحویل پیشنهادات:** سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستاد ایران) و دبیرخانه شرکت شهرکهای صنعتی استان گلستان به همراه نامه تحویل پاکت اسناد مناقصه (الف).

۵- **محل بازگشایی اسناد مناقصه پاکات:** شرکت شهرکهای صنعتی گلستان.

۶- **زمان اعتبار پیشنهاد قیمت مناقصه گران:** از تاریخ بازگشایی به مدت ۳ ماه می‌باشد.

۷- به پیشنهادهای فاقد مهر و امضاء، مشروط، مخدوش و پیشنهادهایی که بعد از انقضای مدت مقرر در این آگهی واصل شود مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.

۸- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه، در اسناد مناقصه مندرج می‌باشد. سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستاد ایران) . http://www.setadiran.ir

برگزاری مناقصه صرفا از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت می‌باشد و کلیه مراحل فرآیند مناقصه شامل دریافت اسناد مناقصه، ارسال پیشنهاد قیمت و اطلاع از وضعیت برنده بودن از این طریق امکان‌پذیر می‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵ — تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۱۸

روابط عمومی شرکت شهرکهای صنعتی گلستان

بهره‌وری در اشتغال روستایی از کانال دانش‌بنیان‌ها می‌گذرد

فناوران، توسعه‌بخش اشتغال در روستاها

عکس: آیدا فریدی

بی‌شک یکی از ارکان اصلی اقتصاد کلان و بسترساز رشد تولید در هر کشوری، پویایی فعالیت‌های اقتصادی مبتنی بر زمین نظیر کشاورزی و دامداری است که روستاییان و عشایر متولی اصلی آن به‌شمار می‌روند، اما افزایش تدریجی و سریع مهاجرت نیروی کار از روستا به شهر، ناشی از وجود نظام ناعادلانه توزیع ثروت در ایران و اغلب کشورهای در حال توسعه است. متاسفانه امروزه عرصه‌های روستایی در کشور در شرایط ناپایدار اقتصادی و محیط‌زیستی به‌سر می‌برند.

این امر خود موجب پیامدهای منفی بسیاری چون نابرابری در دستیابی به فرصت‌های اقتصادی ـ اجتماعی و در نهایت، کاهش اشتغالزایی خواهد شد، اما اگر از مسئولان که بپرسید، روستاییان و عشایر کشور را یکی از مهم‌ترین و بزرگ‌ترین سرمایه‌های توسعه کشور می‌دانند، اما واقعیت امر این است که نظام برنامه‌ریزی ناعادلانه و غیرعالمانه باعث شد. باوجود رفع برخی مشکلات فیزیکی و ظاهری روستاها مثل فقدان برق، مشکل اصلی روستاییان و عشایر یعنی شغل مناسب و درآمد کافی همچنان موردغفلت واقع شود. در حقیقت، باوجود اینکه چهره روستاهای کشور تغییر کرده، اما روستاهای کشور از جوان‌ها خالی و اقتصاد روستاهای کشور با مشکل مواجه است. روز روستا و عشایر بهانه‌ای شد تا در صفحه دانش‌بنیان روزنامه صمت به توسعه اشتغال مبتنی بر دانش بومی در روستاها بپردازیم.

توسعه اشتغال روستایی با توان دانش‌بنیان‌ها

حال باتوجه به اهمیت اشتغال در روستاها، شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند ظرفیت‌سازی مهمی در روستاها به‌عبارت روشن‌تر، رشد اشتغال بومی متناسب با وضعیت اقلیمی مناطق و روستاها می‌تواند راهکار مهمی برای توسعه اشتغال در روستاها باشد. ابوالفضل میرقاسمی، مدیر اجرایی ملی پروژه بین‌المللی حمایت اجتماعی و توانمندسازی و کارشناس توسعه پایدار روستایی بااشاره به تجربه موفق دیگر کشورها در امر توسعه پایدار روستایی به صمت گفت: توسعه پایدار روستایی با استفاده از دانش و توان بومی روستاها، موضوعی است که چند سالی می‌شود در بیشتر کشورهای آسیای‌شرقی جا افتاده است. در کشورهایی نظیر ژاپن و تایلند روستاها با حمایت دولت توانسته‌اند برای محصولات خود که حاصل فعالیت در عرصه صنایع خرد و صنایع‌دستی بوده، بازارسازی کنند و به رشد اقتصادی برسند.

▣ هر روستا یک محصول

وی افزود: در این فرآیند، هر روستا با یک محصول شناخته می‌شود. این جریان زمانی به مرحله عملیاتی می‌رسد که محصولات تولیدشده از استاندارد کافی برخوردار باشند و در کنار آن، بخش خصوصی یا دولت در بخش بازار از کسب‌وکارهای شکل‌گرفته حمایت می‌کنند. در کشورهای گفته‌شده، صنایع خرد در روستاها به‌قدری توسعه‌یافته است که نوع و روند اجرایی آنها نظیر کارگاه‌های تولیدی موردتوجه گردشگران خارجی قرار گرفته و خود به‌عنوان یک جاذبه گردشگری شناخته می‌شود، به‌عبارت دیگر، علاوه بر تولید محصول، ماهیت تولید و روند آن هم ارزآور شده است.

وی ادامه داد: از آنجایی که اقلیم و شرایط طبیعی در کشور ما تعیین‌کننده اصلی مشاغل در روستاها است، در هر جغرافیای روستایی باید به فراخور شرایط طبیعی آنجا، کسب‌وکارها راه‌اندازی شوند، حال باتوجه به گرمایش زمین و تغییرات اقلیمی و تاثیری که بر الگوی بارش و رژیم بارندگی گذاشته، شرایط طبیعی روستاها و ظرفیت‌شان برای کشاورزی کاهش یافته است. همچنین، حفر چاه‌های غیرمجاز و دخالت‌های بیش از اندازه انسان در طبیعت باعث شده مناطق روستایی با بحران کم‌آبی مواجه شوند و شرایط برای اشتغال بحرانی‌تر شود. به‌همین‌دلیل، دیگر نمی‌توان اتکای ۱۰۰درصدی روی کشاورزی و دامپروری داشت و بهتر است از معیشت‌های جایگزین و مکمل استفاده کنیم که درآمد بخشی از خانواده‌های روستایی از این طریق حاصل شود. میرقاسمی گفت: در کل، برای کاهش مهاجران اقلیمی باید به فکر معیشت جایگزین بود که در کنار آن بحث افزایش بهره‌وری هم مطرح می‌شود، چراکه باید از داشته‌های موجود طبیعی نظیر آب و خاک استفاده مناسب کرد. گفتنی است، بهره‌وری در بیشتر مناطق روستایی کشور پایین است و متاسفانه استفاده درستی از منابع موجود نمی‌شود. برای مثال، الگوی کشت نباید متاثر از گرانی یا ارزانی یک محصول کشاورزی باشد، بلکه باید به فراخور طبیعت منطقه کاشت و برای توسعه معیشت جایگزین صنایع خرد همپای گردشگری می‌تواند موجب رشد اقتصادی روستاها شود. در بیشتر کشورهای پیشرفته برای راه‌اندازی صنایع خرد کارخانجات برون‌سپاری می‌کنند. در ایران هم می‌توان ارتباط میان صنایع بزرگ و کوچک با کسب‌وکارهای روستایی را برقرار کرد، در حالی که بیشتر روستاهای کشور مکان زندگی سالمندان و متاسفانه نسبت جمعیت شهری و روستایی ما معکوس شده است. وی ادامه داد: توسعه صنایع خرد در روستاها به بهره‌گیری از توان دانش‌بنیان‌ها امری شدنی است. از آنجایی که دانش‌بنیان‌ها دارای ظرفیت‌های فناورانه بالایی هستند، می‌توان با برقراری ارتباط میان دانش بومی هر منطقه با دانش روز، صنایع خرد را در روستاها توسعه دهیم، باتوجه به اینکه نیاکان و گذشتگان کشورمان بسیار خردمند بودند، به‌خوبی توانستند با محیط‌طبیعی و اقلیم منطقه زندگی‌شان سازگاری کنند. در واقع، باید برنامه‌ای طراحی شود که در بطن آن دانش‌بنیان‌ها، علم روز را با دانش بومی و ظرفیت‌های موجود پیوند دهند و متناسب با هر منطقه، شرایط اشتغالزایی منحصر به فردی را در هر منطقه به‌وجود بیاورند. وی بااشاره به راه‌اندازی کشاورزی قراردادی در مناطق روستایی کشور گفت: از آنجایی که در کشاورزی قراردادی تمامی روند تولیدات، طبق یک برنامه مشخص پیش می‌رود، می‌تواند برای روستاییان فرآیندی مفید به‌حساب بیاید. کشاورزی قراردادی به این معنا است که کارخانجات تولیدات محصولات مرتبط با روستا با کمک آموزش به کشاورزان و ارائه امکانات مناسب، محصول تولیدشده موردنظر را خریداری می‌کنند و بعد با تغییر و تحولات به بازار می‌رسانند. چنین تجارتی برد ـ برد است و سودی که دلالان از محصولات کشاورزی می‌برند، عاید تولیدکننده محلی و کارخانه‌دار می‌شود. اگر چنین الگوهایی را شناسایی کنیم، به‌طورقطع روستانشینان هم استقبال کافی می‌کنند، بنابراین می‌توان گفت توسعه صنایع خرد با توان دانش‌بنیان‌ها در روستاها امکان‌پذیر است، اما باید متناسب با شرایط طبیعی، اقلیمی و زنجیره عرضه و تامین مشخص انجام بگیرد. به‌گفته میرقاسمی، متاسفانه اسناد آمایشی در ایران در حد مطالعه است و در بیشتر زمان‌ها خاک می‌خورد. وی افزود: به‌اعتقاد من، برنامه آمایشی باید متناسب با وضعیت نسبی و رقابتی هر منطقه نوشته شود. خدمات گردشگری با افزایش بهره‌بری و استفاده درست از منابع می‌تواند از افزایش پدیده پناهندگان اقلیمی در کشور بکاهد.

حفر چاه‌های غیرمجاز و دخالت‌های بیش از اندازه انسان در طبیعت باعث شده مناطق روستایی با کم‌آبی مواجه شوند و شرایط اشتغال بحرانی‌تر شود

ماهواره‌ها به کمک کشاورزان می‌آیند

باتوجه به موارد گفته‌شده و صحبت‌های ریاست‌جمهوری مبنی بر اینکه تولید دانش‌بنیان، راهبرد نجات‌بخش کشور است، باید بر حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان به‌ویژه در زمینه تقویت و ارتقای سطح تولید در روستاها و نیز کارآمدسازی نظام اداری کشور تاکید کرد و معرفی محصولی از اکوسیستم دانش‌بنیان، موجب رشد و بهره‌وری محصولات کشاورزی برای روستاییان می‌شود.

سارا میرشکاری، مدیرعامل یک شرکت دانش‌بنیان در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات که در زمینه تحلیل داده‌های ماهواره‌ای برای توسعه کشاورزی مدرن فعالیت می‌کند، در گفت‌وگو با صمت درباره اهمیت توسعه کشاورزی هوشمند در روستاها گفت: باتوجه به شرایط فعلی، امروزه دیگر نمی‌توانیم زمین‌های کشاورزی بیشتری داشته باشیم. افزون بر آن، زمین‌های فعلی هم به دلایل گوناگون روزبه‌روز کوچک‌تر می‌شوند و ساخت‌وسازهای شهری جای زمین‌های کشاورزی را گرفته است.

میرشکاری افزود: نگهداشت زمین کشاورزی برای بسیاری از روستاییان صرفه اقتصادی ندارد، چراکه ممکن است باتوجه به جغرافیایی زمین کشاورزی سود چندانی نداشته باشد، بنابراین راهکار کلی این است که بتوانیم از زمین‌های موجود بهره‌وری بیشتری داشته باشیم و برای این امر نیاز است که در عین حال محیط‌زیست را هم حفظ کنیم، یعنی باید مصرف بی‌رویه کود و سم را کاهش دهیم تا از تخریب خاک بکاهیم، چراکه در گذشته به‌دلیل مصرف بی‌رویه کود و سم، خاک آسیب جدی می‌دید.

وی گفت: از طرفی هم، شرایط اقلیمی باعث شده بود که روستاییان برای مقابله با آسیب‌زدگی‌ها به استفاده بیش از اندازه کود و سم بپردازند که پس از مطالعه و پژوهش به این گزاره پی بردیم که باید روش‌های کشاورزی، تاریخ کاشت، برداشت و... تغییر کند. اینجا بود که فناوری به کمک کشاورزان آمد. برای مثال، با داده‌های فضایی و ماهواره‌ای می‌توان ضریب آسیب را کاهش داد. در واقع، با روش‌های جدید فناوری می‌توان پیش‌بینی‌های دقیق‌تری کرد. حال هرچقدر این پیش‌بینی‌ها برای بازه زمانی طولانی‌تری استخراج شده باشند، تصمیمات بهتری گرفته می‌شود و در این شرایط است که کشاورزان می‌توانند خود را برای هر نوع تغییری در جابه‌جایی تولید مواد غذایی آماده کنند.

میرشکاری گفت: به‌اعتقاد من، جمع‌آوری و تحلیل داده‌های فضایی می‌تواند کمک شایانی برای توسعه کشاورزی مدرن کند، در حقیقت و از طریق فناوری فضایی و داده‌هایی که از سطح وسیع گرفته می‌شود، می‌توانیم اطلاعات را با هزینه کمتر در اختیار بشر بگذاریم. همچنین، ابزاری نظیر پهپاد هم می‌توانند در سطوح کوچک‌تر کمک کنند، اما اگر کلان‌تر ببینیم، ماهواره می‌تواند کمک زیادتری کند. گفتنی است، در کنار تمامی این داده‌ها، الگوریتم‌های هوش‌مصنوعی است که می‌تواند مدد بیشتری در توسعه کشاورزی مدرن برساند، در نتیجه، کشاورزی ما راهی جز این ندارد که بتواند عملکرد زمین را با حفظ منابع محیط‌زیست و با کاهش هزینه‌ها افزایش دهد و کشاورزان از روش‌های بهینه استفاده کنند.

▣ جایی برای سم و کود اضافی نیست

این فعال در عرصه دانش‌بنیان‌ها گفت: همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، هرچقدر کود و سم استفاده‌شده در پرورش محصولات کمتر باشد، کیفیت محصولات کشاورزی بالاتر خواهد بود، چنانچه اگر کود و سم بیشتری استفاده کنیم، در امر صادرات به‌مشکل برمی‌خوریم، بنابراین هوشیارانه‌تر عمل کردن به‌منظور رسیدن به کشاورزی مدرن به این معنا است که در راستای کاهش استفاده از سم و کود، محصولات مرغوب‌تری را روانه بازار کنیم.

به‌گفته میرشکاری، در حال حاضر نزدیک به هزار و ۳۰۰ کاربر از اپلیکیشن این شرکت دانش‌بنیان استفاده می‌کنند، در واقع، کشاورزانی که تنها یک گوشی هوشمند داشته باشند، می‌توانند از خدمات این شرکت بهره‌مند شوند. وی در این‌باره گفت: در تلاش هستیم که این تعداد را بالا ببریم و داده‌های خود را کامل‌تر کنیم، در واقع با کمک کشاورزان در تلاش هستیم تا دقت کار را بالا ببریم.

نگهداشت زمین کشاورزی برای بسیاری از روستاییان صرفه اقتصادی ندارد، چراکه ممکن است باتوجه به جغرافیای زمین کشاورزی کار در آن سود چندانی نداشته باشد

سخن پایانی

به‌گفته برخی کارشناسان، دلیل برطرف نشدن مشکلات مربوط به اشتغال در روستاهای کشور آن است که برای ارائه خدمات به روستاهای کشور، اولویت‌بندی انجام نشده است.

همچنین، به‌جای اینکه مردم این مناطق توانمند شوند، از بیرون به این مناطق نگاه شده است. دلیل تعطیلی نهاد انقلابی جهاد سازندگی نیز از نظر من همین نگاه و البته برخی اقدامات و نگاه‌های سیاسی بود. در واقع، خوب است، در دل روستاهای کشور نهضت اشتغالزایی اشتغال‌های خرد و خانگی شکل گیرد که علاوه بر اینکه به تولید کشور کمک می‌کند، اشتغالزایی مناسبی دارد.

بی‌شک با ایجاد نهضت دانش‌بنیان شدن واحدهای اقتصادی روستایی، تولیدات آنها کیفی‌تر و بهره‌وری بهتری ایجاد می‌شود. دولت برای همه این امور برنامه دارد و در نخستین جلسه شورای‌عالی جهاد سازندگی در این زمینه‌ها مصوبه خواهد داشت.

یادداشت

کم‌آبی، کابوس آینده روستاها

مرتضی اسمعیل‌نژاد
اقلیم‌شناس

باتوجه به اینکه یکی از ابعاد مهم توسعه بعد انسانی آن است، بنابراین به‌لحاظ انسانی، لازم است که جامعه روستایی متناسب با جامعه شهری از فرصت‌ها برخوردار شود و همچنین بانظر به اینکه امروزه بیش از هر زمان دیگر توجه به حقوق انسان‌ها و محرومیت‌زدایی از اجتماعات انسانی در کانون توجه همگانی قرار دارد و حق توسعه و برخورداری از امکانات و فرصت‌ها، از حقوق مسلم انسانی محسوب می‌شود، بنابراین توسعه روستایی و برنامه‌ریزی برای تحقق آن در کشور یکی از ضرورت‌های مهم در فرآیند توسعه ملی است. فقر و بیکاری از جمله مشکلات بزرگ و اساسی در روستاهای ماست و این امر باعث تشدید مهاجرت‌های روستایی می‌شود و همچنین جوان و نخبه‌گزین بودن، از ویژگی‌های بارز مهاجرت‌های روستایی است. بنابراین، برای رفع فقر و بیکاری در روستاها، توسعه روستایی یک ضرورت به‌نظر می‌رسد.

پدیده مهاجران اقلیمی یک پدیده نوظهور است که تا پیش از این عناوینی چون مهاجران زیست‌محیطی رواج داشته است؛ چراکه افراد براساس مخاطراتی چون زلزله از دیار خود مهاجرت می‌کردند؛ اما در ۲۰سال اخیر پیامدهای تغییرات اقلیمی مانند خشکسالی، سیلاب‌های مخرب و ... ، باعث شده است که مردم جابه‌جا شوند. در واقع، امروزه نخستین پاسخ انسان در مقابل تغییرات اقلیمی و پیامدهای آن، جابه‌جایی است. در اثر فرار مردم از این مخاطرات، پدیده‌ای به نام پناهندگان اقلیمی به‌وجود می‌آید.

پناهندگان اقلیمی به افرادی می‌گویند که تحت‌تاثیر تغییر شرایط اقلیمی محل زندگی خود را تغییر می‌دهند. گفتنی است، در شرق کشورمان ۲ کانون اصلی وجود دارد که مهاجران اقلیمی از آنجا شکل می‌گیرند؛ یکی جنوب خراسان‌جنوبی و دیگری دشت سیستان است که این منطقه در خشکسالی‌های گذشته، منابع آبش به‌شدت دچار بحران شده و هم تحت‌تاثیر خشک شدن دریاچه هامون شرایط زیستی نامطلوبی را پیدا کرده است و مردم به‌ناچار مجبور شدند منطقه خود را ترک کنند.

بیرجند به‌عنوان یکی از شهرهایی که مقصد مهم پناهندگان اقلیمی جنوب خراسان‌جنوبی محسوب می‌شود، در پژوهشی ثابت شده که در ۱۲ سال گذشته، ۸ درصد بافت جمعیت این شهر تغییر کرده است. در حقیقت، جمعیت زیادی از مناطق روستایی در شهرک‌ها سکونت گزیدند.

طبق ساختار شغلی که مناطق شهری و روستایی دارند، مردم وابسته به کشاورزی هستند و کشاورزی هم به آب وابسته است. در نتیجه، خشکسالی‌های پیاپی، دلیل اصلی آنها برای کوچ بوده است. باتوجه به اینکه در پژوهش گفته‌شده، روندهای بارشی بررسی شد، پژوهشگران دریافتند که روستاها در نتیجه کاهش بارندگی و سطح آب‌های زیرزمینی تخلیه شدند. در واقع، این بار تغییر اقلیم در یک مقیاس خرد باعث شده است که افراد به ترک محل زندگی خود بپردازند.

به‌اعتقادمن، باتوجه به اینکه حیات مناطق خشک به منابع آب وابسته است و در بلندمدت تحت‌تاثیر الگوهای بارشی هستند، آسیب بیشتری می‌پذیرند. گفتنی است، مدل‌های تغییر اقلیمی در نیمه‌جنوبی ایران نشان‌دهنده این امر است که این منطقه رنج بیشتری از تغییر اقلیم می‌برد. اقلیم‌های خشک و نیمه‌خشک باتوجه به وابستگی که به کشاورزی دارند، آسیب‌پذیرتر هستند.

راهکار اصلی، سازگاری با این شرایط است. پناهنده شدن یا مهاجرت پاسخ مطمئنی نیست، چراکه پدیده مهاجرت اقلیمی خود منجر به بروز دیگر معضلات به‌ویژه در شهرها می‌شود. در واقع، مشکل از روستا به شهر می‌رود. باتوجه به حمایت‌های دولت و منابع مالی، باید اقتصاد محلی شکوفا شود که این امر می‌تواند با تمرکز بر گردشگری باشد یا دامداری عملی شود.

تا سال ۲۰۵۰ ، نزدیک به ۸۶ درصد جمعیت جهان شهرنشین خواهند شد. این جمعیت در کشورهای جهان سوم، ۶۵ درصد خواهد بود. کاهش جمعیت روستایی، کاهش تولید داخلی را هم به‌همراه دارد. در ایران، استان‌های جنوبی مانند فارس، سیستان‌وبلوچستان، خوزستان و ... درگیری شدیدی با معضل تغییر اقلیم و مهاجران اقلیمی دارند، چراکه ظرفیت منابع آب این مناطق به‌شدت درگیر شده‌اند.

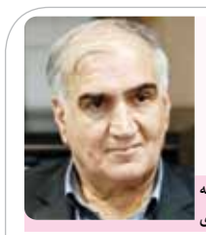
در مقیاس جهانی، کشورهای در حال توسعه، توان سازگاری با این شرایط را نخواهند داشت. در واقع، کشورهایی که جمعیت روستایی بالایی دارند، با این پدیده بیشتر درگیر خواهند بود. در خاورمیانه کشورهایی چون ایران، افغانستان، پاکستان و دیگر کشورها از این شرایط تاثیر می‌پذیرند. یکی دیگر از راه‌حل‌ها، آموزش موضوعات تغییر اقلیم به عموم مردم است، چراکه زندگی به این تغییرات وابسته است و مردم باید خود را با این شرایط سازگار کنند و هیچ‌گاه نباید از دیدگاه سیاسی به آن نگریست.

جامعه روستایی ایران با مسائل اقتصادی، اجتماعی عدیده‌ای روبه‌رو بوده که شیوه زندگی و تحولات آن در طول زمان آسیب‌های زیادی بر حوزه اشتغال روستایی و مهاجرت وارد ساخته است، باتوجه به تجربه ناموفق اصلاحات ارضی، مرحله جدیدی از مهاجرت جمعیت روستاها به شهرها آغاز شد که بعد از انقلاب اسلامی دهه ۵۰و متعاقب آن، وقوع جنگ تحمیلی، همچنان ادامه دارد.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

یادداشت

جایگاه محصولات کشاورزی ایران در منطقه

رضانورانی- رئیس اتحادیه ملی محصولات کشاورزی

پیش‌تر وزیر جهاد کشاورزی موضوع امکان خودکفایی در تولید محصولات استراتژیکی چون گندم، برنج، جو، پنبه و شکر را مطرح کرد. طرح مباحث خودکفایی منحصر به دولت فعلی نیست و وزرای کشاورزی در دولت‌های پیشین نیز چنین موضوعاتی را مطرح کردند. آنچه مسلم است ظرفیت خودکفایی در محصولات استراتژیک کشاورزی در ایران وجود دارد؛ البته مشروط به اینکه از دانش روز دنیا بهره بگیریم و به سمت تولیداتی که آب‌بری کمتر دارند، برویم.

سال‌هاست که وزارت جهاد کشاورزی بحث الگوی کشت را دنبال می‌کند، اما متاسفانه هنوز این طرح اجرا نشده، چراکه علاوه بر تخصیص ندادن بودجه در اجرا نیز این مهم با چالش‌های جدی مواجه است. فقدان الگوی کشت زمینه‌های کمبود تولید برخی اقلام را ایجاد کرده و این موضوع باعث شده ایران در بسیاری از محصولات کشاورزی در دسته کشورهای واردکننده جای بگیرد.

بر کسی پوشیده نیست که ایران کشوری کم‌آب است و در سال‌های متمادی خشکسالی‌های شدیدی را پشت سر گذاشته است؛ با این وجود حرف نخست را در تولید محصولات کشاورزی در منطقه می‌زند. به‌نظر می‌رسد بارش‌ها در سال گذشته و انتقال آب از دریای عمان به یزد امید افزایش تولید را در سال جاری تقویت کرده است.

امکان تولید و تامین نیاز محصولات غذایی از سوی ایران به تایید سازمان فائو نیز رسیده است. این سازمان در گزارش‌هایی اعلام کرده ایران دارای ظرفیت‌های بالایی است که می‌تواند علاوه بر تامین مواد غذایی خودش نیاز سایر کشورهای منطقه را هم تامین کند. این سازمان براساس گزارش‌های دقیق اقدام به ارائه آمار می‌کند، به همین دلیل نباید از این مهم غافل شد و باید آن را جدی گرفت و در این مسیر گام برداشت.

دنیا توانسته به مدد فناوری‌های روز تا حدودی در مصرف آب صرفه‌جویی کند و باید الگوی کشت براساس معیارها تنظیم شود تا بتوان با استناد به آن زمینه‌های خودکفایی واقعی را فراهم کرد.

خودکفایی نیاز ارزی برای واردات را تقلیل می‌دهد. به‌استناد آمار و ارقام، سالانه حدود ۵۰ تا ۶۰ میلیارد دلار کالا وارد ایران می‌شود که از این رقم حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد مربوط به مواد غذایی است؛ از این رو برای صرفه‌جویی در تخصیص ارز برای واردات مواد غذایی و رسیدن به خودکفایی یا حداقل خوداتکایی باید تیم حرفه‌ای متشکل از کارشناسان خبره و کاربلد از همه وزارتخانه‌های مربوط جمع شوند و درباره این موضوع اظهارنظر کنند و به همت همگی این طرح را جلو ببریم، چراکه وزارت کشاورزی نمی‌تواند به‌تنهایی در این زمینه کاری از پیش ببرد.

علاوه بر وزارت کشاورزی، وزارت نیرو هم باید در کنار ارگان‌های دیگر قرار بگیرد تا این گونه بحث منابع آب زیرزمینی را تحت کنترل بگیریم و ارز را تنظیم کنیم.

نباید فراموش کنیم که ایران اقلیمی چهارفصل است و ظرفیت بالایی در تولید محصولات کشاورزی دارد. جایگاه ما در بازارهای هدف به‌دلیل موانع متعددی که سد راه صادرات ایجاد شده، متزلزل شده، این در حالی است که با رفع این موانع امکان توسعه صادرات محصولات کشاورزی و حضور در بازارهای جهانی وجود دارد.

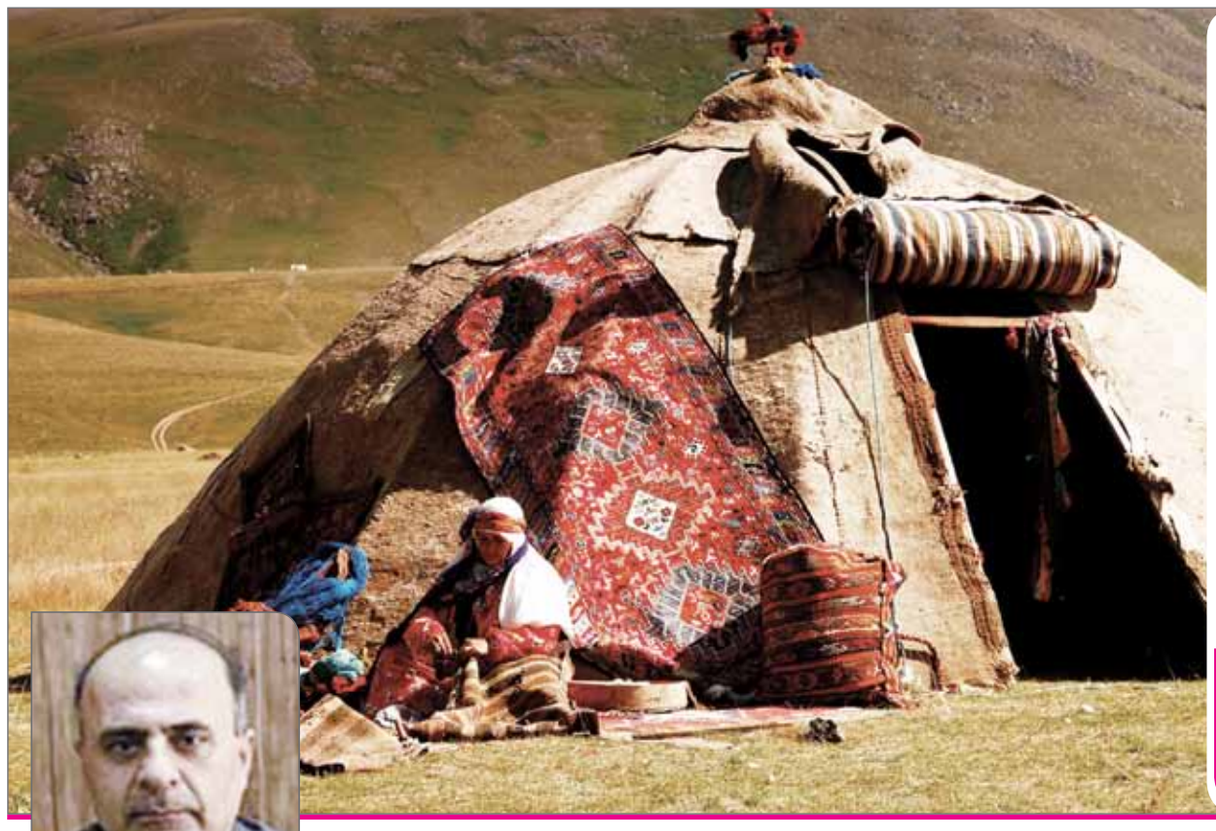
طی سال‌های اخیر هرازگاهی محصولات کشاورزی ایران به‌دلایل متعدد از بازارهای هدف برگشت می‌خورد که این موضوع یکی از موانع راه توسعه صادرات و سبب حضور کمرنگ در بازارهای جهانی شد، اما آنچه مسلم است در تولید محصولات کشاورزی در ایران از سم و کود کمی استفاده می‌شود و سازمان حفظ نباتات با کنترل کیفیت‌ها می‌تواند نظارت در محصولات صادراتی را افزایش بدهد تا دیگر شاهد تکرار موضوعاتی از این دست نباشیم.

ما باید برای به‌دست آوردن بازار ۵۰۰ تا ۶۰۰ میلیون نفری منطقه که تولیدکننده محصولات باغی نیستند اما مصرف‌شان زیاد است و خوب پول پرداخت می‌کنند، برنامه‌ریزی کنیم. باید سیستم حمل‌ونقل جاده‌ای ما نو شود و حداقل به ۵ هزار کانتینر یخچالی نیاز داریم. همچنین امید ما نباید به کشتی‌های خارجی باشد که در صورت تحریم روند صادرات ما با چالش جدی مواجه شود.

در پایان بر این نکته تاکید دارم که بی‌تردید خودکفایی در تولیدات کشاورزی شدنی است، اما با در نظر گرفتن تمهیداتی میسر می‌شود؛ مشروط به اینکه بخواهیم با برنامه پیش برویم.

سرپرست سازمان امور عشایر در گفت‌وگو با صمت مطرح کرد

اجرای طرح‌های توسعه‌ای در زیست‌بوم عشایر

سیر آنوش موسوی
editor@smtnews.ir

شیوه زیست مبتنی بر کوچ از متقدم‌ترین شکل حیات اجتماعی بشر است که تاکنون نیز استمرار داشته است. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد از گذشته‌های دور تاکنون، اشکال متنوعی از الگوی زیست و معیشت مبتنی بر دامداری روستایی و عشایری در ایران برقرار بوده است. براساس نتایج چهارمین سرشماری عشایر کوچنده کشور، جمعیت عشایر کوچنده ایران حدود یک میلیون و ۱۱۵ هزار و ۴۱ نفر در قالب ۲۵۱ هزار و ۶۲۴ خانوار است که در ۳۱ استان کشور استقرار دارند و با تولید ۲۰درصد نیازهای پروتئینی کشور، از مولدترین اقشار جامعه به‌شمار می‌روند. بررسی‌ها نشان می‌دهد تامین معاش خانوارهای عشایری متکی به دامداری است و ۷۵درصد درآمد عشایر از طریق پرورش دام محقق می‌شود. بر همین اساس به‌نظر می‌رسد در یکی دو سال اخیر میانگین درآمدی عشایر با افزایش نرخ گوشت قرمز به نسبت سال‌های گذشته روند تصاعدی به خود گرفته است. صمت در گفت‌وگو با سیاوش احمدی میرقائد، سرپرست سازمان امور عشایر ضمن جست‌وجوی برنامه‌های این سازمان در راستای مدیریت کوچ به نقش عشایر در تولید گوشت قرمز و فرآورده‌های دامی پرداخته است.

◉ کوچ یکی از اصلی‌ترین ویژگی جامعه عشایری است؛ سازمان امور عشایر چه برنامه‌هایی برای مدیریت کوچ و ارائه خدمات به عشایر در زمان کوچ دارد؟

گرچه جمعیت عشایر کشور در قیاس با جوامع شهری و روستایی کمتر است، اما این جامعه نقش بسیار موثری در تولید گوشت قرمز و فرآورده‌های دامی کشور دارند. به‌اقتضای نوع زندگی مبتنی بر کوچ، بخشی از زیست‌بوم‌های عشایری در ییلاقات و بخشی در قشلاقات قرار دارند که در بعضی از این زیست‌بوم‌ها، مناطق ییلاقی و قشلاقی به هم بسیار نزدیک هستند و در برخی موارد با فاصله زیاد از یکدیگر قرار گرفته‌اند. مهم‌ترین وجه تمایز زیست عشایر زندگی در قالب کوچ است؛ به‌عبارتی بارزترین ویژگی زندگی جامعه عشایری، حرکت فصلی آنان بین ییلاق و قشلاق برای تعلیف دام در مراتع و تطابق با شرایط اقلیمی است. کوچ عشایر در مناطق کوهستانی و دشت‌ها و به فواصل مختلف در بین ییلاق و قشلاق از طریق ایل‌راه‌ها صورت می‌گیرد. طی کردن مسیر کوچ و بهره‌مندی عشایر از امکانات و دسترسی برای تامین نیازها و مایحتاج زندگی، تامین نهاده‌های تولید، رساندن محصولات تولیدی به بازارهای مصرف و... نیز از طریق ایل‌راه‌ها صورت می‌گیرد و عشایر با استفاده از این راه‌ها دام و احشام و امکانات زندگی خویش را از ییلاق به قشلاق و به مراتع موردنظر و بالعکس انتقال می‌دهند. گسترش شهرها در مسیر کوچ، به‌وجود آمدن شهرک‌ها و آبادی‌ها بر سر راه عبور دام و محدود شدن عرصه‌های منابع طبیعی در اثر گسترش کشاورزی و صنعت، باعث ایجاد مشکلاتی از جمله مسدود شدن و تعرضات و تصرفات بی‌رویه ایل‌راه‌ها و از بین رفتن بخش عمده‌ای از مراتع میان‌بند شده که در نهایت باتوجه به تصرف و تخریب ایل‌راه‌ها و از بین رفتن مسیر کوچ، عشایر دچار مشکلاتی هنگام کوچ شده‌اند. به‌نوعی موجبات تغییر نوع کوچ از کوچ سنتی به کوچ ماشینی فراهم شده که در این روند با کاهش مدت زمان فرآیند کوچ، ورود زودهنگام عشایر به مراتع قطب مخالف سبب آسیب اکوسیستم ایمن مناطق می‌شود. تلفیق این وضعیت با حوادث غیرمترقبه (نظیر خشکسالی) عدم انطباق تقویم کوچ و زمان ورود به مراتع را موجب خواهد شد. مجموع این عوامل مشکلات و پیچیدگی‌هایی را در فرآیند کوچ عشایر سبب می‌شود؛ از این رو برای تسهیل این امر تمامی سازمان‌هایی که به‌طور مستقیم (سازمان امور عشایر ایران و سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری) و غیرمستقیم (نیروی انتظامی، سازمان دامپزشکی و...) با عشایر در ارتباط هستند، باید نقش خود را در زمینه تسهیل در کوچ عشایر ایفا کنند و نقش‌آفرینی در این زمینه از طریق مدیریت کوچ و چرا با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط امری اجتناب‌ناپذیر است.

◉ در بحث مدیریت کوچ آیا سازمان امور عشایر دارای است یا اینکه در این زمینه نهادهای دیگر نیز با شما همکاری دارند؟

کارگروه ملی ساماندهی کوچ (کارگروه ملی مدیریت چرا، کنترل پروانه چرای دام و ساماندهی کوچ) هر سال به‌صورت مشترک بین سازمان امور عشایر ایران و سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور با تولی‌گری سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری به‌ویژه با حضور ۱۰ استان دامنه زاگرس (فارس، خوزستان، بوشهر، چهارمحال‌وبختیاری، همدان، لرستان، کرمانشاه، ایلام، اصفهان و کهگیلویه‌وبویراحمد) برگزار می‌شود. در هر یک از استان‌های کشور نیز جلساتی در این زمینه به ریاست استاندار یا معاونان وی تشکیل می‌شود و نمایندگان سازمان امور عشایر ایران به‌عنوان یکی از ارکان این کارگروه در این جلسات شرکت و نقش موثری را در راستای ساماندهی کوچ عشایر ایفا می‌کنند. باتوجه به وضعیت بارندگی‌ها، شدت خشکسالی و پوشش گیاهی مراتع در مناطق قشلاقی و ییلاقی در صورت استمرار وضعیت فعلی آب‌وهوایی، زمان کوچ و ورود و خروج دام از ییلاق به قشلاق و برعکس توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری تعیین می‌شود.

اهم محورهای جلسات هماهنگی کوچ عبارتند از هماهنگی و هم‌اندیشی بین دو سازمان در راستای مدیریت کوچ عشایر، مدیریت چرا، کنترل پروانه چرا و ساماندهی کوچ عشایر، هماهنگی با سایر دستگاه‌های مرتبط با کوچ عشایر، تعیین تقویم کوچ و زمان ورود و خروج دام عشایر به مراتع در راستای حفظ و تقویت مراتع، اطلاع‌رسانی درباره زمان کوچ به عشایر، تسهیل در برنامه‌ریزی ارائه خدمات به کوچندگان و تاکید بر رعایت ضوابط حفاظتی سازمان منابع طبیعی از سوی عشایر. البته سازمان امور عشایر کشور و ادارات تابعه در راستای مدیریت کوچ و چرای (قبل، هنگام و بعد از کوچ) عشایری اقدام به آبرسانی سیار، قبل، هنگام و بعد از کوچ توسط تشکل‌های عشایری، شناسایی و نصب علائم در مسیر کوچ، هماهنگی برای تامین امنیت کوچ توسط دستگاه‌های نظامی و انتظامی، صدور کارت شناسایی دامداری و تردد دام عشایر توسط تشکل‌های عشایری، بهسازی و تجهیز اتراقگاه‌های عشایری، بازگشایی و مرمت ایل‌راه‌ها و مسیرهای کوچ عشایر، تامین علوفه و ملزومات کوچ توسط تشکل‌های عشایری، احداث و بهسازی چشمه و آبشخور دام و بهسازی آب‌انبار در مسیر کوچ، تهیه و توزیع آرد یارانه‌ای برای مصرف عشایر، تهیه و توزیع پکیج تولید برق خورشیدی قابل حمل، تهیه و توزیع تانکر ثابت برای ذخیره آب شرب انسان و دام می‌کنند.

◉ به‌نظر می‌رسد نقش زنان در جامعه عشایری پررنگ است؛ آیا تسهیلاتی برای زنان عشایر در نظر گرفته شده است؟

بیشتر بار خانواده در جامعه عشایری بر دوش زنان است. زنان عشایری بیشترین مسئولیت‌های درون خانوار را بر عهده دارند و مدیریت تولید و اقتصاد برعهده آنان است و این امر، مسئولیت ما مسئولان را در برنامه‌ریزی برای ارائه خدمات به این زنان زحمتکش بیشتر می‌کند. زنان عشایری در طول تاریخ در کنار مردان حماسه آفریده‌اند. امروز چرخه تحولات اقتصادی و اجتماعی جامعه به‌گونه‌ای است که نیازمند ارائه موضوعات جدید در حوزه‌های مختلف مربوط به زنان عشایری هستیم و باید روی آن کار مطالعاتی انجام دهیم. باید در حوزه‌های بهداشتی، آموزشی و فرهنگی و سایر بخش‌های مربوط به زنان عشایری طرح و برنامه داشته باشیم و امور عشایر استان‌ها باید در این زمینه فعالیت بیشتری داشته باشند.

طرح چهارگانه سازمان امور عشایر برای تنوع‌بخشی به اشتغال و افزایش درآمد عشایر در دستور اجرا قرار دارد. طرح توسعه صنایع‌دستی عشایر، توسعه کشت گیاهان دارویی در مناطق عشایری، توسعه گردشگری عشایر و طرح زنجیره تولید گوشت قرمز توسط عشایر، طرح‌های محوری در دست اجرای سازمان در مناطق عشایری هستند و امور زنان عشایری در استان‌ها باید تلاش کنند نقش زنان عشایری را در این طرح‌ها پررنگ کنند. ۴۹۱ صندوق اعتبارات خرد زنان عشایری با ۱۱۳ هزار عضو در سراسر کشور فعالیت اقتصادی می‌کنند که امکان توسعه این صندوق‌ها و افزایش تعداد اعضای آنها وجود دارد. البته همین تعداد صندوق اعتبارات خرد زنان عشایری نیز با فعالیت‌هایی که انجام می‌دهند، اثر خود را در حوزه فعالیت‌های اقتصادی زنان عشایری گذاشته‌اند. همچنین نام زنان عشایری را در تفاهمنامه‌ها و پروژه‌های اجرایی در حوزه زنان روستایی نیز وارد می‌کنیم و هر پروژه‌ای که در حوزه زنان روستایی تعریف می‌شود و قابلیت اجرا در حوزه زنان عشایری را داشته باشد، بدون تردید برای زنان عشایری نیز اجرا خواهد شد. باید این نکته را در نظر داشت که در حوزه زنان در مناطق عشایری محرومیت بیشتری وجود دارد و لازم است در حوزه‌های بهداشت و درمان، آموزش و توانمندسازی زنان عشایری خدمات بیشتری ارائه شود.

◉ سازمان امور عشایر ایران در کدام حوزه‌ها برای عشایر مطالبه‌گری می‌کند؟

دولت سیزدهم در حوزه اقتصادی با اجرای طرح‌های توسعه‌ای مانند طرح زنجیره تولید گوشت قرمز، طرح توسعه گردشگری عشایر، طرح توسعه گیاهان دارویی، طرح توسعه صنایع دستی به‌طور جدی مصمم به ایجاد تحول در زندگی جامعه مولد عشایر است. اعتبار قابل توجهی نیز در حوزه‌های زیربنایی ساخت و مرمت راه‌های عشایری، تامین آب شرب و کشاورزی عشایر و ساخت سرپناه‌های ایمن برای افزایش رفاه خانوارهای عشایری تخصیص داده شده است. سازمان امور عشایر در حوزه‌های تامین آب، راه، انرژی و تقویت تولید در مناطق عشایری فعالیت و در سایر حوزه‌ها مانند پوشش مخابرات، بهداشت، تامین برق و آموزش و پرورش عشایر از سایر دستگاه‌ها مطالبه‌گری می‌کند. یکی از مصوبات مربوط به رفاه عشایر تامین ۲۲۰ هزار پنل تولید برق خورشیدی تا ۲ سال آینده در مناطق عشایری است. پنل‌های خورشیدی کاربردهای زیادی در مناطق عشایری دارند و تجهیز چادرهای عشایر به پنل‌های خورشیدی، خدمت بزرگی به خانم‌های عشایر است. باید این نکته را در نظر داشت که نسبت شاخص‌های توسعه در مناطق عشایری زیر ۵۰ درصد است. در تبصره ۱۸ قانون بودجه امسال برای نخستین بار نام سازمان امور عشایر ایران نیز در کنار دستگاه‌هایی مانند کمیته امداد آمده و جامعه عشایری نیز از اعتبارات این تبصره دارای سهم شدند.

◉ به‌عنوان آخرین سوال به‌نظر شما برگزاری نمایشگاه روستاییان و عشایر که ۱۲مهر آغاز به کار کرده تا چه میزان می‌تواند در شناسایی توانمندی‌های عشایر موثر واقع شود؟

پنجمین نمایشگاه توانمندی‌های روستاییان و عشایر کشور برای عرضه محصولات تولیدی و فرهنگی عشایر و روستاییان ۱۲ تا ۱۸ مهر در مصلای تهران برگزار می‌شود. این نمایشگاه یک رویداد بزرگ ملی برای معرفی توانمندی‌ها و ظرفیت‌های اقتصادی و نمایش بازار محصولات عشایر و روستاییان کشور به مردم و مسئولان است. در این نمایشگاه ۲۷ سیاه چادر و آلاچیق عشایری از اقوام لر، ترک، بختیاری، قشقایی، ترکمن، شاهسون، بلوچ، اکراد و سایر ایلات کشور به‌عنوان نماد وحدت ملی اقوام برپا می‌شود.

عشایر در این چادرها صنایع‌دستی، محصولات کشاورزی، مواد لبنی و غذایی، گیاهان دارویی، صنایع خلاق فرهنگی و سایر تولیدات با کیفیت تولیدی خود را عرضه می‌کنند و در شبستان‌های مصلای تهران نیز تعاونی‌های عشایری به همراه صندوق‌های اعتبار خرد زنان عشایری تولیدات خود را در غرفه‌های مربوطه عرضه خواهند کرد.

> چهار طرح توسعه صنایع‌دستی عشایر، توسعه کشت گیاهان دارویی در مناطق عشایری، توسعه گردشگری عشایر و طرح زنجیره تولید گوشت قرمز توسط عشایر، طرح‌های محوری سازمان امور عشایر در مناطق عشایری هستند

نوبت اول
شناسه ۱۵۷۳۹۲

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه بندپی پلاک ۴ اصلی بخش ۲ قشلاقی

۱۸۳۳ فرعی آقا/ خانم محمد فرح زادی فرزند علی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری مسکونی/ زراعی) به مساحت ۲۵۷.۲۹ مترمربع خریداری بدون واسطه/ باواسطه از مریم صالحی‌زاده

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی‌که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی‌که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹

علی‌اکبر مقدسی‌فر، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

شناسه ۱۵۷۹۲۷۷

آگهی فقدان سند مالکیت

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
حوزه ثبت ملک کرج- ناحیه یک

آقای بهمن قاسمی برابر وکالتنامه شماره ۴۲۲۷۷ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۰۳ دفتر ۱۰۱۵ تهران از طرف مالک آقای محسن قاسمی ضمن تسلیم دو برگ استشهادیه تصدیق شده اعلام نموده است که اسناد مالکیت ش شدانگ یک دستگاه آپارتمان مسکونی واقع در طبقه اول قطعه چهارم تفکیکی به مساحت ۱۰۳/۱۸ مترمربع به شماره پلاک ۳۳۴۵۲ فرعی از ۱۶۲ اصلی مفروز و مجزی شده از پلاک ۲۳۱۱ فرعی از اصلی مذکور واقع در اراضی حوزه ثبتی شهرستان به نام متقاضی ثبت و اسناد مالکیت به شماره چاپی ۹۱۵۴۴۴ و ۹۱۵۴۴۳ و دفتر الکترونیکی به شماره ۱۴۰۲۰۳۳۱۰۰۹۰۳۲۸۸۷ و ۱۴۰۰۲۰۳۳۱۰۰۹۰۳۲۸۸۵ صادر و تسلیم شد که سند مالکیت به علت سهل‌انگاری مفقود گردیده است لذا تقاضای صدور سند مالکیت المثنی نموده است. لذا مراتب به استناد تبصره یک اصلاحی به ماده ۱۲۰ آیین‌نامه قانون ثبت در یک نوبت آگهی می‌شود تا چنانچه کسی مدعی وجود سند مالکیت نزد خود و یا انجام معامله نسبت به ملک مذکور باشد از تاریخ این آگهی ظرف مدت ده روز اعتراض خود را ضمن ارائه اصل سند مالکیت به این اداره تسلیم تا وفق مقررات عمل گردد بدیهی است چنانچه ظرف مدت مقرر اعتراضی واصل نشود و یا در صورت اعتراض اصل سند ارائه نگردد سند مالکیت المثنی طبق مقررات به متقاضی تسلیم خواهد شد.

محدودیت: یک مورد بازداشت دائم به موجب دستور شماره ۱۴۰۱۶۸۹۹۰۰۱۲۰۴۷۳۵۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۱۷ صادره از شعبه ۱۰ بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۲ تهران به نفع – برای مالکیت محسن قاسمی بازداشت می‌باشد یک مورد بازداشت دائم به موجب دستور شماره ۱۴۰۱۶۸۹۹۰۰۱۲۰۴۷۳۵۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۱۷ صادره از شعبه ۱۰ بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۲ تهران به نفع- برای مالکیت محسن قاسمی بازداشت می‌باشد.

مسلم مرزآرا، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک ناحیه یک کرج

اتصال همه شهرها و روستاها به شبکه گاز تا پایان دولت سیزدهم

۱۲۸ روستای خراسان جنوبی به شبکه گاز پیوستند

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

با توسعه گازرسانی در کشور پس از انقلاب اسلامی، ۹۸.۶ جمعیت شهری و ۸۶.۳ جمعیت روستایی زیر پوشش شبکه گازرسانی کشور قرار گرفتند که این عدد به منزله برخورداری ۲۷.۵ میلیون مشترک از نعمت گاز است.

به گفته معاون وزیر نفت در امور گاز از زمان آغاز به‌کار دولت سیزدهم، بیش از ۶۸ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری در حوزه‌ها و بخش‌های مختلف صنعت گاز (پروژه‌های گازرسانی روستایی و شهری، خطوط انتقال گاز و ایستگاه‌های تقویت فشار، پالایشگاه‌ها و امور پژوهشی) انجام شده است. گفتنی است، طی ۲ سال گذشته، ۳۸.۶ هزار میلیارد تومان در پروژه‌های روستایی و شهری، ۱۹.۶ هزار میلیارد تومان در مهندسی و توسعه گاز، ۲.۹ هزار میلیارد تومان در انتقال گاز، ۲.۴ هزار میلیارد تومان در پروژه‌های پالایشگاهی و ۴.۷ هزار میلیارد تومان در حوزه پژوهش سرمایه‌گذاری شده است. چگنی با بیان اینکه امسال نیز در مجموع، ۶۹.۳ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده است، گفت: از این رقم، ۳۴.۵ هزار میلیارد تومان در پروژه‌های روستایی و شهری، ۲۳.۴ هزار میلیارد تومان در پروژه‌های مهندسی و توسعه گاز، ۲.۴ هزار میلیارد تومان در پروژه‌های انتقال گاز و ۹ هزار میلیارد تومان در بخش پالایشگاهی پیش‌بینی شده است.

مصرف گاز در کشور زیاد است؟

معاون پژوهش و فناوری شرکت ملی گاز ایران در گفت‌وگویی اعلام کرد، در همه کشور خط لوله گاز داریم و فقط می‌توان گفت در کویر لوت لوله گاز نداریم. ایران با دارا بودن ۴۰ هزار کیلومتر خط اصلی و ۴۸۰ هزار کیلومتر خط انتقال گاز، بزرگترین شبکه انتقال گاز در دنیا را دارا است. این خطوط گاز از ۸ پالایشگاه به مصرف‌کننده منتقل می‌شود. خط انتقال گاز ما از چین هم بزرگ‌تر است و ۹۰ مورد تاسیسات انتقال فشار گاز در کشور داریم تا با افت فشار مواجه نشویم. نزدیک به ۱۰۰ درصد شهرها و ۸۵ درصد روستاهای به گاز متصل هستند. تا پایان دولت فعلی همه شهرها و روستاهایی که صعب‌العبور نیستند و قابلیت گازرسانی داشته باشند، به شبکه گاز کشور متصل می‌شوند. به گفته این مقام مسئول همه سرشبکه‌های گاز که باعث افت فشار می‌شود را شناسایی و تقویت کرده‌ایم تا اتفاق زمستان سال قبل دوباره رخ ندهد. همچنین مصرف گاز در دی‌ماه ۸۰۰ میلیون مترمکعب و در مرداد ۵۷۰ میلیون متر مکعب است و بر این اساس، تفاوت فاحشی بین فصل گرم و سرد سال وجود دارد.

به گزارش روابط عمومی شرکت گاز استان خراسان جنوبی، چندی پیش، رحمان محمودی از تحقق ۲ و نیم برابری هدف گازرسانی به صنایع این استان در سال ۱۴۰۱ خبر داد.

برخورداری ۹۸ درصد صنایع خراسان جنوبی از گاز طبیعی

مدیرعامل شرکت گاز خراسان جنوبی گفت: درحال‌حاضر بیش از ۲ هزار و ۱۰۲ واحد صنعتی و تولیدی در استان از گاز طبیعی بهره‌مند هستند و به عبارتی بیش از ۹۸ درصد صنایع خراسان‌جنوبی از سوخت پاک استفاده می‌کنند.

وی افزود: ابتدای سال گذشته هدف ما گازرسانی به ۷۰ واحد صنعتی بود که با تلاش کارکنان شرکت گاز در پایان سال با تحقق بیش از ۲ برابری این هدف، ۱۹۹ واحد صنعتی و تولیدی دیگر در استان خراسان جنوبی به شبکه گاز طبیعی متصل شدند.

مدیرعامل شرکت گاز خراسان جنوبی اظهارکرد: بنا به فرموده رهبر معظم انقلاب در نام‌گذاری سال ۱۴۰۲ به عنوان سال «مهار تورم و رشد تولید» شرکت گاز استان در امسال نگاه ویژه‌ای به بهره‌مندی صنایع از گاز طبیعی در راستای افزایش تولید دارد.

وی با اشاره به مزایای گازرسانی به صنایع گفت: بدون شک گازرسانی به واحدهای صنعتی و تولیدی در کاهش آلایندگی‌های زیست‌محیطی تاثیر مستقیم دارد و علاوه بر این، گاز به عنوان یک انرژی ارزان و پایدار موجب کاهش هزینه‌های تولید، ایجاد رفاه بیشتر و افزایش اشتغال می‌شود. وی چندی پیش از بهره‌مندی ۱۲۸ روستا طی ۶ ماهه نخست امسال از نعمت گاز طبیعی خبر داد.

محمودی، در تشریح آخرین وضعیت گازرسانی به استان به رسانه‌های گروهی گفت: از ابتدای امسال تاکنون ۱۲۸ روستای زیر ۲۰ خانوار دارای قابلیت گازرسانی در اقصی نقاط استان خراسان‌جنوبی به شبکه گاز طبیعی متصل شدند و ۴۵۲۲ مشترک روستایی جدید از نعمت گاز طبیعی بهره‌مند شدند.

به گزارش ایسنا، وی با اشاره به بهره‌مندی تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار استان از گاز طبیعی افزود: درحال‌حاضر ۱۹۷۲ روستا در استان خراسان جنوبی به شبکه گاز طبیعی متصل هستند و بالغ بر ۹۹.۸ درصد جمعیت روستایی استان تحت پوشش گاز طبیعی قرار دارند. محمودی با اشاره به بهره‌مندی ۱۰۰ درصدی شهرهای استان از گاز طبیعی تصریح کرد: به زودی روستاهای باقیمانده زیر ۲۰ خانوار در استان نیز به شبکه گاز طبیعی متصل می‌شوند و پرونده گازرسانی روستایی در استان خراسان جنوبی بسته خواهد شد.

مدیرعامل شرکت گاز خراسان جنوبی خاطرنشان کرد: اتمام پروژه‌های گازرسانی در روستاهای استان پایان ماموریت شرکت گاز نیست بلکه ارائه خدمات با کیفیت به مشترکان، توسعه گازرسانی در سایت‌های نهضت ملی مسکن، اقدامات مرتبط با مقاوم‌سازی شبکه و انشعابات، بهینه‌سازی و هوشمندسازی مطابق با سیاست‌های بالا دستی از ماموریت‌های اساسی شرکت گاز خراسان جنوبی است.

خانه‌های دارای علمک گاز، نفت سفید نمی‌گیرند

در این رابطه، مدیر شرکت پخش فرآورده‌های نفتی منطقه خراسان‌جنوبی گفت: خانه‌هایی که علمک گاز دارند، امسال در فصل سرما نفت سفید دریافت نمی‌کنند.

محمدرضا عابدانی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: سهمیه نفت سفید پاییز خانوارهای ساکن در مناطق بدون علمک گاز طبیعی در خراسان‌جنوبی اعلام شده است.

وی بیان کرد: سهمیه نفت سفید مصرفی خانوارهای ساکن در مناطق بدون علمک گاز طبیعی و قابل عرضه از طریق زیرساخت بانکی، به میزان ۵۰۰ لیتر اعلام شد.

مدیر شرکت پخش فرآورده‌های نفتی منطقه خراسان جنوبی با بیان اینکه نفت سفید تخصیص داده شده به خانوارهای خراسان جنوبی در قالب «سامانه الکترونیکی توزیع نفت سفید» (سدف) و از طریق کارت بانکی سرپرست خانوار قابل تهیه و روی پوز فروشندگی‌های مربوط تا ۳۰ آذر ماه ۱۴۰۲ دارای اعتبار است، تصریح کرد: از مردم استان می‌خواهیم سهمیه خود را از فروشندگی‌های محل سکونت دریافت کنند. عابدانی با بیان اینکه همچنین سهمیه نفت سفید اعلام شده قبلی از تاریخ ۱۰ مهر بدون اعتبار است، اظهار کرد: طبق مصوبه کمیسیون هماهنگی و برنامه‌ریزی مقابله با قاچاق کالا و ارز استان، از ابتدای امسال به هر خانه‌ای که علمک گاز دارد اما گازکشی نشده باشد، نفت سفید تعلق نمی‌گیرد و این خانواده‌ها باید نسبت به گازکشی منزل خود اقدام کنند. وی با بیان اینکه در شش ماهه امسال حدود ۶۰۰ میلیون لیتر انواع فرآورده‌های نفتی در استان توزیع شده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۹ درصدی داشته است. مدیر شرکت پخش فرآورده‌های نفتی منطقه خراسان جنوبی با بیان اینکه خانوارهایی که اطلاعات آنها در سایت جدید تجارت آسان ثبت شده است، می‌توانند سهمیه نفت سفید خود را از فروشندگی‌های مجاز دریافت کنند، تصریح کرد: نرخ نفت سفید در شعب توزیع‌کننده تغییری نداشته و به ازای هر لیتر هزار و ۵۰۰ ریال است.

عابدانی با بیان اینکه رشد گازرسانی در مناطق مختلف استان توزیع نفت سفید محدود شده است، یادآور شد: در ذخیره‌سازی هیچ نوع فرآورده‌های نفتی در استان مشکلی نداریم.

> بدون شک گازرسانی به واحدهای صنعتی و تولیدی در کاهش آلایندگی‌های زیست‌محیطی تاثیر مستقیم دارد

سخن پایانی

به گفته کارشناسان، عوامل مختلف فناوری، فرهنگی و... در افزایش مصرف گاز تاثیرگذار است.

همچنان از مردم تقاضا داریم الگوی مصرف بهینه را رعایت کنند، اما زمستان امسال چالش اساسی در زمینه تامین گاز مردم نخواهیم داشت. با اینکه منابع انرژی زیادی مثل زغال سنگ، خورشیدی و سایر انرژی‌های تجدید پذیر در کشور وجود دارد که می‌توان از آنها استفاده کرد، اما حوزه مصرف گاز در کشور وزن زیادی دارد. ایران در منطقه‌ای واقع شده که مرز خشکی زیادی دارد که مشتری گاز ما هستند و ظرفیت گسترش صادرات گاز را داریم. فناوری استفاده از گاز ال ان جی در کشور توسعه یافته است و می‌توان این موضوع را گسترش داد و هم اکنون با ۱۰۰ شرکت دانش‌بنیان قرارداد مستقیم داریم.

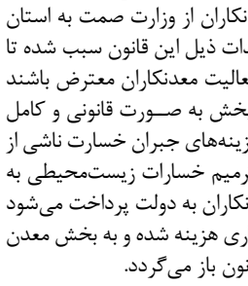
خوشبختانه توانستیم که از حیث تجهیزات راهبردی خودمان را از کشورهای خارجی بی‌نیاز کنیم و درحال‌حاضر نیاز ما به خارج به اندازه ۱۰ درصد در تجهیزات غیر راهبردی است. همچنین ۳۵ قلم از تجهیزات در داخل تولید شده است.

روی خط خبر

لوله‌گذاری بیش از ۲۵۷ کیلومتری آب و فاضلاب در استان اصفهان

با هدف جهاد خدمت‌رسانی و طی شش ماهه نخست امسال، ۲۵۷ کیلومتر لوله‌گذاری آب و فاضلاب توسط آبفای استان اصفهان اجرا شد. به گزارش خبرنگار صمت از استان اصفهان مدیرعامل آبفای استان اصفهان با اعلام این خبر افزود: از این مقدار، ۲۰۴ کیلومتر مربوط به توسعه، اصلاح و اجرای خطوط انتقال آب بوده و بیش از ۵۳ کیلومتر اصلاح و توسعه شبکه فاضلاب بوده است. حسین اکبریان با بیان اینکه ارائه خدمات پایدار به مردم استان اصفهان از نخستین و مهم‌ترین وظیفه‌های شرکت آبفا است، گفت: در ۶ ماهه نخست امسال در شهرستان خمینی شهر ۲۶ کیلومتر، شهر اصفهان ۲۴ کیلومتر و شهرستان دهاقان ۱۴.۱ کیلومتر به ترتیب بیشترین لوله‌گذاری آب انجام شده است. وی همچنین درخصوص بیشترین لوله‌گذاری بخش فاضلاب ادامه داد: در شهر اصفهان ۲۷.۵ کیلومتر، برخوار ۶.۳ کیلومتر و خوانسار ۵.۵ کیلومتر اصلاح و توسعه لوله‌گذاری فاضلاب صورت گرفته است. مدیرعامل آبفای استان اصفهان اطلاع‌رسانی به مردم در خصوص خدمات ارائه شده را از وظایف این شرکت برشمرد و خاطرنشان ساخت: جهاد خدمت‌رسانی و جهاد تبیین ۲ وظیفه مهم هستند که در بیانات رهبر معظم انقلاب و رئیس‌جمهوری بارها مورد تاکید قرار گرفته است.

لزوم افزایش سرمایه‌گذاری در معادن یزد

رئیس خانه معدن استان یزد در نشست هم‌اندیشی فعالان اقتصادی بیان کرد: عدم بازگشت درصدهای تعیین شده از حقوق دولتی معادن به استان موجب تحمیل هزینه‌های نامتعارفی همچون یک درصد درآمد فروش و نیز تخریب چهره فعالان اقتصادی بخش معدن استان شده است.

به گزارش خبرنگار صمت از استان یزد، حمیدرضا شرافت در نشست هم‌اندیشی فعالان اقتصادی استان که با حضور سردار نقدی معاون هماهنگ‌کننده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برگزار شد، با اشاره به لزوم توسعه سرمایه‌گذاری در معادن و صنایع معدنی حوزه کانی‌های غیرفلزی در استان، اظهارکرد: ما در این بخش به ویژه در موضوع خاک‌های صنعتی، سرمایه‌گذاری مناسبی در استان نداشتیم و صرفا تمرکز بر توسعه صنایع کاشی و سرامیک صورت گرفته که ضرورت دارد بازنگری در این بخش صورت گیرد تا استان و کشور از ارزش افزوده این بخش منتفع گردد. به نقل از روابط عمومی خانه معدن استان یزد، رئیس خانه معدن استان یزد در ادامه افزود: خام‌فروشی مواد معدنی به ویژه در کانی‌های غیرفلزی یکی از چالش‌های اساسی ماست که با حمایت و راهبری مسئولان می‌توان سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی و دولتی را به این حوزه سوق داد و از خروج سرمایه استان به دیگر نقاط جلوگیری کرد. شرافت با تاکید بر لزوم اجرای صحیح و دقیق قانون معادن به ویژه در مبحث حقوق دولتی، بیان کرد: متاسفانه در سال‌های گذشته عدم اجرای صحیح قانون و عدم بازگشت پرداختی‌های معدنکاران از وزارت صمت به استان و در نتیجه عدم ایفای تعهدات ذیل این قانون سبب شده تا مردم در بخش معدن، به فعالیت معدنکاران معترض باشند در حالی‌که تعهدات این بخش به صورت قانونی و کامل اجرایی شده است و عملا هزینه‌های جبران خسارت ناشی از عملیات معدنکاری جهت ترمیم خسارات زیست‌محیطی به صورت سالانه از جانب معدنکاران به دولت پرداخت می‌شود که متاسفانه در بودجه جاری هزینه شده و به بخش معدن و محل مصرف معدن در قانون باز می‌گردد.

شرافت یکی از مصادیق عدم اجرای صحیح قانون معادن را محور یزد طبس و جاده طریق الرضا-علیه‌السلام عنوان کرد و بیان کرد: در این منطقه بزرگ‌ترین معادن استان اعم از چادرملو، سنگ‌آهن مرکزی، اورانیوم ساغند و... فعال بوده اما با اجرای ناصحیح این قانون و عدم هزینه کرد منابع حاصله از پرداخت حقوق دولتی معادن منطقه و تردد ماشین‌آلات سنگین این مجموعه‌ها در محور مذکور، روزانه شاهد اتفاقات تلخ و ناگواری در این جاده هستیم. اتفاقات تلخی که سبب شده از این جاده به عنوان جاده مرگ یاد شود. این مهم باید از محل بازگشت ۱۵درصد حقوق دولتی معادن انجام شود که متاسفانه دولت در این بخش اقدامات کافی را انجام نداده است. وی در آخر بی‌توجهی به سرمایه‌گذاری و تحقیق و توسعه در اکتشاف معادن، استهلاک ماشین‌آلات معدنی و عدم توسعه متوازن صنایع معدنی در سطح استان را از جمله چالش‌های اساسی معدنکاری در یزد عنوان کرد.

ایمن‌سازی شهرک‌های صنعتی فارس

ایمن‌سازی شهرک‌های صنعتی فارس از اهمیت بسیاری برخوردار است که برای تحقق این مهم صدور شناسه ایمنی برای ۲هزار و ۶۰۰واحد تولیدی و صنعتی در این مناطق، ساخت ۱۵ایستگاه و خریداری ۱۸خودروی آتش‌نشانی انجام شده است.

به گزارش ایرنا، در طول سال‌های گذشته استقبال از راه‌اندازی و توسعه شهرک‌های صنعتی به صورت روزافزون افزایش یافته به گونه‌ای که شهرک‌های صنعتی ایران درحال‌حاضر بخش قابل توجهی از تولیدات کشور را به خود اختصاص داده‌اند و شرایط مطلوبی را برای کارآفرینی فراهم کرده‌اند.

بهره‌برداری از ۵هزار و ۸۰۰ طرح صنعتی در دولت سیزدهم

۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۲ مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران اعلام کرد: از ابتدای فعالیت دولت سیزدهم تاکنون ۵هزار و ۸۰۰ طرح صنعتی در شهرک‌های صنعتی کشور به بهره‌برداری رسید که این آمار رشد ۱۴ درصدی را نشان می‌دهد.

افزون بر توسعه زیرساخت‌ها، برطرف کردن دغدغه‌ها و فراهم کردن شرایط ایمن برای صنعتگران در این شهرک‌ها از اهمیت بسیاری برخوردار است.

حفظ سلامت و امنیت؛ مهم‌ترین دغدغه صنعتگران

در حقیقت، صنعتگران در شهرک‌های صنعتی فارس در طول این سال‌ها با مشکلات زیرساختی بسیاری مواجه بودند که به منظور رفع این معضلات طرح تعریض، بهسازی و آسفالت راه دسترس شهرک صنعتی بزرگ شیراز با هدف بهبود و روان‌سازی وضعیت ترافیک، ارتقای ایمنی جاده دسترسی و توسعه زیرساخت‌های مخالف در سایر شهرک‌ها دستور کار قرار گرفت. با این حال، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های صنعتگران حفظ امنیت و سلامت‌شان هنگام کار است و یکی از آخرین اقداماتی که متولیان شهرک‌های صنعتی فارس برای تحقق این امر مهم انجام داده‌اند صدور شناسه ایمنی برای ۲هزار و ۶۰۰ واحد تولیدی و صنعتی در این مناطق است. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس از انجام ممیزی ایمنی و صدور شناسه ایمنی برای ۲هزار و ۶۰۰ واحد تولیدی و صنعتی در این شهرک‌ها خبر داد و گفت: این روند با پیشرفت مناسب تداوم دارد. سید مصطفی هاشمی افزود: ارتقای ایمنی واحدهای تولیدی در شهرک‌های صنعتی استان مورد توجه است و در این زمینه برنامه‌هایی نظیر برگزاری دوره‌های آموزشی ایمنی ویژه شاغلان واحدهای صنعتی و نیز ممیزی و صدور شناسه ایمنی واحدهای تولیدی در برنامه این شرکت قرار دارد.

ساخت ۱۵ ایستگاه و خریداری ۱۸خودرو آتش‌نشانی

وی با بیان اینکه ۱۵ ایستگاه آتش‌نشانی در شهرک‌های صنعتی فارس ساخته شده است، گفت: تاکنون ۱۸خودروی آتشنشانی نیز خریداری شده که در سطح استان در حال فعالیت هستند.

هاشمی همچنین از ساخت ۳ایستگاه آتش‌نشانی در شهرک‌های صنعتی استهبان، قیرورکارزین و ده فاضل نی‌ریز در امسال خبرداد وگفت: برای اجرای این طرح‌ها حدود ۱۵میلیارد تومان اعتبار تخصیص یافته است.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس یادآور شد: کار آتش‌نشانان در شهرک‌های صنعتی از اهمیت بسیاری برخوردار است و تداوم تولید و پویایی صنعت، مرهون همت آتش‌نشانانی است که تلاش و فعالیت آنها، ضامن امنیت و سلامت کارکنان و شاغلان بخش صنعت است.

وی اضافه کرد: باتوجه به وظایف و ماموریت‌های خود در زمینه ایمنی شهرک‌ها، نواحی صنعتی همواره تلاش کرده با رویکرد دانش‌پایه و نوآورانه و با همکاری سایر نهادها، زمینه ارتقای ایمنی واحدهای صنعتی و افزایش خدمات آتش‌نشانی‌ها را فراهم سازد.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی فارس گفت: با یاری خداوند متعال امروز با تلاش مجموعه آتش‌نشانی، پوشش خدمات آتش‌نشانی به صنعتگران در شهرک‌صنعتی بزرگ شیراز و برخی شهرک‌های صنعتی دیگر به نقطه مطلوبی رسیده و در حال ارتقای وضعیت موجود هستیم.

استان فارس درحال‌حاضر از ۶۳شهرک و ناحیه‌صنعتی و یک منطقه ویژه اقتصادی بهره می‌برد که در طول سال‌های گذشته شرایط مطلوبی برای استقرار واحدهای تولیدی و صنعتی و جذب سرمایه‌گذار و ایجاد اشتغال پایدار در این مناطق فراهم شده است.

این در حالی است که در ۲ سال گذشته و با هدف توسعه کیفی شهرک‌های صنعتی فارس تاکنون ۲۱۵پروژه زیرساختی با اعتبار ۶۵۰میلیارد تومان آغاز شده و ۱۹۰پروژه با اعتبار ۲۷۰میلیارد تومان نیز اتمام و به بهره‌برداری رسیده است.

شنبه
۱۵ مهر ۱۴۰۲- ۲۱ ربیع‌الاول ۱۴۴۵ - ۷ اکتبر ۲۰۲۳- شماره ۲۴۱۷-پیاپی ۲۷۳۵

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

یادداشت

مذاکره تجاری با پایان باز!

میلاد محمدی
خبرنگار

مذاکره تجاری با پایان باز بدون شک فقط مختص مردم ایران است. منشأ آن هم باید رودربایستی و خجالت از طرف مقابل باشد. بعد از فیلم‌های چهارشنبه‌سوری، درباره الی و جدایی نادر از سیمین سبک خاصی از فیلمسازی در سینمای ایران به‌عنوان آثار با پایان باز موردتوجه قرار گرفت. این روزها این سبک را بیشتر به‌نام اصغر فرهادی می‌شناسند که موارد ذکرشده همگی مربوط به کارنامه فیلمسازی اوست. ساخت آثاری که در پایان مخاطب بدون دریافت نتیجه نهایی و جمع‌بندی اتفاقات اصلی اقناع شده و با تحسین عوامل از سالن سینما خارج بشود، کار بسیار سختی است؛ چه‌بسا کارگردانان داخلی و خارجی زیادی این کار را کردند و به‌جای یک فیلم با پایان باز، یک فیلم ناقص تحویل دادند. در دنیای تبلیغات و بازاریابی هم پروژه‌های با پایان باز داریم! البته هرچه ساخت یک فیلم خوب با پایان باز می‌تواند برای مخاطب جذاب باشد، پروژه‌ای که انتهای آن مشخص نیست، هیچ ارزش و اعتباری ندارد. معامله و توافق دو سر دارد؛ یا به نتیجه می‌رسد و انجام می‌شود، یا منتفی می‌شود و مذاکره به پایان می‌رسد. مذاکره تجاری با پایان باز بدون شک فقط مختص مردم ایران است و منشأ آن هم باید رودربایستی و خجالت از طرف مقابل باشد. در واقع بسیاری از ما اگر بخواهیم یک همکاری را آغاز کنیم، حتما با گشاده‌رویی از انجام آن استقبال و مناسباتش را هم به‌درستی رعایت می‌کنیم. اما اگر این مذاکرات باب میلمان پیش نرفت، از ترس اینکه طرف مقابل ناراحت نشود یا رفتار تندی از خودش نشان ندهد، به‌جای بیان صریح مخالفت‌مان با پروژه یا همکاری، از حرف زدن با او اجتناب می‌کنیم! تلفن‌هایش را بی‌پاسخ می‌گذاریم، درخواست برگزاری جلسات را به تعویق می‌اندازیم و با بهانه‌های بیخود از دیدار مجدد سر باز می‌زنیم! در جمع‌هایی که می‌دانیم ممکن است آن فرد حضور داشته باشد، آفتابی نمی‌شویم و خلاصه هزارویک رفتار عجیب و غریب از ما سر می‌زند؛ آن هم فقط از ترس گفتن واژه «نه!»

طرف مقابل هم البته علم غیب ندارد و چون مذاکره اولیه را مثبت تلقی کرده، موش و گربه بازی ما را پای مشغله می‌گذارد و تا مدت‌ها پیگیری می‌کند. هرچند در نهایت خسته می‌شود و این خستگی به او می‌فهماند که توسط ما به‌قول معروف سر کار گذاشته شده، اما عمر گران و زمان ارزشمندش چند روز و هفته یا حتی چند ماه بدون دلیل تلف شده و دست آخر هم چیزی به دست نیاورده است. در دنیایی که شرکت‌های بزرگ و بین‌المللی سعی در جذب مشتریان مردد به سمت خودشان دارند، ما در کشورمان مشتری ثابت‌قدم را بلاتکلیف می‌کنیم! گذشته از غیراخلاقی بودن این اقدام، در طول زمان شما و مجموعه تحت نظارت‌تان به‌عنوان یک ساختار غیرقابل‌پیش‌بینی معروف می‌شوید و مشتریان جدید هم از شما فرار می‌کنند. چه کسی به یک تاجر یا فعال کسب‌وکار که مذاکراتش را بدون نتیجه رها می‌کند، اعتماد خواهد کرد؟ هیچ‌کس! تاجر خوب تاجر رک و راست است! بهترین کار این است که بلافاصله پس از منصرف شدن از مذاکره، در قالب یک نامه رسمی (چه در قالب ایمیل و چه به‌صورت مکتوب) ضمن تشکر از وقت و انرژی صرف‌شده طرف مقابل، چند خط درباره دلایل خودتان پیرامون عدم همکاری بنویسید و برای شرکت یا فرد موردنظر ارسال کنید. ارسال یک نامه رسمی نسبت به ۱۰۰ بار ریجکت کردن تلفن کار عاقلانه‌تری به‌نظر می‌رسد.

ادبیات

«یزد»، «یزدان»

در گفتارها و نوشتارها بسیار خوانده و شنیده شده است که واژه «یزدان» را، در کاربرد معنای «خدا» (به گونه مفرد) به کار می‌برند و این نادرست است، زیرا در زبان پهلوی ساسانی واژه‌ای داشتیم به نام «اَی‌زَد» Aye-Zad به‌معنای «خداوند» سپس این واژه رفته‌رفته ریخت دیگری هم یافت و به «یزد» IZAD دگرگون شد و «اَیزَد» و «ایزد» هر دو گفته شد.

آنگاه اندک‌اندک با گذشت زمان «الف» ایزد یا اَی‌زد، افتاد و آوای «الف» به «ی» داده و تنها «یزد» گفته شد. با اینکه بارها گفته شد، باز هم می‌گوییم که این روش که بند واژه الف را از آغاز واژه برمی‌دارند و آوای آن را به واژه بعدی می‌دهند در زبان پارسی بسیار روا است و چند نمونه را در اینجا می‌آوریم.

اسپند > سِپند
اُشتر > شُتر
اُفتاد > فتاد
اَستَرون > سَتَرون
استاد > ستاد
اَگر > گَر
اَفسانه > فَسانه
اِشکم > شِکم
اَستبر > سِتبر
اَسپاه > سپاه
اُستوان > سُتوان
و.....

بر این پایه «یزد» یعنی خداوند و واژه «یزدان» یعنی «خدایان» جمع است و به نادرست در کاربرد مفرد بکار برده می‌شود.

به گفته دیگر، یزدان معنای «خداوند» را نمی‌دهد و معنای «خدایان» را می‌دهد و مفرد آن «یزد» است. اما چرا نام شهری که در کرانه کویر لوت جای دارد، «یزد» گفته شده، برای کسی روشن نیست، شاید بدین انگیزه که یکی از زیستگاه‌های بزرگ زرتشتیان است که خود را پیرو «اهورامزدا» یا «یزد» (به معنای خدا) می‌دانند.

اکنون که درباره واژه «یزدان» و اینکه این واژه «جمع» است و به نادرست در کاربرد مفرد به کار می‌برند سخن رفت، شایسته است بگوییم که از این گونه ناهنجاری‌ها و نادرست گویی‌ها که واژه‌های جمع را در کاربرد مفرد به کار می‌گیرند، بسیار داریم.

یکی واژه «مردم» است.

«مردم» خود، یک واژه «جمع» است، زیرا هنگامی که بخواهیم فعلی را با آن صرف کنیم، آن فعل یا کارواژه را به گونه جمع به کار می‌بریم.

مانند:

مردم از این روش خسته «شده‌اند».
مردم خواهان آزادی «هستند».
مردم در غم قهرمانان خود «سوگوارند».

و هیچ‌گاه دیده نشده است که بنویسند یا بگویند: «مردم خواهان آزادی است» یا:
مردم در غم قهرمانان خود «سوگوار است».

اما گروهی چون به نادرست می‌پندارند که واژه «مردم» مفرد است. ساخت «مردمان!» را ساخته‌اند که نادرست و نابجا است.

نمونه دیگر واژه تازی «رب» است. رب به معنای پرورنده است و جمع آن «ارباب» می‌شود یعنی «پرورندگان». اما نزدیک به همه ما ایرانی‌ها «ارباب» را در کاربرد مفرد به کار می‌بریم و به یک تن می‌گوییم «ارباب!» و خنده‌دارتر آنکه «ارباب» را دوباره به شیوه پارسی جمع می‌بندیم و «اربابان!» می‌گوییم. یکی دیگر از این گونه نادرستی‌ها به کار بردن واژه تازی «ولد» است. به‌معنای «فرزند» که مفرد است و جمع آن «اولاد» است و نزدیک به نود درصد از ما، دوباره آن را جمع می‌بندیم و «اولادان» می‌گوییم. دیگر، واژه «سلاح» است که جمع آن «اسلحه» است و بسیار خوانده و شنیده‌ایم که می‌گویند: «اسلحه‌ها!»، در جایی (حالی) که باید بگویند «سلاح‌ها». همه این ناهنجاری‌ها از بودن واژه‌های تازی در زبان ما ریشه می‌گیرد که چون معنای آنها را نمی‌دانیم و این واژه‌ها، پینه ناجور در زبان ما هستند، ساخت «جمع» آنها را دوباره جمع می‌بندیم. اما چرا نام شهری که در کرانه کویر لوت جای دارد. «یزد» گفته شده، برای کسی روشن نیست، شاید بدین انگیزه که یکی از زیستگاه‌های بزرگ زرتشتیان است که خود را پیرو «اهورامزدا» یا «یزد» (به معنای خدا) می‌دانند.

ایلات، طوایف و توزیع جغرافیایی

پراکنش ایلات وعشایر در پهنه جغرافیای کشور یکسان نیست و چه بسا مناطقی که در گذشته از تراکم زیاد جمعیت عشایری برخوردار بوده و امروزه به خاطر رشد سریع شهرنشینی یا تبدیل اراضی به کاربری‌های صنعتی، کشاورزی و... از تعداد و تراکم جمعیت عشایری دراین مناطق کاسته شده است. با این حال مناطقی از کشور، به‌ویژه حوزه سلسله جبال زاگرس و نواحی وسیعی از زاگرس مرکزی، هنوز هم عرصه کوچ و استقرار تعداد زیادی از ایلات و طوایف عشایری کشور است. بر این اساس، ایلات و طوایف عشایر ایران از نظر حوزه‌های اصلی کوچ و استقرار به شرح زیر قابل طبقه‌بندی هستند:

بخش اعظم این حوزه در مناطق غرب و جنوب ایران و رشته کوه‌های زاگرس کشیده شده است که دارای آب و هوای مرطوب و مراتع نسبتا غنی و بیش از ۱۰ میلیون هکتار جنگل بلوط، بادام کوهی و پسته‌وحشی است. وجود خصوصیات طبیعی یادشده سبب شده است که ایلات و عشایر متعددی دراین منطقه پراکنده باشند. منطقه مذکور شامل استان‌های کردستان، کرمانشاه، ایلام، اصفهان، چهارمحال‌وبختیاری، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، فارس، خوزستان و بوشهر می‌شود.

وجود ارتفاعات سرسبز و خنک در کنار دره‌های پرآب و جنگلی و دشت‌های معتدل و نسبتا گرم در یک محدوده نزدیک، زندگی کوچ‌نشینی در چارچوب یک منطقه محدود را میسر ساخته و دامداران را از رنج کوچ‌های طولانی و برون منطقه‌ای رهایی بخشیده است. هرچند در بخشی از نواحی این حوزه مثل مناطق کوچ و استقرار ۲ ایل بزرگ قشقایی و بختیاری، با کوچ‌های بین‌استانی و مسیرهای طولانی تا حد چندصد کیلومتر مواجه هستیم. از نظر مردم‌شناسی، برخی از گروه‌های عشایر معروف این حوزه عبارتند از:

عشایر کرد

از زمان‌های گذشته عشایر کرد در شمالی‌ترین بخش زاگرس در محدوده استان‌های آذربایجان‌غربی، کردستان، کرمانشاه و ایلام پراکنده شده‌اند. امروزه برخی از آنها در نواحی دشتی و کوهپایه‌ای منطقه اسکان یافته یا به‌صورت نیمه کوچنده، رمه‌گردان یا عشایر کوچنده به شیوه زندگی عشایری ادامه می‌دهند. ایلات مشهور با گویش‌های مختلف کردی عبارتند از: عشایر زوله، زنگنه، کلهر، سنجابی، ملکشاهی، شوهان، ثلاث باباجانی، قلخانی، کرد، جاف، شکاک، مامش، زرزا، جلالی، میلان، ایلات گلباغی، طوایف اورامانات، طوایف مریوان، طوایف سنندج، طواف بانه، عشایر جوانرود، طوایف سقز و... که در استان‌های کرمانشاه، ایلام، آذربایجان غربی و کردستان پراکنده شده‌اند.

عشایر لرستان (لر و لک)

ایلات و عشایر با قومیت و گویش لری در یک تقسیم‌بندی به دو بخش لر و لک تقسیم می‌شوند که از نظر لهجه، سنن، آداب و رسوم و برخی مسائل مذهبی با یک دیگر تفاوت اندکی دارند. ایلات و طوایف لک در شمال و شمال غربی لرستان سکونت دارند و سرزمین لک‌نشین به‌صورت خط منحنی در دره‌های رودخانه سیمره میان بروجرد، نهاوند، خرم‌آباد، کرمانشاه و ایلام قرار گرفته است. در گذشته، لک‌ها به «طوایف وند» و لرها به «فیلی» شهرت داشتند. لرها در سطح وسیعی از ایران در استان‌های لرستان، بخشی از ایلام، چهارمحال و بختیاری، خوزستان، مرکزی، کهگیلویه و بویراحمد و بخشی از استان فارس و بوشهر زندگی می‌کنند. در سایر نقاط ایران مثل کرمان و تهران نیز طوایف پراکنده لر وجود دارند. در گذشته، عشایر لر را به دولر کوچک (الوار لرستان و ایلام) و لر بزرگ (الوار بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد و ممسنی فارس) تقسیم کرده بودند. لک‌ها در واقع جنوبی‌ترین قبایل کرد به شمار می‌آمده‌اند که امروزه با طوایف لر آمیخته و همسان شده‌اند.

ایل بختیاری که در استان چهارمحال و بختیاری، خوزستان و استان‌های همجوار زندگی می‌کند یکی از بزرگ‌ترین ایلات کوچنده کشور ایران است.

منطقه ایل ممسنی فارس نیز مأوای ۴ طایفه لر شامل دشمن زیاری، جاوید، رستم و بکش است. در استان کهگیلویه و بویراحمد، ایلات بویراحمد (علیا، سفلی، گرمسیری)، بهمئی، طیبی، دشمن زیاری، چرام و بابوئی (باوی) سکونت دارند. منطقه کوهمره سرخی که منطقه‌ای به وسعت بیش از ۳ هزار کیلومتر مربع از جنوب شیراز و حدفاصل کازرون و فیروزآباد را در بر می‌گیرد، در محدوده خود ۲۰ ایل و طایفه کوه‌نشین را در بردارد که بزرگ‌ترین قبیله آن ایل سرخی خوانده می‌شود.

عشایر ترک قشقایی و خمسه فارس

استان فارس علاوه بر ایلات و طوایف لر کوچ‌نشین مذکور، مأوای ۲ اتحادیه ایلی بزرگ و مشهور قشقایی و خمسه است. عشایر قشقایی که با کوچ درازمدت خود خطه اصفهان را به خلیج‌فارس پیوند می‌دهند، از مشهورترین ایلات کشور هستند. ایلات خمسه نیز که شامل ایل عرب، باصری، بهارلو، اینانلو و نفر است یک مجموعه یا کنفدراسیون ایلی است که عمدتا به دلایل سیاسی در زمان قاجاریه تشکیل و امروزه بیشتر آنها یک‌جانشین شده‌اند.

در منتهی الیه جنوب غربی این حوزه، عشایر عرب استقرار دارند. عشایر عرب عمدتا در محدوده استان خوزستان قرار دارند و از طوایف معروف آنها می‌توان به بنی کعب و بنی طرف اشاره کرد.

بطور کلی مهم‌ترین ایلات این محدوده جغرافیایی را ایلات بختیاری، قشقایی، باشت بابویی، جرقویه، بولی، دشمن زیاری، بویراحمد، بهمئی، طیبی، ممسنی، خمسه، فارسیمدان، کشکولی، عرب، دره‌شوری، باصری، چرام و... تشکیل می دهند.

ایلات و عشایر حوزه شمال غرب

حوزه استقرار عشایر شمال غربی ایران شامل عشایر مستقر در سرزمین آذربایجان (استان‌های آذربایجان‌شرقی، آذربایجان‌غربی، اردبیل، زنجان) و بخشی از گیلان است که به دلیل کوهستانی بودن منطقه از تنوع آب و هوایی برخوردار است. جنگل‌های تنک، مرغزارهای سرسبز و مراتع پهناور و سرسبز از ویژگی‌های این ناحیه است که سبب رونق زندگی عشایر در این منطقه شده است. در آذربایجان، ایلات و طوایف متعددی مانند ایل شاهسون و ارسباران زندگی می‌کنند. ییلاق آنها عمدتا در کوهپایه‌های سبلان و قوشه داغ در پیرامون شهرهای مشگین شهر، سراب و اهر واقع است و طوایف خلخال در کوه‌های طالش زندگی می‌کنند. قشلاق شاهسون‌ها و طوایف ارسباران در دشت مغان و گرمسیر طوایف خلخال، حاشیه رود قزل اوزن است.

ایلات کردزبان میلان و جلالی نیز در همین حوزه در منتهی الیه شمال غربی در حاشیه مرز استان آذربایجان غربی با کشور ترکیه زندگی می‌کنند. مهم‌ترین ایلات این قطب را عشایر شاهسون، جلالی، قره داغ (ایل ارسباران) میلان، شکاک، زرزا، پیران، پنیانشین، سادات، قره پاپاق، مامش و سعدلو تشکیل می‌دهند.

ایلات و عشایر حوزه شمال شرق

حوزه شمال شرقی ایران به دلیل وسعت زیاد از اقلیم متنوعی برخوردار است. این سرزمین دارای جنگل در قسمت‌های شمال غربی خود و مراتع متوسط و ضعیف در سایر قسمت‌ها است. حوزه عشایری شمال شرق مشتمل بر عشایر مستقر در استان‌های خراسان‌رضوی و شمالی، سمنان و بخشی از مازندران و گلستان می‌شود. از نظر مردم شناسی در این حوزه گروه‌های عشایری کرد مانند زعفرانلو و شادلو، عشایر ترک منطقه خراسان مانند بازمانده ایلات افشار و قاجار و تیموتاشی و ترکمن‌های یموت، آتابای، جعفربای، گوگلان، تکه و برخی عشایر محلی مانند سنگسری ها، طوایف احسانی و اعرابی زندگی می‌کنند. ایلاتی نظیر ایلات زعفرانلو و شادلو از عشایری هستند که در زمان شاه عباس اول صفوی به خراسان کوچانده شدند. ایل افشار که از دیرباز در خراسان ساکن بوده است، از ایلات ترک زبان است. ایلات کرد زعفرانلو در شمال و شمال شرقی خراسان رضوی پراکنده شده‌اند. ایلات ترک افشار از منتهی الیه شمالی خراسان، درگز و کوهپایه‌های کپه داغ تاالله‌اکبر تا هزار مسجد ایلات ترک افشار و قره قویونلو و... کوچ می کنند.

در مناطق تربت‌جام، تایباد و خواف، ایلات تیموری، هزاره و طوایف بلوچ و سیستانی زندگی می‌کنند. در حرکت به جنوب با ایل بهلولی مواجه می‌شویم که ییلاق‌شان در ارتفاعات بیرجند و قائنات است، اما مهم‌ترین ایلات حوزه شمال شرق عمدتا به‌صورت پراکنده و به حالت رمه گردانی و نیمه کوچندگی زندگی می‌کنند.

ایلات و عشایر حوزه شرق و جنوب‌شرق

در حوزه شرق و جنوب‌شرق کشور که بخشی از منطقه خراسان بزرگ و استان‌های سیستان و بلوچستان و کرمان و هرمزگان را دربرمی‌گیرد، تقریبا دراکثر نواحی این حوزه، شرایط آب و هوایی خشک و صحرایی حاکم است. این حوزه با تنوع و تضاد اقلیمی شدید و در مجموع، منطقه‌ای کم آب و کم باران با آب و هوای گرم کویری و اختلاف درجه حرارت چشمگیر در شبانه‌روز است. عشایر بلوچ، افشار، بچاقچی، سلیمانی و جبال بارزی از مهم‌ترین ایل‌های مستقر در حوزه جنوب‌شرق ایران هستند.

مجموع شگفتی‌های طبیعی، حوزه یادشده را به ۴ منطقه ییلاقی (دره‌های کوه تفتان و منطقه بردسیر و لاله زار و بارز با آب و هوای لطیف و معتدل (با اختلاف شدید درجه حرارت در روز و شب)، گرمسیری (با هوای خفقان آور و گرمای شدید در شبانه‌روز) و ساحلی (با هوای گرم و مرطوب) تقسیم کرده است. بیش‌ترین تراکم جمعیت عشایری این حوزه در امتداد کوهستان‌های مرتفع مرکزی کرمان (شهرستان‌های کهنوج، بافت، سیرجان، جیرفت و بم) دیده می‌شوند. شیوه زندگی خاص عشایر بلوچ، روابط خویشاوندی، پیوندهای اجتماعی، بهره گیری از منزلت‌های اقتصادی-اجتماعی درون طایفه ای، شناخت امتیازات بر اساس نظام سلسله‌مراتبی و سرداری ایلی به همراه آداب و رسوم ویژه این قومیت از جمله جاذبه‌های این ایل ساکن کرانه‌های جنوب شرقی ایران است. بلوچ‌ها در مبارزه با طبیعت و اقلیم سخت و در اثر محدودیت منابع و فقر طبیعت، خصوصیاتی ویژه یافته‌اند که آنان را از عشایر مناطق دیگر متمایز می‌سازد. مهم‌ترین ایلات جنوب شرق کشور، افشار، جبال بارزی، بلوچ، آیین های، سلیمانی، قرایی، آسیابر، خواجویی، برخوری، پشتکوهی، جازی، جاویدان، رائینی، مابکی، شکاری، شنبو، غربا، کامرانی، کمچی، کماچی سنجری، کوهشاهی، نرمی، ممنی، مهینی، لک بختیاری، بچاقچی، لری و... هستند که عمدتا در استان‌های کرمان، سیستان‌وبلوچستان و هرمزگان استقرار دارند.

ایلات و عشایر حوزه مرکزی

حوزه مرکزی ایران شامل استان‌های زنجان، همدان، سمنان، مرکزی، یزد، تهران و بخشی از مازندران می‌شود که ویژگی عمده آنها، نزدیکی به پایتخت است. این ویژگی سبب شده که کوچ‌نشینان این مناطق دارای خصوصیات اجتماعی، اقتصادی و روان‌شناختی متمایزی نسبت به دیگر عشایر باشند. طوایف لر چگینی و غیاثوند، طایفه ترک شاهسون و شاهسون بغدادی و بقایایی از طایفه کلهر در استان زنجان سکونت دارند. بقایایی از طوایف مختلف مانند شاهسون، مغانی، جمشیدی، قشقایی، اینانلو، قراقوینلو، کله کوهی، میش مستی و... نیز در استان مرکزی در میان ساوه و استان زنجان زندگی می‌کنند.

در استان همدان نیز طوایف ترک‌شوند، ترک یارم طاقلو، جمهور، قراگوزلو و شاهسون زندگی می‌کنند. در دامنه‌های جنوبی البرز و در شمال استان سمنان و شمال و شمال‌غرب استان تهران، طوایف کوچنده و نیمه کوچ‌نشین با تنوع فراوان نژادی و قومی زندگی می‌کنند، به طوری که برخی محققان، این را از نظر داشتن ایلات و عشایر با تنوع قومی زیاد به آلبومی از عشایر کل کشور تشبیه می‌کنند. در محدوده استان‌های تهران، قم و مرکزی که جمعیت نسبی و تعداد خانوارهای آن در مقایسه با سایر نقاط عشایری کشور اندک است، عشایر سنگسری، هداوند، شاهسون بغدادی و مغانی، الیکایی، اصانلو، اینانلو، عرب‌های عامری و سرهنگی زندگی می‌کنند.

نوبت اول
شناسه ۱۵۷۷۲۲۳

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه خیرسر پلاک ۲۰ اصلی بخش ۱ قشلاقی

۸۶۵ فرعی آقا/خانم امیر پاشا خیری فرزند شعبانعلی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری مسکونی) به مساحت ۳۲۰.۱۴ متر مربع خریداری بدون واسطه/ باواسطه از شعبانعلی پاشاخیری

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاصی ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۱۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹

علی‌اکبر مقدسی‌فر، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر